

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yirmi dokuzuncu İnikat

27 . I . 1960 Çarşamba

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	356:357	nunla muaddel 10 neu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası (1/366)	360:363
2. — Havale edilen evrak	357:358	5. — Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/385)	363:369,369:371,374,377,389:393
3. — Yoklama	358	6. — Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binalarıyla tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki Kanuna ek kanun lâyihası ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/471)	371:374,374:377,378,394:398
4. — Müzakere edilen maddeler	358	7. — İcel Mebusu Niyazi Soydan'ın, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde ilâvesi hakkındaki 6724 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/164)	377:378
1. — Orhaneli'nin Pınarı köyünün 13 sayılı hanesinde kayıtlı Osmanoğlu 15.VII. 1931 doğumlu Mehmet Arı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasası (3/475)	358		
2. — 1959 malî yılı Muvazeneyi Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatasası (1/490)	358:359,369,377,379:383		
3. — Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatasası (1/489)	359:360,369,377,384:388		
4. — 4273 sayılı Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 5611 sayılı Ka-			

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Ankara Mebusu Selim Soley'in, Kıta subay ve astsubaylarına, eğitimle bizzat meşgul oldukları ve kıta hizmetinde buldukları müddetçe kıta tazminatı ve kıta nöbeti tazminatı verilmesi hakkındaki kanun teklifinin ruznameye alınmasına dair takriri müzakere ve reddedildi.

Yozgad Mebusu Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu'nun, Temsil ödeneği hakkındaki 5027 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılmasına dair olan kanun teklifinin ruznameye alınmasına dair takriri talebi üzerine geri verildi.

Levazım Subayı Yusuf Güncer'e dair 958/1297 sayılı karar hakkındaki Arzuhal Encümeni mazbatası kabul edildi.

Yozgad'ın Çekerek kazasının Kadışehri nahiyesine bağlı Dabana köyünün 12 sayılı hanesinde kayıtlı Alioğlu, Dudu'dan doğma, I.IV.1936 doğumlu Hasan Seyhan ve,

Edirne'nin Havsa kazasının Kabaagaç köyünün 58 sayılı hanesinde kayıtlı Hasanoğlu, Kezban'dan doğma, 1337 doğumlu Rasim Dik haklarında verilen ölüm cezasının infazına dair Adliye Encümeni mazbataları kabul olundu.

Maas Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun 5385 sayılı Kanunla muaddel birinci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun teklifinin maddeleri üzerinde görüşüldü, muvakkat bir madde ilâvesine dair takrir dikkate alınarak encümene verildiğinden diğer maddelerinin müzakeresi tehir edildi.

Türkiye ile İspanya arasında Dostluk Antlaşmasının tasdiki hakkındaki kanun lâyihasının birinci müzakeresi bitirildi.

Ziraat Vekâleti Toprak Muhafaza ve Zirai Sulama İşleri Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki kanun lâyihasının maddeleri üzerindeki görüşmelere devam olundu.

27 . I . 1960 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili
Kayseri Mebusu
İbrahim Kirazoğlu

Kâtip
Antalya Mebusu
Attilâ Konuk

Kâtip
Kırklareli Mebusu
Mehmet Ali Ceylân

SUALLER

Tahriri sualler

1. — Maraş Mebusu Halil Gürin'in, İstanbul Diş Hekimliği Okuluna dair tahriri sual takriri Maarif Vekâletine gönderilmiştir (7/837)

2. — Urfa Mebusu Abdullah Köksel'in, Urfa'nın Mecrahan Nahiyeye Müdürünün sıhhi durumuna dair tahriri sual takriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir (7/838)

3. — Ankara Mebusu İsmail İnan'ın, Merkezi İstanbul'da bulunan Kredi Yapı sandığı A. Ş. nin ev yapacağı taahhüdü ile birçok kimseden aldığı paralara dair tahriri sual takriri Ticaret Vekâletine gönderilmiştir (7/839)

4. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Kırıkkale kazasına bağlı bâzi köylerdeki okulların tamiri hususunda ne düşünüldüğüne dair tahriri sual takriri Maarif Vekâletine gönderilmiştir (7/840)

5. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Keskin kazasına bağlı bâzi köy yollarının

tesviyesi hususunda ne düşünüldüğüne dair tahriri sual takriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir (7/841)

6. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Kırıkkale kazasına bağlı Delice nahiyesi yerine Çerikli'nin kaza haline ifrağı hususunda ne düşünüldüğüne dair tahriri sual takriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir (7/842)

7. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Kırıkkale kazasına bağlı Büyükyaylı köyü içme suyu yolu için çimento, demir ve pik boru verilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair tahriri sual takriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir (7/843)

8. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Kaman kazasına bağlı Karkın Selimağa köyünde inşasına başlanan okul binasının ikmal hususunda ne düşünüldüğüne dair tahriri sual takriri Maarif Vekâletine gönderilmiştir (7/844)

9. — Ankara Mebusu Memhet Ali Ceritoğlu'nun, Çubuk kazasına bağlı Ravlı'nın Kızık Köyü Okuluna öğretmen tâynininin düşünülüp düşünülmediğine dair tahrirî sual takriri Marif Vekâletine gönderilmiştir (7/845)

10. — Ankara Mebusu Mehmet Ali Ceritoğlu'nun, Kırıkkale'nin Ahıllı köyü içme suyuna dair tahrirî sual takriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir (7/846)

11. — Ankara Mebusu Mermet Ali Ceritoğlu'nun, Keskin kazasına bağlı Kayalak köyündeki su yolu hafriyatının ikmali hususunda ne düşünüldüğüne dair tahrirî sual takriri Nafia Vekâletine gönderilmiştir (7/847)

12. — Elâziğ Mebusu Nâzım Öztürk'ün, Elâziğ'in Maden kazasıyla Gezin İstasyonu arasında üçüncü mevki yolcu ücretlerine yapılan zammın sebebine dair tahrirî sual takriri Münakalât Vekâletine gönderilmiştir (7/848)

13. — Elâziğ Mebusu Nâzım Öztürk'ün, Keban Barajı hakkındaki tahrirî sual takriri, Sanayi Vekâletine gönderilmiştir (7/849)

14. — Ankara Mebusu Hıfzı Oğuz Bekata'nın, Ankara, İstanbul ve İzmir'de mevcut gecekondulara dair tahrirî sual takriri, İmar ve İskân Vekâletine gönderilmiştir (7/850)

15. — Niğde Mebusu Asım Eren'in, belediyelere fiyatları serbest bırakılan unlu gıda maddeleri ile şekerden mamûl maddelerin kaliteleriyle fiyatlarının ve vezinlerinin kontrolü hususunda ne gibi tedbirler alındığına dair tahrirî sual takriri, Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (7/851)

16. — Niğde Mebusu Asım Eren'in, Sındırgı Orman İşletmesi Müdürünün Simav'daki tomruk nakli işinde Sındırgılı kamyonculara iş vermesi dolayısıyla vâkı şikâyetler üzerine ne muamele yapıldığına dair tahrirî sual takriri, Ziraat Vekâletine gönderilmiştir (7/852)

2. — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna muvakkat iki madde eklenmesi hakkında kanun lâyihası (1/504) (Nafia, Adliye ve Dahiliye encümenlerine)

2. — Ankara vilâyetine bağlı Güdül kazasının (Güdülbey) ve Çankırı vilâyetine bağlı Ovacık kazasının (Gümüşler) olarak değiştirilmesine dair kanun lâyihası (1/505) (Dahiliye Encümenine)

3. — 5802 sayılı Astsubay Kanununun 24 nücü maddesinin tadiline ve bu kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası (1/506) (Mili Müdafaa ve Bütçe encümenlerine)

4. — 1958 malî yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası (1/507) (Divanı Muhasebat Encümenine)

5. — Beşerî menşeli devai maddelerin teatisine mütedair Avrupa Anlaşması ve Eki Protokolün tasdiki hakkında kanun lâyihası (1/508) (Hariciye, Sıhhat ve İçtimai Muavenet, Gümrük ve İnhisarlar ve Bütçe encümenlerine)

6. — İstanbul Teknik Üniversitesi 1957 malî yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası (1/509) (Divanı Muhasebat Encümenine)

7. — Kaçakçılığın menî ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla maddel 53 nücü madesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası (1/510) (Gümrük ve İnhisarlar ve Adliye encümenlerine)

8. — «Kuşların himayesine dair Milletlerarası Sözleşme» nin tasdiki hakkında kanun lâyihası (1/511) Hariciye ve Ziraat encümenlerine)

9. — Kıbrıs'a gönderilecek Türk Askerî Birliği mensuplarının aylık ve ücretleriyle çeşitli istihkakları ve Birliğin sair masrafları hakkında kanun lâyihası (1/512) (Millî Müdafaa ve Bütçe encümenlerine)

Teklif

10. — İzmir Mebusu Necdet İncekara ve iki arkadaşının, 7129 sayılı Bankalar Kanununun 48 nücü maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/403) (Ticaret Encümenine)

Tezkereler

11. — Kayseri Mebusu Bekir Develioğlu'nun teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/553) (Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümene)

12. — Ordu mebusları Atif Topaloğlu ve Hüsrev Yürür'ün teşrii masuniyetlerinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/554) (Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümene)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili İbrahim Kirazoğlu

KÂTIPLER : Attilâ Konuk (Antalya), M. Ali Ceylân (Kırklareli)

3. — YOKLAMA

REİS — İnikadı açıyorum, yoklama yapacağız efendim.

(Eskişehir mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Ekseriyetimiz vardır, müzakereye başlıyoruz.

BÜLENT ECEVİT — (Ankara) — Söz istiyorum.

REİS — Ne hakkında?

BÜLENT ECEVİT (Ankara) — Nizamnameye riayetsizlik hakkında.

REİS — Söz vermiyorum efendim.

BÜLENT ECEVİT (Ankara) — 89 neu maddeye göre söz istiyorum.

REİS — Riyaset 89 neu maddeye göre söz vermeye mecbur değildir.

BÜLENT ECEVİT (Ankara) — Nizamnameye riayetsizlik olduğunu iddia ediyorum. (Zağdan, gürültüler)

REİS — Söz vermiyorum. Tâkidir hakik: benimdir.

4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Orhaneli'nin Pınarı köyününün 13 sayılı hanesinde kayıtlı Osmanoğlu 15.VII.1931 doğumlu Mehmet Arı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasını (3/475) (1)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz efendim.

(Adliye Encümeni mazbatasını okundu.)

REİS — Mazbata hakkında söz isteyen var mı? Yok. Mazbatayı reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — *1959 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkında*

kanun lâyhası ve Bütçe Encümeni mazbatasını (1/490) (1)

REİS — Heyeti Umumiyesi üzerinde söz isteyen var mı? Yok. Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1959 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — 1959 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmının 792 nci (5539 sa-

(1) 59 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

(1) 61 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

yılı Kanununun 19 ncu maddesinin 5 nci fıkrası gereğince Karayolları Umum Müdürlüğüne) fashına (110 000 000) lira munzam tahsisat verilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Yok. Maddeyi reyimize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-yariyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ic-raya Maliye Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi reyimize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesi açık reylerinize sunulmuştur.

3. — *Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işa-retli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/489) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz isti-yen var mı?... Yok. Maddelere geçilmesini reyini-ze arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1), (A/2) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında

Kanun

MADDE 1. — Karayolları Umum Müdür-lüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işa-retli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı ter-tipleri arasında 700 000 liralık münakale ya-pılmıştır.

REİS — Cetveli okuyoruz.

[1] SAYILI CETVEL

F.	Düşülen Lira	Eklene-n Lira
202 Ücretler		700 000
REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Ka-bul edilmiştir.		

(1) 62 S, Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

Düşülen Eklene-n

203 Geçici hizmetler ücreti 700 000
REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Ka-bul edilmiştir.

REİS — Birinci maddeyi tekrar okuyoruz.
(Birinci madde tekrar okundu.)

REİS — Madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddeyi cetvelle birlikte reyimize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Karayolları Umum Müdürlü-ğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin 203 ncu (geçici hizmetliler ücreti) fash-nın 12 nci (vilâyetler geçici hizmetlileri ücreti) maddesinden 6 000 lira tenzil edilerek aynı cet-velin sonunda (7399 sayılı Kanununun 1 nci mad-desine göre ödenecek kasa tazminatı) adı ile ye-niden açılan 218 nci fasla fevkalâde tahsisat ola-rak aktarılmıştır.

REİS — Maddeyi reyimize arz ediyorum. Ka-bul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edil-miştir.

MADDE 3. — Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ilişik (2) sayılı cetvelde ya-zılı tertiplerine 126 140 000 liralık munzam tah-sisat verilmiştir.

REİS — İki sayılı cetveli okuyoruz.

[2] SAYILI CETVEL

F.	Lira
419 Mahkeme masrafları	40 000
REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edil-miştir.	
781 Yollar, köprüler ve binalar	125 600 000
REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edil-miştir.	
782 Teknik hizmetliler muvaka-tat vazife harcırahı	500 000
REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edil-miştir.	

REİS — Maddeyi tekrar okuyoruz.

(Üçüncü madde tekrar okundu.)

REİS — Maddeyi cetvelle birlikte reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Aynı kanuna bağlı (B) işaretli cetvelin 2 nci (Hazineden yardım) faslına 110 000 000 lira ilâve edilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Aynı kanuna bağlı (B) işaretli cetvelin sonunda (geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adıyla yeniden açılan 7 nci fasla 16 140 000 lira konulmuştur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini İera-ya Mâliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyhının heyeti umumiyesi açık reylerinize arz edilmiştir.

4. — 4273 sayılı Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla muaddel 10 ncu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun lâyhısı ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası (1/366) (1)

REİS — İkinci müzakeresine devam ediyoruz. Maddeleri okuyoruz.

Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 5611 ve 6557 sayılı kanunlarla muaddel 10 ncu maddesine bir fıkra ve bu kanuna bir muvakkat madde ilâvesine dair Kanun

MADDE 1. — 4273 sayılı Kanunun 5611 ve 6557 sayılı kanunlarla muaddel 10 ncu maddesi-

(1) Birinci müzakeresi 26 ncı İnikat zaptın-dadır.

ne aşağıdaki (G) fıkrası ve bu kanuna aşağıdaki muvakkat madde eklenmiştir :

G) Bu maddenin 1 nci bendindeki üsteğmenin denizde ve havada, yüzbaşının havada, binbaşının denizde ve havada ve tuğgeneralin havada birer yıl noksan beklemeye tâbi olacakları hük-münden, havada uçucular, denizde rütbelerine ait bekleme müddetlerinin en az üçte birini bilfiil gemide ve filo kumandanlıkları karargâhlarında hizmet etmek suretiyle geçiren deniz muharip ve yardımcı sınıf subaylar istifade ederler.

REİS — Tadilname yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neş-rinden önce; denizde üsteğmen, binbaşı rütbele-rine ait bekleme müddetlerinin ve 5609 sayılı Kanuna göre denizde yüzbaşılıkta 8 yıl bekleme müddetine tâbi olduğu halde, 9 yıl bekletilmiş olanlardan, bu müddetin üçte birini bilfiil gemi-de ve donanma ve filo kumandanlıkları karargâh-larında hizmet etmek suretiyle geçirmiş olan deniz yardımcı sınıfı subayları da - askeri memur iken yardımcı sınıf subaylığa geçirilmiş olanlar dâhil - (G) fıkrası hükmünden istifade ederler.

Yapılacak nasıp tashihlerinden dolayı maaş farkı verilmez.

5609 ve 5611 sayılı kanunlara göre idari ve kazai kararlarla nasıpları evvelce tashih edilmiş olanlar bu hükümden istifade edemezler.

REİS — Mahmut Goloğlu.

MAHMUT GULOĞLU (Trabzon) — Muhte-rem arkadaşlar; 4273 sayılı Subaylar heyetine mahsus terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla muaddel 10 ncu maddesinde subayların terfi hak kazanmaları için her rütbede bulunmaya mecbur oldukları asgari müddetler teker teker gösterilmiş bu arada bâzi rütbedeki deniz ve ha-va subaylarının müddetlerinde subaylar lehine bir indirme yapılmıştır; bu meyanda deniz üs-teğmen ve binbaşılara da birer sene yıpranma payı kabul edilmişti; yani deniz üsteğmen ve binbaşuları emsallerine nazaran birer sene erken terfi ediyorlardı. Millî Müdafaa Vekâleti bu erken terfi hakkını deniz muharip sınıfı olan güverte ve makina sınıfı subaylarına tanımıştı. Kanunun tatbikatı bu şekilde devam ederken, deniz yardımcı sınıfından bir subay bu haktan,

sadece muharip sınıfının değil yardımcı sınıf mensuplarının da istifade edebileceklerini iddia ile Şûrayı Devlete dâva açıyor ve kazanıyor; Bunu duyan bütün deniz yardımcı sınıf subayları idari dâva yoluna gidiyorlar. Bu arada uzun zaman kara kuvvetleri hizmetlerinde çalışmış-ken her nasılsa bir imkânını bularak deniz kuvvetlerine henüz yeni naklini yaptıran bazı yardımcı sınıf subayları dahi Şûrayı Devlet kararı ile bu haktan istifade ediyorlar. Fakat birçok eski deniz yardımcı sınıf subayları da böyle bir idari dâva ile hak alınacağını bilemedikleri için, dâva müddetini geçirmiş olduklarından ve sadece usuli bir sebeple, istifade imkânını kaybediyorlar. Böylece deniz yardımcı sınıf subayları arasında bir ikilik doğmuş oluyor.

İşte Millî Müdafaa Vekâleti bu hususu halletmek için şimdi mevzuu müzakere olan işbu lâyiha-yı Yüksek Huzurunuzda getiriyor ve 1 nci madde ile kısa terfi müddetinden kimlerin istifade edebileceğini açıkça gösteriyor :

(a) Güverte ve makina sınıfları,

b) O rütbelere ait askerî bekleme müddetinin en az üçte birini bilfiil gemide hizmet etmek suretiyle geçiren deniz yardımcı sınıf subayları.) Millî Müdafaa Encümeni yardımcı sınıf subaylarına verilen hakkı biraz daha genişleterek «Bilfiil gemide hizmet edenler» e ilâveten «filo kumandanlıkları karargâhlarında hizmet edenler» e de teşmil ediyor. Madde bu şekilde Yüksek Heyetinizce biraz evvel kabul ediliyor.

Şimdi müzakere ettiğimiz muvakkat madde ise Hükümet lâyihasında yoktur. Bu muvakkat maddeyi tamamen Millî Müdafaa Encümeni lâyiha-yı ilâve etmiştir. Encümenin bu muvakkat madde ile güttüğü gaye; bu kanundan sonra müddet tenzilinden istifade etmiş olanlar yanında sadece usuli bir sebeple yani, bilmemezliğin doğurduğu bir gecikme yüzünden müddet tenzilinden istifade edememiş eski yardımcı sınıf subayları arasındaki ikiliği ortadan kaldırmaktadır. Biz de bu noktayı düşünmüş bulunuyoruz ve lüzumlu bir muvakkat madde olduğu kanaatindeyiz. Bu maddeye göre bu kanunun neşrinden evvel terfi müddetlerinin üçte birini bilfiil gemide, donanmada ve filo kumandanlıkları karargâhlarında geçirmiş olan deniz yardımcı sınıf subayları da evvele istifade edemedikleri bu müddet tenzilinden bundan sonrakiler gibi istifade edeceklerdir. Bu

husus, hakikaten âdilâne bir tanzimdir ve deniz yardımcı subayları arasındaki eskilik ve yenilik farkını ortadan kaldıracaktır.

Ancak, eski deniz yardımcı subayları arasında yukarda izah etmiş olduğumuz gibi Şûrayı Devlete gidenler ve gidemiyenler diye de bir ikilik vardır. Meselâ bir müstahkem mevki vazife gören iki yardımcı sınıf subayından birisi Şûrayı Devlet kararıyla müddet tenzilinden istifade etmiştir, diğeri bunu bilmediğinden müddetini geçirmiş ve Şûrayı Devletten karar alamamıştır. Şimdi çıkaracağımız bu muvakkat madde, ne şekilde olursa olsun, Şûrayı Devlet kararıyla hakkını almış olan müstahkem mevki yardımcı subaya tesir etmeyecektir. Çünkü hakkını kullanmıştır.

Şûrayı Devlete gidememiş olan müstahkem mevki yardımcı sınıf subayı ise muvakkat maddenin bu şekilde çıkması halinde yine istifade edemeyecek ve buna mâleyle arkadaşlarıyla arasında mevcut adaletsizlik hali devam edecektir.

O halde Millî Müdafaa Encümenince lâyiha-yı ilâve edilen bu muvakkat maddenin işbu ikiliği ve adaletsizliği de ortadan kaldırarak şekilde tam ve kâmil bir hale getirilmesi için bir tadil teklifi takdim ediyorum. Yüksek Heyetinizce şayanı kabul görülürse encümene gider ve mesele orada enine boyuna müzakere ve belki de benim teklifimden daha uygun bir şekle sokulmuş olur.

REİS — Buyurun Millî Müdafaa Encümeni.

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİ REİSİ ZİHNİ ÜNER (Nevşehir) — Muhterem arkadaşlar; arkadaşımızın üzerinde durduğu ve tadilini teklif ettiği muvakkat madde tamamen kanunun ruhuna uygun ve eklenen ek fıkra hükümleri içinde tedvin edilmiştir. Yani, bir deniz subayı; gemide bilfiil hizmeti içinde bir rütbede bekleme müddetinin üçte birinde hizmet etmemişse bunlar hiçbir surette bir sene noksan hizmet etmek suretiyle terfiden istifade edemeyeceklerdir. Kanunun ana ruhu budur. Filhakika, deniz subayı olarak deniz kuvvetlerinde hizmet etmekte olup da fiilen gemide hizmet etmemiş bulunan bazı yardımcı deniz subayları Şûrayı Devlete müracaat ederek, kanunun içindeki (denizde) kelimesinden istifade etmek suretiyle, Devlet Şûrasından bu kademeleri almış bulunmak tadırlar. Fakat muhterem arkadaşlar, bu kanunun Meclise getirilmesinin esas mucib sebebi,

kanundaki bu deliği kapamak ve hizmetin kısa yapılması suretiyle terfide fiilen yıpranmanın esas tutulmasıdır. Bu itibarla gerek ek fıkra, gerek kanuna eklenen muvakkat madde, bu yıpranma prensibi içinde yapılmıştır. Eğer muhterem Mahmut Goloğlu'nun teklif ettikleri gibi, denizde görünüp te bu kanunun neşri tarihine kadar fiilen gemide hizmet etmemiş bulunan bütün yardımcı subaylara bu kıdem zammı kabul buyurulursa bu takdirde karada bulunan, hattâ havada bulunup ta her hangi bir sebeple havanın yer hizmetinde çalışan bütün ordu subayları da bunlar arasında tabii olarak girecek ve arada büyük bir fark meydana gelecek ve bu subaylara da aynı düşünce ile yıpranma esasına müstenidolmayan böyle bir hak verilmesi gibi bir iddia ortaya çıkacaktır. Elbetteki hizmette bu kıdem tenzili yıpranma esasına müstenidolduğuna göre böyle bir gedikten istifade etmek suretiyle birkaç subayı misal göstererek hiç denizde hizmet etmemiş subaylara da bu hakki tanınmanın bu subaylara mümasil olan diğer subaylar üzerinde yapacağı tesir yüksek malûmlarınızdır. Bu itibarla arkadaşımızın takririne encümen olarak iştirak etmiyoruz, hürmetlerimle.

REİS — Mahmut Goloğlu

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Efendim benim, esas itibariyle verilmekte olan bu yıpranma payının diğer ordu mensubu subaylarla denizdeki yardımcı subaylar arasında bir tefrik yaratmayı icabettiren bir teklifim yoktur. Böyle bir maksadım yok. Esas itibariyle kanunun 10 ncu maddesine bu lâyiha ile eklenen (G) fıkrası işi tahdidetmiştir. Muvakkat madde ikiliği bertaraf etmek için yapılmıştır. Nitekim birinci maddede; (Gemide bilfiil çalışanlar), denildiği halde encümence hüküm teşmil edilmiş ve filo kumandanlığı karargâhında çalışan yardımcı subaylar da dâhil edilmiştir. Muvakkat maddede iş biraz daha geniş tutulmuş, bu kanunun neşrinde evvel gemide bilfiil çalışanlarla, donanma kumandanlığında ve filo kumandanlığında çalışanlar da bu haktan istifade ettirilmeye çalışılmıştır. Encümen sözcüsü arkadaşımız da gayet açık olarak izah ettiler ve mer'i olan kanunun umumi olduğunu, geniş tutulduğunu, yardımcı sınıfın hangi kısmında olursa olsun mevcut bulunan subaylardan dâva açanların istifade etmiş olduklarını belirttiler. Yardımcı sınıf deyince; filoda olsun,

boğazlar kumandanlığında olsun bir kısmı Şûrayı Devlete giderek haklarını aldılar. Benim teklifim bundan evvelkiler içindir. Yeniden doğacak ikiliği bertaraf etmek için bu mevzuu encümende görüşülmesi uygun olur. Bu mevzu görüşülürken maddenin taknini bakımından mevcut aksaklıkların telâfisi de mümkündür. Çünkü muvakkat madde tanzim edilirken (G) fıkrası diye bir atıf yapılmıştır. Halbuki bu lâyihanın birinci maddesidir. Onu (G) fıkrasına değil asıl kanunun 10 ncu maddesine bağlamak icabeder. Görülüyor ki, haksızlığı gidermek babında yapılmış olan bir yanlışlığı telâfi ederken diğer bir kısım subaylar yine bu haktan istifade edememekteyler. Filo kumandanlığında, donanma kumandanlığında fiilen gemide hizmet gören subaylarla, Çanakkale müstahkem mevkiinde ve Boğazlar Kumandanlığı üslerinde çalışmış olan subaylardan bir kısmı bu kanunun neşrinde evvel Şûrayı Devlete müracaat ederek bu haktan istifade etmişlerdir. Fakat aynı yerde vazifeli diğer subaylar müracaat müddetlerini geçirdikleri için bu haktan istifade edememişlerdir. İşte benim yapmak istediğim, bu muvakkat maddeyi tekâmül ettirerek mevcudolan ikiliği ortadan kaldırmaktır. Eğer benim verdiğim tadil önergesi bu gayeyi ifade etmekten uzak ise yüksek encümen, sadece ve sadece bir kereye mahsus olmak üzere, kıstası belli olan bu mevzudaki adaletsizliği, ikiliği ortadan kaldırsın ve madde kanuniyeyi daha mükemmel bir hale soksun. Benim mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Encümen.

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİ REİSİ ZİHNİ ÜNER (Nevşehir) — Muhterem arkadaşlar, tasrihan tekrar arz ediyorum: Gerek kanuna eklenen (G) fıkrası, gerekse encümen tarafından tedvin edilen muvakkat madde hiçbir deniz subayının gemide bilfiil hizmet etmeden terfiyi âmir bulunmamaktadır. Encümendeki müzakerelerde Hükümet bu noksanı tamamen görmüş ve encümenin tedvin etmiş olduğu muvakkat maddeye aynen iltihak etmiştir. Burada muhterem arkadaşımızın ifade ettiği Donanma Kumandanlığı karargâhları, filo kumandanlığı karargâhları kelimeleri de katıyen bilfiil gemide çalışmayan subayları ihtiva etmemekte, hepsi gemide çalışan subayları ihtiva etmektedir.

Bu kelimelerin eklenmesinin sebebi şudur: Zaman zaman filo kumandanlıkları Yavuz'da toplanmış, Yavuz gemisi karaya bağlanmış, fakat fiilen deniz üzerindedir. Onun içinde çalışan subaylar denizin bütün rutubetine mâruz olarak madenî geminin içinde hizmet etmişlerdir. İşte kanunun tatbikatında bir iltibas ol-mıyan fiilen bu yıpranma hizmetine mâruz bulunan subayları, bundan istisna etmemek mü-lâhazasıyla, Hükümetin de tamamen iştirakiyle bu donanma ve filo kumandanlıkları da buraya sokulmuştur. Yani katî olarak şunu ifade edebiliriz ki, gerek fıkrada gerek muvakkat madde-de hiçbir zaman, gemide fiilen hizmet etmemiş subayların terfii mevzuubahis değildir.

Aradaki ikiliğe gelince :

Filhakika bâzı subaylar kanunun «denizde» kelimesinden istifade ederek, fakat, kanunun ana ruhuna aykırı olarak, Devlet Şûrasına müracaat etmişler ve birer senelik kıdemlerini almışlardır. Bu, istisnai bir vaziyettir. Bu tamamen kanunda, idari kaza yoluyla açılmış bir geditir. Esasen bu gediği kapamak ve kararadaki diğer sınıfların, emsali subayların hiçbir hakkı ve yıpranma vaziyetleri olmadığı halde daha ileri gitmektir. Binaenaleyh bütün ordu subay-ları arasındaki bu menfi tesiri önlemek için bu kanun lâyihası huzuruza getirilmiştir.

Mâruzatım budur. Encümen, arkadaşımızın takririne iltihak etmemektedir.

REİS — Mahmut Goloğlu.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlarım, Encümen Reisi arkadaşımız benim söylemek istediklerimi aynen söylediler. Fakat evvelce istifa edenlerin kanunun boşluğundan istifade ettiklerini söylediler. Kanunun boşluğu diye bir şey mevzuubahis değildir. Bu kanuni bir haktır, bir kısım subaylar Devlet Şû-rasına müracaat etmişler bu haktan istifade etmişler. Hattâ bir kısmı uzun seneler kara ordusunda çalışmış iken deniz yardımcı sınıfına gelmiş ve hemen müddeti içerisinde müracaat etmiş hak almışlardır. Diğer bir kısmı ise muayyen müddeti içerisinde müracaat etmemiş ve alamamıştır.

Bahriye Mektebinden çıkmış, yardımcı sınıfı ayrılmıştır. Bu mevzuu bilmediği için yardımcı sınıfta bu haktan istifade edememiştir. Dâva budur. Bundan sonrası için kıstas konmuş, doğrudur. Sonra Donanma Kumandanlığını filo

kumandanlığını neye tefrik ettiniz diye soruyoruz, «vuzuh olsun diye yaptık, gemide sayılır» diyorlar. Demek ki, kendine mahsus bir hususiyeti var. Mâruzatım bu ikiliği encümeninde müzakere edip ortadan kaldırmaktır. Raporun esbabı mucibesinde de bu hususu reddi mutazamın bir cihet yoktur. Demek oluyor ki; encümeninde bu mevzuu bir kere daha ele almak ve maddeyi ona göre hazırlamak için ve dolayısıyla bir haksızlığa sebep olmıyalım diye haklı olarak uğraşırken geride kalmış bâzı kimselerin arkadaşlarından gayriâdil muameleye mâruz kalmamasını temin etmek lâzımdır. Bütün iddiamız buna dayanmaktadır. Binaenaleyh Yüksek Heyetiniz makbul görüp takririmizi kabul ederse madde tekrar encümenine gidecektir.

REİS — Tadilnameyi okuyoruz.

T. B. M. Meclisi Riyasetine

4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla muaddel 10 neu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkındaki kanun lâyihasına Millî Müdafaa Encümenince ilâve edilen muvakkat maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Trabzon Mebusu
Mahmut Goloğlu

Muvakkat madde — Bu kanunun neşrinden önce; denizde üsteğmen, binbaşı rüt-belerine ait bekleme müddetlerini geçiren ve 5609 sayılı Kanuna göre denizde yüzbaşılıktan 8 yıl bekleme müddetine tâbi olduğu halde 9 yıl bekletilmiş olan deniz yardımcı sınıfı subayları da - askerî memur iken yardımcı sınıf subaylığa geçirilmiş olanlar dâhil - yukarıki madde hükmünden istifade ederler. Yapılacak nasp tashihlerinden dolayı maaş farkı verilmez. 5609 ve 5611 sayılı kanunlara göre idari ve kazai kararlarla naspları evvelce tashih edilmiş olanlar bu hükümden istifade edemezler.

REİS — Tadilnamenin dikkate alınıp alınmamasını reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Tadilnameyi madde ile birlikte encümenine veriyoruz, bu madde encümeninden gelinceye kadar diğer maddeleri okuyoruz efendim.

5. — Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhüt-lere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun

birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/385) (1)

REİS — Takdimen müzakeresi için taktir var, okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek kanun lâyihasının, 1960 malî yılı bütçesiyle alakası dolayısıyla biran evvel kanuniyet kesilmesi için takdimen ve müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif ederim.

Nafia Vekili
T. İleri

REİS — Lâyihamın takdimen görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Takdimen müzakeresi kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen varmı?

SÜLEYMAN KURANEL (Gazianteb) — Nafia Encümeni namına söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

NAFIA ENCÜMENİ REİSİ SÜLEYMAN KURANEL (Gazianteb) — Arkadaşlar; müzakeresi yapılacak olan lâyiha Nafia Encümeninde de dört hafta uzunuzadıya konuşulmuştur. Büyük Meclisçe 6213 sayılı Kanunla yapılmasına karar verilen Urfa, Ağrı Kars ve Gazianteb Hava meydanları, yeni lâyhada yer almamıştır. Encümende salâhiyetli vekâlet temsilcilerinden bundan evvelki kanunda bu hava meydanlarının yapılması kararlaştırıldığı halde neden yeni lâyhada bu meydanlar ele alınmadı diye sorduk. «Tahsisat kâfi gelmediği için bu meydanlar dâhil edilmemiştir» dediler. Yeni lâyhada bir kısım hava meydanları çıkarılmasına mukabil bunların yerine başka hava meydanları konulmuştur. Hükümet temsilcilerinden evvelece kanunen yapılması takarrür etmiş olan hava meydanlarını çıkarıp, eski kanunda hiç bulunmayan yeni hava meydanlarının niçin konulduğunu sorduğumuzda verdikleri cevaplarla bizleri tatmin edemediler. Bunun üzerine Meclisin teknik bir encümeni olarak yapılması icabeden meydanların hesaplarını yaptık, kontenjanlarını tetkik ettik. Neti-

ce itibariyle 6213 sayılı Kanunla yapılması derpiş edilen hava meydanları ile bu kanunda yapılması istenilen hava meydanlarını şu şekilde bulduk.

Kars Hava Meydanı kendisine tahsis edilen yoleu miktarının % 110 unu Gazianteb, % 110 Samsun, % 90 mı, İskenderun % 74 ünü taşıyor. Urfa % 74, Bursa % 54, Aydın % 40 kullanmıştır. Görülüyor ki kontenjan bakımından da son teklifte yer almayan hava meydanlarının durumu yapılmasını zaruri kılmaktadır. Kaldı ki bu hava meydanlarının yerleri topraktır. Ve bâzı muntikalarda yeri halk tarafından, bilâbedel Devlet Havayollarına terk edilmiş, yıllarca önce teberru edilmiş olduğu halde yapılmamıştır. Nafia Encümeninde uzun görüşmelerden sonra 250 milyonluk tahsisatın 320 milyona çıkarılması suretiyle şu lâyihaya girmiyen ve evvelki lâyhada mevcudolan meydanların da yapılabileceği anlaşılmıştır. Hükümet temsilcileri de Nafia Encümeninin bu fikrine iştirak ediyorlar. Lâyiha Bütçe Encümeninde Nafia Vekâleti bütçesi görüşülürken araya sıkıştırılıyor ve Nafia Encümeninin teklifi 5 - 10 dakika gibi çok kısa bir zaman içinde görüşülerek bir rey farkla reddediliyor.

Arkadaşlar, Bütçe Encümeni malî yönden böyle düşünebilir. Lâkin Meclisin teknik encümeni olan, Nafia Encümeninin de noktaî nazârının alınması lâzımdır. Bu bakımdan, eğer Büyük Meclis lütfederse, Nafia Encümeninin mazbatasını müzakere edilsin Bunun kabulünü rica ederim.

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar, Nafia Encümeni Başkanı Sayın Süleyman Kuranel'in etrafınca izah ettiği bu hava meydanlarından Kars Hava Meydanının durumunu hakkında bendeniz bir iki noktaya temas edeceğim.

Kars Hava Meydanı daha evvel 3 neü sırada yer alması lüzumu Hükümetçe ve Meclisçe kabul olunmuş bir meydandır. Bu meydanın arazisi mevcut. Hattâ pek küçük bir tesviye ile üst yapısının tamamlanması suretiyle istifade edilebilecek bir hale getirilebilir. Bugün bu hava meydanında bir terminal binasına başlanmıştır. Ayrıca bir Radyofar tesisi de vardır. Buna rağmen zeminin toprak olması yüzünden bu hava alanından lüzumlu zamanlarda istifa-

(1) 63 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

de olunmaktadır. Arkadaşımızın da temas ettiği gibi burada büyük mikyasta yolcu talebi olup sıra beklemekte fakat hem meydanın müsadesizliği, hem tahsis edilen tayyarelerin kıfayetsizliği, bu hizmetin istenilen şekilde yapılmasına imkân vermemektedir. Kars Hava Meydanının birçok bakımdan lüzumlu olduğu izahlan varestedir. Bir taraftan uzak bir bölgedir, bir taraftan birtakım münakale imkânlarından mahrum bir bölgedir, diğer taraftan da demin arz ettiğim gibi maliyeti ucuz ve hazırlıklar mevcuttur. Çok eskiden Ruslar zamanında bu alan o zamanın hava vasıtalarına uygun bir tarzda yapılmıştır. Binaenaleyh eskiden Hükümet de kabul etti ve sıra alındı. Şimdi bu alanın yerine başka bir alanın ikame olunması doğru bir hareket olmaz. Bu itibarla Hükümetten istirham ediyorum, hatayı tashih etsin. Yüksek Heyetinizce de Nafia Encümeninin mazbatası esas alınarak müzakerelerin bu şekilde devamı mümkün kılınsın.

REİS — Encümen.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRLERİ BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, bu kanun lâyihası Bütçe Encümeninde Nafia Vekili Beyefendinin huzurunda müzakere edilmiştir. Böyle, «araya sıkıştırdı» ve «vakit bulunamadı» gibi Süleyman Kuranel arkadaşımızın iddiası pek yerinde olmasa gerektir. Çünkü üzerinde uzun uzun duruldu.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, kanun lâyihası tetkik edilirse görülecektir ki, kanun metninde yapılacak hava meydanlarının hangileri olduğu kaydedilmiş değildir ve esasen edilemez de. Biz Hükümete, sâri bir taahhüt salâhiyeti veriyoruz. Hükümet icra kuvveti olarak bu salâhiyeti kendisi kullanır. Yani kanun içinde şu şu hava meydanları yapılacak gibi kayıtlar koymak için hiçbir zaruret mevcut değildir. Bu, icraya ait bir tasarruftur.

Lâyiha tetkik buyurulduğu zaman yine görülecektir ki, Hükümetin 140 milyon lira munzam sâri taahhüt salâhiyeti istemesine mukabil, 1960 ve 1961 malî yılları için otuzar ve mütaakıp yıllar için 25'er milyonu geçmemek üzere istenen bu tahsisat Nafia Encümenince 320 milyona çıkarılmıştır. 250 milyon liralık mevcut sâri taahhüt salâhiyetine 140 milyon munzam yetki talebetmesine mukabil Nafia Encümenince 110 milyon liralık mevcut sâri taahhüt yet-

kisi 320 milyon liraya iblâğ suretiyle artırmıştır. Her sene 25 milyon lirayı aşamıyacak tahsisat 40'er milyon liraya iblâğ edilmiştir. Demek ki senede 15 milyon liralık bir tahsisat ilâvesi yapılmıştır. Bütçe Encümeni olarak meselenin malî muvazene cihetiyle alâkadar oluyoruz. Sâri taahhüt yetkileri birçok vekâletlere ait birçok kalemleri ihtiva etmekte ve yekûnu da birhayli kabarık bulunmaktadır. Bunların devamı müddetine gelecek gelirleri bir nevi ipotek altına alınma durumu meydana çıkmaktadır. Her sene o miktarda tahsisatı bütçeye koymaya mecburuz. Bütçenin mühim bir kısmı sâri taahhütlere hasredildiği takdirde bütçenin muvazenesini nazarı itibara almak icabeder. Bu bakımdandır ki encümenimiz Hükümetin getirmiş olduğu teklifle mukayyet kalmış, bunun genişletilmesini muvafık telâki etmemiştir. Hükümetten soruldu, neden bunun genişletilmesini istemiyorsunuz? Nafia Vekili cevap verdi. Bizim malî imkânlarımız muvacehesinde ancak bunu yapacak kadar imkânlarımız mevcut, bundan fazla bir imkân bulamıyoruz dediler. Vaziyet böyle olunca, iera mevkiine kendimizi ikame ederek, «Bütçe muvazenesini bertaraf etmek suretiyle ne olursa olsun yapacağız.» diyecek mevkiide değiliz. Şu hususu da arz edeyim, kanunda hangi hava meydanlarının yapılacağı mevzuubahis değildir. Kars Mebusu ve Kastamonu Mebusu arkadaşlarımızın taleplerini yerinde görmekteyim, yapılmasını biz de arzu ederiz, Memleket de arzu eder. Hattâ Hükümet imkân bulursa tercihan Kars hava meydanını yapsın, yahut Kastamonu hava meydanını yapsın. Bu hususa biz müdahale etmiyoruz. Hava meydanlarının yapılması bakımından Bütçe Encümeninde bir tefrik gözetilmemiştir, icra salâhiyetini kullansın demiştir. Yalnız malî muvazene bakımından bütçenin istitaatı dışına çıkılmaması uygun görülmüş ve Hükümetin teklifine rücu edilmiştir. Mâruzatım bundan ibarettir. Takdir Yüksek Heyetindedir.

REİS — Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Behzat Bilgin'i dinledik. Behzat Bey diyor ki, Hükümet muayyen bir meblâğ istemiş. Şunu, şunu yapacağım demiş. Biz komisyon ve Meclis olarak buna bağlıyız. Anlayışımız arasında büyük fark var. Behzat Bey; bir komisyon, bir teşriî organ Hü-

kümet talepleri ile bağlı değildir bunu bilirler. Hükümeti murakabe eder, çalışmaya sevk eder. Teşriî organ ve komisyonlar, Hükümete yeterlikleriyle hiçbir zaman bağlı değildir. Mademki, bunu Hükümet istiyor, vermiyelim dersek hükümete bağlı kaldığımızı kabul etmiş oluruz. Teşriî organ Hükümeti daha çok çalıştırmaya ve daha çok iş yapmaya teşvik etmesi lâzımdır. Teşriî organlar hükümetlere iş tevdi eder, istikamet verir, yapılan işi kontrol ve murakabe eder. Hükümet mahdut bir meblâğ istiyor. Nafia Encümeni bu meblâğı artırıyor. Bütçe Encümeni ise hükümetin istediği ile yetinelim diyor. Bu görüş doğru sayılamaz ve bir gerçekçilik olamaz.

Muhterem arkadaşlarım, Nafia Encümeni iki hususta meseleyi ele almıştır, meblâğı yükseltmiştir. Bir de öteden beri işin bir sıraya konmasını derpiş etmiştir. Gaziantep ve Kars dururken Alaşehir ve Aydın hava meydanlarının yapılması eidden işlerimizin ne derecede ve nasıl bir tertip ve tesbite ihtiyacolduğunu göstermektedir. Birçok ihtiyaçları ve birçok işleri yapmaya ve güçlükleri yenmeye mecbur olan bir memlekette hizmetlere ve zaruretlere göre işler bir plâna bağlanır, rasgele yapılmaz.

Ben hatırlarım, şu kürsüde 1952 yılında Ulaştırma Vekili olan Seyfi Kurtbek gelecek yıl Kars hava meydanı ihale edilecek, ve yakında inşaatı biterek hizmete açılacak demişti. 1952 de bu kürsüde resmen yapılan bu beyandan bu yana 8 yıl geçti. Yapılan nedir? Hiç bir şey.

Muhterem arkadaşlar, sekiz küsür sene? 1952 de hava meydanı yapacağız, deniyor sıra numarası üç deniyor, beş milyon civarında, bir programa başlanmış, gelecek sene inşaatına başlanacak deniyor, sene 1960, yok!

Geçen sene bütçe müzakerelerinde encümen-den beyan edilen Kars Hava Meydanı üçüncü sırayı işgal ediyordu. Zira sıra müktesep hak teşkil ediyor. Bu sefer Bütçe Encümeninde meblâğ azalıyor, artık sıra mevzu bahis değildir, şekline getiriliyor. Bir memlekette hava meydanları yapıldığı zaman demiryolu, şose ve ikmal merkezlerine yakın yere mi yapılır, yoksa yurdun en üera bir köşesine mi yapılması birinci plâni işgal eder. İktisadi, iklim durumu nazara alınmaz mı? Kars'ın yol, iklim, uzaklık, ve iktisadi şartları mutlak bir zaruret teşkil etmiyor mu? Alaşehir ve Aydın'a hava meydanı yapmaya teşebbüs edip,

Kars için vuslat başka bir bahara demeye viedanlarımız razı olur mu?

REİS — Faruk Ayanoglu.

FARUK AYANOĞLU (Tokad) — Muhterem arkadaşlarım; Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğünün ihtiyaçları için gelecek senelere sâri olmak üzere yeniden 140 milyon liralık bir ek tahsisat istenmektedir. Bu nokta üzerinde bilhassa Devlet Havayolları Umum Müdürlüğünün iktisadi görüşe uygun şekilde çalışmadığından birkaç kelime ile bahsedeceğim. Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü bu seneye kadar Ankara'da bulunuyordu. Hiçbir esbabı mucibe gösterilmeksizin zannediyorum ki; umum müdürün İstanbul'da kalmayı arzu etmesi sebebiyle Umum Müdürlük Ankara'dan İstanbul'a nakledilmiştir. Bu 140 milyon lira hava meydanları yapmaktan daha çok, tahminime göre yeni bir umum müdürlük binası yapmak için kullanılacaktır. Vekil Bey itirazda bulundular. Lûtfedin Vekil Bey izahatta bulunsunlar. Umum Müdürlük hangi sebeplerle Ankara'dan İstanbul'a nakledilmiştir ve bu para ile İstanbul'da bir Umum Müdürlük binası yapılacaktır?

1953 e kadar trafiğe açık bulunan Sivas Hava meydanı 7 seneden beri trafiğe kapalı tutulmaktadır. Şimdi bu meydanın müstemilât binaları ve elektronik tesisleri tamamlandığı halde hâlâ trafiğe açılmamaktadır. Bu meydan ne zaman trafiğe açılacaktır?

Bunların dışında, Devlet Havayolları dış hatlara da sefer yapmaktadır. Nitekim Roma'da Palazzo Repubblica da yeni bir bina tutulup orada Havayollarının bir şubesi açılmıştır. Zannediyorum ki, Devlet Havayolları iktisadi çalışmadığı için bu dış seferler de pek verimli olmamaktadır. Temennim şudur ki, Devlet Havayolları iktisadi çalışsın, lükse ve israfa kaçmasın.

REİS — Nafia Vekili.

NAFIA VEKİLİ TEVFİK İLERİ (Samsun) — Efendim; Faruk Ayanoglu arkadaşımız meclisleri tamamen birbirine karıştırdı. Lâyiha hava meydanları inşasına mütaallik bir lâyihadır. Arkadaşımız havayollarından, tayyare seferlerinde bahsetti. Özür dilerim bu mevzu hakkındaki suallerini cevaplayamayacağım, çünkü Münakalât Vekâletini alâkalandırmaktadır.

Yalnız, birbirine karıştırdıkları sözleri arasında bu lâyiha ile sağlanacak yetki neticesinde İstanbul'da Hava Meydanları Umum Müdürlüğü

binası yapılacaktır diye bir cümle sarf ettiler. Bu tamamen uydurmadır. Ve bu yetki ile böyle bir bina yapılmıyacaktır.

Sivas'ta bir NATO meydanının vekâletimiz tarafından yapılmakta olduğunu da arz ederim.

REİS — Süleyman Kuranel.

NAFİA ENCÜMENİ REİSİ SÜLEYMAN KURANEL (Gaziantep) — Muhterem arkadaşlarım, Behzat Beyin beyanları bundan evvel Bütçe Encümeninden çıkmış olan 6213 sayılı Kanunla mübâyenet halindedir. Müsaade ederseniz Hükümetten gelen Nafia ve Bütçe encümenlerinden geçen 6213 sayılı Kanunun esbabı mucibesinden muayyen bir yeri okumak istiyorum. Hükümet lâyihasının gerekçesinde şöyle denilmekte idi: «Ulaştırma havayolunun ehemmiyeti gün geçtikçe artmakta olduğundan gerek stratejik ve gerekse ekonomik gelişmedeki ehemmiyet dolayısıyla yurt içi hava ulaştırmasında kullanılmak üzere Samsun, Van, İzmir, Erzurum, Kars, İskenderun, Urfa, Gaziantep, Antalya ve Ağrı'da yeniden meydan yapılması kararlaştırılmış bilâhara Nafia Encümeni bu gerekçeyi aynen kabullenmiş ve lâyiha Bütçe Encümenine gitmişti. Bütçe Encümeni o zaman şöyle mütalâada bulunmuş idi. «Binaenaleyh, gerek halkımızın gösterdiği rağbet ve gerekse memleket iktisadiyatının inkişafı bakımından büyük bir ehemmiyet arz eden ve halen toprak halde bulunan Samsun, Van, Adana, İzmir, Erzurum, Kars, İskenderun, Urfa, Gaziantep, Antalya ve Ağrı'da yeniden beton pist yapılması yukarıda işaret edilen sebeplerden dolayı şiddetle ihtiyaç olduğundan dolayı Bayındırlık Komisyonunun görüş ve mütalâasına iştirak ettik» diyorlar. Fakat buna iltihak eden arkadaşımız, bundan sonra gelen kanun teklifinden bâzı hava meydanlarının çıkarılması işini, iştirakle mübâyenete düşüyorlar.

Nafia Encümeni, bu yeni kanuna evvelce kendisinin de kabul ettiği hava meydanlarını ithal ediyor. Bu sefer Bütçe Encümeni, birtakım malî porte mülâhazasıyla buna iştirak etmediklerinden bahsediyor.

Arkadaşlar, Bütçe Encümeninde bu mesele çok acele konuşulmuştur. Biz 4 hafta meydanların ayrı ayrı hesaplarını yaptık. O zaman encümenimize iştirak eden Hükümet temsilcisi bu teklifi tamamen uygun buldular ve bize deme-

diler ki, «Bu teknik ve vasıta bakımından büyük külfetler arz eder, tenkis edilsin.» Hattâ Maliye temsilcisi arkadaşımız da, haklısınız, dedi, yalnız gelecek senelere sâri olacak kısımları üzerinde durdu. Esasen bu 5 seneye sâridir, bir senelik iş de değildir.

Nafia Encümeninin etüdü, hesaba kitabı dayanan mazbatasının kabulünü rica ederim. Yalnız Kastamonu Hava Meydanı mazbataya ithal edilecekti, unutulmuştur, tashih ederim.

REİS — Encümen.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Çok muhterem arkadaşlar; Süleyman Kuranel Beyefendi arkadaşımızın, bütçe gerekçesinden bahsetmesi vaziyeti değiştirir bir keyfiyet değildir. Bu hava meydanlarının yapılmasına lüzum yoktur, iddiası serd edilmedi Bütçe Encümeninde. Ve böyle bir keyfiyet mevzu bahis değildir. Bütçe Encümeni, teşriî vazife ile icrai vazife arasındaki ayrılığı göz önünde tutarak, meselenin sâri kanunlarla verilen yetkinin istimalinden ibaret olduğunu düşündü. Bu kanunların dışında, gerekçedeki izahata elbet kanun mahiyeti izafe edilemez. İfade hava meydanları hakkında bir izahat mahiyetindedir. Yoksa gönül arzu ediyor ki, bütün hava meydanları yapılmış olsun. Fakat memlekette hava meydanları ihtiyacının hepsinin bir anda karşılanmasına imkân var mıdır? Bu bir maddi imkân meselesidir. Biz de o bakımdan mütalâa ettik, Hükümet de malî imkân bakımından mütalâa etmiştir. Hükümetin getirdiği tasarı muayyen bir salâhiyet istiyor. Bunu Nafia Encümeni 140 milyon lira artırıyor ve senelik tediye miktarını da, kanun metninde görüldüğü üzere, 25 milyon liradan 40 milyon liraya yükseltiyor. Her sene on beş milyon munzam bir külfet yüklüyor.

Evet, Nafia Encümeni teknik bir encümenidir, hesaplarını da yapmıştır, hiç şüphesiz çok verinde bir şeydir. Ancak, Nafia Encümeni bütçe muvazenesiyle alâkadar olamıyor. Bizim için ise bu mesele ön plândadır. Nafia Encümeni raporuna iltihak bu sebeple mümkün olamadı. O zaman programı daraltmak ve imkânlarımızla mütenasip bir nispete irca etmek mevzu bahis oluyor. Bütçe Encümeninde yapılan budur.

Sayın arkadaşım dedi ki; «Nafia Encümeninde Hükümet temsilcisi bunu kabul etti.» Nafia Encümeninde hazır bulunan Maliye tem-

sileisi, benim bildiğime göre, senelik tediye miktarının artırılmaması şartıyla - ki, bunu söylemediniz - istediğiniz meydanı ilâve edin demiştiniz. Hakikaten ehemmiyeti haiz keyfiyet budur. Senelik Hükümete muayyen miktar üzerinden tediye imkânı tanınmış, bu iş 3 sene, 5 sene, 8 sene uzar, buna diğer meydanlar itbal edilebilir, bu başka şey. Sizin getirdiğiniz teklifte senelik tediye miktarını yükseltmiş bulunuyorsunuz, buna Bütçe Encümeni olarak maalesef iştirak imkânı bulamadık.

Bendeniz tekrar edeyim, şu meydan, bu meydan bizi alâkadar etmez, bu gerekçede verilmiş olan izahat tahtında işler Hükümet tarafından yürütülecektir. Ama gerekçede zikredilmiş meydan şu iken imkân bulunursa bu da olabilir. Hükümetin elinde yetki var. Hükümet elindeki imkânlar dâhilinde yaptığı işlerde kanunla mukayyettir, yoksa gerekçe ile mukayyet değildir. Gerekçe Hükümeti hiçbir zaman bağlamaz ve hiçbir gerekçe, imkân elvermediği takdirde o işleri yapmaya Hükümeti sevk etmez. Biz burada Hükümete sâri bir taahhüt yetkisi veriyoruz. Bu yetkiyi Hükümet İera Kuvveti olarak mümkün meritebe gerekçeye uygun bir şekilde, hattâ imkân bulursa bâzı yerleri de ilâve ederek kullanır.

Keyfiyet bundan ibarettir. Biz daha fazla tahsisat koymaya imkân bulamadığımız içindir ki, Hükümetin getirmiş olduğu teklifi esas olarak itihaz ettik.

Mâruzatım bu kadardır.

REİS — Münif İslâmoğlu.

MÜNİF İSLAMOĞLU (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlar, Hükümetçe istenen ve Bütçe Encümeninde kabul edilen 140 milyon liradan 24 milyon lirası Yeşilköy ve Esenboğa hava meydanları, diğer 16 milyon lirası da Alâşehir ve Aydın hava meydanlarının tevsi için harcamacaktır. Biz demiyoruz ki, İzmir'in bir mahallesi olan Alâşehir'e bir meydan yapılmasını, yapılsın; fakat aynı zamanda memleketin en hüera köşelerinde bulunan Kastamonu gibi, Kars gibi, Gaziantep gibi yerlere de yapılması mümkün olsun. Bunun programa alınmasını temenni ediyorum.

Nafia Encümenince kabul edilen 320 milyon lira sâri taahhütlere ait miktarın kabul edilmesi ni rica edeceğim. Bu miktar kabul edildiği takdirde hiç şüphesiz ki, bütçeye bir yük tevlihdolunmyacaktır. Gelecek seneye sâri taahhütlere girilmek üzere konan ve Nafia Encümenince kabul

edilen miktara ait mazbatanın kabul edilmesini tekrar rica edeceğim. Bunun için bir takrir veriyorum, Nafia Encümeni mazbatasının esas tutulmasını rica ediyorum.

REİS — Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar, görülüyor ki, bir nimet, bir memlekete birçok bakımlardan faydalar sağlayacak bir mevzuu demek olan tayyare meydanları içinde de arkadaşlarımız faaliyet ve gayret içindedirler. Yalnız arkadaşlar bugünkü şartlar içinde de bir hava meydanı, eskisi gibi, kolay bir iş değildir. Eskiden toprağı biraz düzeltip döverlerdi ve tayyareler de buralara inip kalkarlardı. Bugün öyle değildir. Bir hava meydanının inşası için birçok faktörleri göz önünde tutmak icabeder. Evvelâ mali imkânları, sonra da stratejik sebepleri nazara almak lâzımdır. En uzak yere de, en yakın yere de, yapılması mümkündür. Hattâ tayyare meydanı bulunan bir yerin bir kenarında bir meydan daha yapılması icabeder. Bu coğrafi durumda bulunan ve dünyanın bu zamanında bir memleket için tayyare meydanı denince evvelâ stratejik meydanlar hatıra gelir.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) — Askerî meydan değil, sivil meydan bahis mevzuu.

BURHANETTİN ONAT (Devamla) — Dokuz ay nasıl sabrettiniz, ona şaşırım. Ne oluyor, birader? Stratejik meydan deyince akla askerî meydan gelmez. Sivil hava meydanlarının çoğu stratejik mahiyette ve ehemmiyettedir. İsmi sivil hava meydanı ama dışardan yardım görerek stratejik ehemmiyette olduğu için yapılmıştır ve yapılmaktadır. Bilmiyorsan öğren kardeşim. (Gülüşmeler)

Sonra arkadaşlar, iktisadi sebepler geliyor. Evet, isterim ki, asırlar boyunca serhatlerimiz bekeçiliğini yapmış uzak bölgelerimiz, o günün gazetelerini, o günün postasını, o günün yolcusunu aynı günde getirip götürebilecek nakil imkânlarına sahibolsun. Ama bir meydanın icabettirdiği masraf, onun amortismanını, oraya sefer edecek bir uçağın masrafını karşılayabilir mi, karşılayamaz mı?

SUAT BAŞOL (Zonguldak) — Meydanlar çalışıyor ama toprakmış...

BURHANETTİN ONAT (Devamla) — Sizin meydan işini arz etmiyorum. Olmayan bölgelerimizde bir tayyare meydanı yapılması mevzuubah.

solduğu zaman bir tayyare meydanının yapılmasında âmil olan sebeplere dair naçiz kanaatimi arz ediyorum!

Yalnız arkadaşlar, burada dikkati çeken bir şey vardır. Ben anlıyamadım, encümen ve yahut vekâlet izah ederse memnun olurum. Birkaç bölgenin hava meydanları vaktiyle programa girmiş bu sefer çıkarılmış. Ehemmiyetli idiyse niçin vaktiyle sıraya konmuştur? Bugün onların yerine ikame edilen hava meydanlarının tercihi sebebi nedir? Bunu sorup anlamaya hakkımız vardır. Ben bilhassa bunu öğrenmek istiyorum : 1952 senesinde söz verildiği halde filân meydan yapılmamış. Arkadaşlar, biz 1929 senesinden beri kanunu çıkmış, sözü verilmiş ve her sene geleceğe vadedilmiş olan Antalya şimendiferlerini hâlâ bekliyoruz.

REİS — Rıza Tekeli.

RIZA TEKELİ (Adana) — Muhterem arkadaşlar, Türkiye'nin her tarafına hava meydanlarının yapılmasını istemek herkesin tabii hakkıdır, bunu hepimiz istiyoruz. Ama şimdi gelecek yılların Devlet gelirlerini ipotek altına alan sâri taahhüt kanunlarının mütemadiyen rakamlarını artırmak icra için ve gelecek idareciler için pek hoş bir şey olmayacaktır.

Şimdi, mevcudolan hava meydanlarının bilhassa ikisinde, İstanbul'da ve Ankara'daki Esenboğa Hava Meydanının genişletilmesi zaruridir. Çünkü şimdi jet devridir, eski uzunluklar kâfi gelmiyor. Evvelece 3,5 kilometre olan meydan uzunluğu bugün 5 kilometre olması icab ediyor. Bu, teknik zarurettir, kulaktan kulağa duyuluyor. Yabancı şirketlerin süratle ve modern şekilde İstanbul ve Esenboğa meydanları yapılmazsa tekrar Beyrut'a gidecekleri bahis konusudur. Onun için yeniden ayrılacak tahsisat ile Ankara ve İstanbul hava meydanlarının tevsii zaruridir.

İkinci kısım; şayet yeni tahsisat ile İstanbul ve Esenboğa meydanlarının genişletilmesi için bir meblağ artırılacak olursa Süleyman Kuranel ve Sırrı Atalay arkadaşlarımızın dedikleri gibi onlara iştirak etmek lâzımdır. Bu inşaatların bir sıraya, bir esasa bağlanması lâzımdır.

Yolcu nakliyatı vaziyeti, trafik kesafetleri, güzel izah edildi, büyük şehirlerden ayrılacak kontanjânın yüzde altmışını kullanılmayan yer-

lerde, meydan yapılmamalı, yolcu kesafeti çok olan şehirlerde hava meydanlarının yapılmasının öne alınması haklıdır, doğrudur.

İkinci kısım, Münakalât Vekâleti bütçesi encümende görüşülmektedir, doktor güzel temas etti. Yalnız meydan yapmakla iş bitmiyor, seyriüfeherin emniyetini temin için modern alet teçhizata ihtiyaç aşikâr. Bugünkü standarda uymak için Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü 218 milyon lira para istiyor. Bu yönden İstanbul ve Esenboğa meydanlarının genişletilmesinden artan para ile pek az kullanılan Aydın'dan evvel Kars Meydanının yapılmasındaki âcil zaruret meydandadır.

REİS — Reylerini kullanmayanlar lütfen kullansınlar. Rey toplama muamelesi bitmiştir.

Buyurun Vekil Bey.

NAFİA VEKİLİ TEVFİK İLERİ (Samsun)

— Muhterem arkadaşlarım, kendi bölgeleri için bütün arkadaşlarımızın hava meydanı istemele-ri karşısında memnun olmamak ve bu istekleri hürmetle karşılamamak mümkün değildir. Esasen bu kanunu huzuruza getiren Hükümet de aynı ihtiyacı hissetmiş ve bu ihtiyacı giderilebilmesi için huzuruza gelmiş bulunmaktadır. Bilhassa üzerinde en çok durduğumuz, İstanbul ve Ankara meydanlarının, hassaten İstanbul meydanının Jet uçakları için beynelmilel bir istasyon haline getirilmesi meselesidir.

Ben şu ciheti ifade edeyim; şüphe yok ki, ihtiyaçlarımız var ve çok. Hükümet ihtiyaçlarla imkânları yan yana getirmek suretiyle bu tasarıyı huzuruza getirmiş bulunmaktadır. Hava meydanlarının yapılması için Nafia Vekâleti ve Ulaştırma Vekâleti müştereken çalışmaktadırlar.

Ben arkadaşlarımıza şu ciheti arz edeyim : Vараeğimiz karar ne olursa olsun, burada konuşan arkadaşlarımızın bütün konuşmalarını zabıttan almak suretiyle, meseleyi Ulaştırma Vekili arkadaşımınla beraber bir kere daha gözden geçirerek, eldeki imkânlarla en mühim ön plâna almak suretiyle hava meydanı yapma hususlarına çalışacağız.

Bize verilen imkânları, hassasiyetle ve ehemmi mühimme tercih etmek suretiyle sarf etmenin bütün çarelerini bulacağımızı arz etmek isterim. Takdir Yüksek Heyetinizindir.

ŞEFİK BAKAY (Kırklareli) — Bir sual soracağım.

REİS — Buyurun.

ŞEFİK BAKAY (Kırklareli) — Efendim; dünya hava meydanları yeni teknik karşısında değişmektedir. İsviçre'de İngiltere, Fransa, Almanya ve Amerika'da bütün hava meydanları yeni tekniğe göre ve şehirleri büyük jet tayyarelerinin gürültüsünden âzâde kılacak uzak yerlerde yapılmaktadır. Yeşilköy Hava Meydanı şehire yakın olması itibarıyla İstanbul jet uçaklarının gürültülerine mâruz bir vaziyettir. Bu husus nazara alınacak mı?

NAFİA VEKİLİ TEVFİK İLERİ (Devamla) — Efendim; kısaca mâruzatta bulunayım : İstanbul'da jet uçakları için yeni bir meydan yapmak zarureti vardır. Yani mevcut meydanı tevsi etmekle bu işin içinden çıkmaya imkân yoktur. Bu yeni meydanın yeri için gerek Ulaştırma Vekâleti ile, gerekse Millî Müdafaa Vekâleti ile çok sıkı temas halindeyiz. Muhtelif bakımlardan, muhtelif yerler üzerinde tetkikler yapılmıştır ve yine Yeşilköy'de mevcut meydanımızın civarında bir saha üzerinde çalışmalar devam etmektedir. Jet uçakları için bütün şartları ihtiva etmek imkânlarına en çok yakın olan bir yeri tesbit etmek üzereyiz. Halen çalışmalar devam etmektedir.

ŞEFİK BAKAY (Kırklareli) — Teşekkür ederim.

REİS — Hilmi Dura, buyurun...

HİLMİ DURA (Kastamonu) — Efendim, Muhterem Vekil ve Bütçe Encümeninin Muhterem Sözcüsü, Hükümet lâyihasındaki esbabı mucibede ve Bütçe Encümeninin esbabı mucibesinde isimleri yazılı hava meydanlarının bu tahsisatla behemehal yapılması lâzım gelmediğini, Hükümetin bu tahsisatı aldıktan sonra ehemmiyetine göre sıraya koyarak gereken hava meydanlarını yapacağını ileri sürmekte iseler de, Hükümet, teklifini yaparken, yâni mevcut 110 milyon liralık tahsisatın 250 milyon liraya çıkarılmasını isterken elbetteki tetkikatını yapmış ve kendi tetkikatına göre öne alınması lâzım gelenleri tesbit etmiş olmak icabederdi.

Binaenaleyh Hükümetin bu kanun çıktıktan sonra yeniden bir tetkikata girmesine ne lüzum ve ne de fayda vardır. Teklifte zikredilen hava meydanlarının yapılması lâzımdır. Fakat bu diğerlerinin hiç yapılmaması demek olmamalıdır. Arada büyük bir fark yok, arkadaşlar. Her sene bütçeden 30 milyon ayırmakla bu iş yapıla-

bilecek. Nafia Encümeninin diğer hava meydanlarının da yapılabilmesi için verdiği rakam 10 milyon lira farkla 40 milyon liradır. Nafia Encümeninde Maliye Vekâleti temsilcisi de tahsisatın 250 milyon lira yerine 320 milyon liraya çıkarılmasına muteriz değil. Yalnız, senede 30 milyon lira tahsisat ayrılışın diyor. Aradaki fark senede 10 milyon liradan ibarettir. Bizim, 6 - 7 milyar liralık bütçemiz içinden senede sadece 10 milyon lira fazla ayırmakla memleketin dört tarafında birçok hava meydanları kazanmış oluyoruz.

Muhterem arkadaşlar; bâzi hava meydanlarımızdan senenin yağışlı günlerinde ve kış mevsiminde istifade edilemiyor. Bütün hava meydanlarının, her mevsimde hizmete açık bulundurulması için Nafia Encümeni mazbatasının müzakereye esas tutulmasını ve senede sadece en milyon liradan ibaret bulunan bu ufak meblâğın Yüksek Heyetiniz tarafından kabulünü rica ederim.

REİS — Söz alan daha dört arkadaş vardır. Kifayeti müzakere takririni reye konulmak üzere okuyoruz.

Yüksek Riyasete

Müzakerenin kifayetini arz ve teklif ederim.

Kocaali Mebusu

Dursun Erol

REİS — Müzakerenin kifayetini reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Takrirleri okuyoruz efendim.

Riyasete

Şifahen arz ettiğim sebeplerden dolayı Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki kanun lâyihasının Nafia Encümeninin mazbatasının esas tutulmasını arz ve rica ederim.

Nafia Encümeni Reisi

Gazianteb Mebusu

Süleyman Kuranel

Yüksek Başkanlığa

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi için 3843 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek ka-

nun lâyihasının Nafia Encümeni mazbatasının müzakerelere esas olmasını arz ve teklif ederim.

Kastamonu Mebusu
Münif İslâmoğlu

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerle müzakerelerin Nafia Encümeni mazbatasını üzerinde yapılmasını arz ve teklif ederim.

Kars Mebusu
M. Hazer

REİS — Aynı mahiyette olan ve Nafia Encümeni mazbatasının esas alınmasını tazammun eden takrirlerin dikkate alınıp alınmaması hususunu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesi üzerinde görüşmeler yapıldı, maddelere geçilmesi hususunu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Takrirle müstaceliyet talebi var, müstaceliyetle görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanununun 1 nci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek Kanun

MADDE 1. — Memleket içi ve dışı hava ulaştırmasının sağlanması maksadıyla yeniden meydan, pist, hangar, işletme binaları ve diğer zaruri ihtiyaçların yapılması, mevcutların genişletilmesi ve düzenlenmesi, bu meydanlara gerekli her türlü makina, teçhizat ve tesisat ve taşıtların satın alınması veya yaptırılması için 5843 sayılı Kanununun 1 nci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanununun 1 nci maddesiyle verilen 110 milyon liralık sâri taahhüt salâhiyeti ödeme miktarı 1960 yılı için 30 milyon lirayı ve mütaakkıp yıllar için 40 ar milyon lirayı geçmemek üzere 320 milyon liraya çıkarılmıştır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul Edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesi açık reylerinize arz edilmiştir.

6 — *Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binalarıyla tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki Kanuna ek kanun lâyihası ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/471) (1)*

REİS — Takrir var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binalarıyla tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki kanuna ek kanun lâyihasının, 1960 malî yılı bütçesiyle alâkası dolayısıyla bir an evvel kanuniyet kesbetmesi için takdimen ve müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif ederim.

Nafia Vekili
Tevfik İleri

REİS — Takdimen müzakeresi hususunu rey arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen?

Buyurun Kâmil Bey.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) - Muhterem arkadaşlarım, Yeni Meclis binası ve tesislerinin bir türlü kapanmak bilmez yara gibi işleyen masraf kapıları ardına kadar açıldı. Bir iki sene önce 7074 sayılı Kanunla 47 milyon liraya kadar taahhüde girme salâhiyetini Hükümete verdiğimiz yetmemiş, şimdi bunun 58 milyon liraya yükselttilmesini istiyorlar. Gelecek yıl, belki de yüz milyon istiyecekler. Bir gün - Timurlek'in filleri - gibi bu binayı doyurmaktan âciz kalacağımızı sanıyorum.

SUAT BAŞOL (Zonguldak) — Politika yapma.

MEHMET KÂMİL BORAN (Devamla) — Milyonlara ne kadar kolay alıştık. Binler, 10 binlerden bahseder gibi konuşuyoruz.

(1) 64 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

Arkadaşlar, bu milletin yoksul ekseriyeti, evine bir çift hasır almaktan âcizken, biz o milleti temsil edecek vekillerin haftada birkaç gün içinde toplanacakları bir binaya bu mirasyedi masrafını nasıl edebiliriz?

Paramızın değerinin ne halde olduğunu, el yardımı ile kısa bir zaman önce, o da bu gidişe göre ancak geçici olarak iflâstan kurtulabildiğimizi ne çabuk unuttuk? Meclis binasıdır her şeyin en iyisi en pahalısı burada yer almalıdır gibi yakışksız bir zihniyet bizi tekrar bu mevzuda israf deryasına fırlatıp atıyor. sonradan görme yeni zenginleri gibi bir halimiz var arkadaşlar.

Bu millet ne zengindir; ne de sonradan görmedir. Gidin demokrasinin beşiği denilen İngiltere Parlâmentosunu gezin. Karşılaşacağımız sadelik, tevazu ve tasarruf zihniyeti herhalde sizi düşündürcektir.

Bir memlekette anayasa ihmal edilirse, bir memlekette demokrasinin temel kaideleri çiğnenirse, bir memlekette gazeteciler en mâsum ve iyi niyetli hareketlerinin hesabını zindanlarda (Soldan, gürültüler)...

REİS — Çok rica ederim Kâmil Bey, mevzu ile alâkalı olmıyan şeylerden bahsetmeyin, mevzu ile alâkalı şeylerden bahsedin. Söylediklerinizin mevzu ile ne ilgisi var?

MEHMET KÂMİL BORAN (Devamla) — Mevzuun içindeyim, sözüm mevzu ile ilgilidir. Verirlerse bir memlekette muhalefet mebusları zabıta kuvvetlerinin gözü önünde ayak takımının izansız taarruzlarına hedef bırakılırsa o memlekette dünyanın en muhteşem parlâmento binasını yükseltin, o binayı dünyanın en değerli eşyası ile, vasıtaları ile donatın, o bina sadece boş ve mânasız bir süsten ibaret kahr. Yakın tarihten niçin ibret almıyoruz? Abdülâziz'i bednam eden, milletin parasını savurup saçması değil midir? Biz de ona mı benziyelim? Kanun lâ-yihasının reddini arz ve teklif ediyorum, teklifimin kabulünü rica ederim.

REİS — Nafia Vekili.

NAFIA VEKİLİ TEVFEK İLERİ (Samsun) — Muhterem arkadaşlar, Kâmil Boran arkadaşımızın bir noktadan bir noktaya intikal ederek söylediklerinde neyi ifade etmek istediklerini hakikaten anlamadım. Yani isterler mi bu bina bu noktada dursun böyle? Yoksul halk-

mış, şuymuş, falanmış. Bunları burada söylemek kolay. Biz Hükümet olarak B. M. Meclisi binasının ikmal için 11 milyon liralık yetki daha istediğimiz anda o kolaylıkla söylediği yoksul halkın yoksulluğunu gidermek, refahını sağlamak için aynı anda, aynı bütçe ile sadece köy yolları için 370 milyon lirayı da teklif etmiş bulunuyoruz.

Yani, bir şey söyliyeyim; biz geldik de B. M. Meclisi binasına 1950 den sonra biz mi başladık. Sonra Halk Partisinin başladığı bir binayı ebediyen halkın gözü önünde o şekilde mi bırakmalı idik? Bizden evvelki iktidarın başladığı işi, en güzel şekilde kullanabilmek için mümkün olduğu kadar süratle ve mümkün olduğu nispette para ayırarak ikmal etmiye çalıştık.

Sonra bir şey daha arz edeyim: Bu B. M. Meclisi binası 50 000 m² üzerine kurulmuştur. Tezyinat ve mefruşatı da dâhil olmak üzere metre karesi; bu derece büyük ve bu derece Türk milletine lâyük olabilecek bu binanın metrekaresi 2 000 liraya mal olmaktadır.

Bu itibarla çok istirham ederim, basın hakkında, demokrasi hakkında söylenecek sözleri varsa, zamanı geldiğinde ifade ederler ve cevabını alırlar. 1939 da başlanmış ve 1950 de bize intikâl etmiş bir binanın süratle bitirilmesi için 11 milyon liranın verilmesini istediğimiz zaman lûtfetsinler bunun hakkında, nereye sarf edileceği hakkında konuşsunlar. Yoksa bu şekilde burada konuşmak, ne kendilerine bir şey kazandırır, ne Türk milletine bir şey kazandırır; hele bize hiçbir şey kaybettirmez. Yalnız, bize verdiğiniz paranın sarfı hakkında muvafık ve muhalif her mebus arkadaşım hesap istemek salâhiyeti ve vazifesidir. Biz de bunu her zaman vermiye hazırız. Bize denebilir, geçen sene 12 milyon lira tahsisat istediniz, verdik. Şimdi 11 milyonu niçin istiyorsunuz? Nitekim, Bütçe Encümeninde muhterem âza arkadaşlar, muvafık ve muhalif mebus arkadaşlar sordular. İzahat verdik ve tatmin oldular. Böylece kanun huzurunuzda geldi. Yoksa vatan da yoksul vatandaşlar varken demek doğru değildir. Bu takdirde, memleketteki milyonlarca yoksul vatandaşa en ufak bir imkân eli uzatmadığımız halde bu binaya niçin başladınız demeye mecbur oluruz. (Soldan, alkışlar) Halbuki biz yoksul vatandaşlar için dünyanın hiz-

metini yaptık ve yapmakta devam ediyoruz. Suyu için, yolu için, ziraati için yüz milyonlar lira veriyoruz. 2 küsur milyarlık nafıa bütçesinde Büyük Millet Meclisi binasına 11 milyonluk bir yetki talebediyoruz. Bu da sırf bu memlekette başlanmış bir işi yarım bırakmak için, hangi iktidarda olursa olsun, başlanmış olan bir işi mutlaka başarmak içindir. Geç kaldığımızdan müteessiriz. Fakat bunun birçok sebepleri vardır. Bu muazzam binanın plân ve projesini iktidarımız yapmış değildir. Siz niçin yaptınız diye biz tarizde bulunmuyoruz. Devraldığımız işi devam ettiriyoruz. Politika yapmak icabediyorsa onun zamanı ve zemini iyi seçiniz. Ama bu işte politika yapmak doğru değildir.

REİS — Rıza Tekeli.

RIZA TEKELİ (Adana) — Muhterem arkadaşlarım, bu Sâri taahhüt Kanunu ile verilen tahsisat yekûnunun bugün ulaştığı meblâğı demin söylemeyi unuttum. Dün Bütçe Encümeninde müzakere edildi. 2.5 milyar lirayı bulmuş. Sâri taahhüt Kanunu ile 2.5 milyar liralık bir yetki tanınmış. Geçen yıl bütçesinde evvelce verilen inşaat için tahsisatın kifayet etmediği esbabı mucibesıyla 11 - 12 milyon lira ek ödenek istenildi, verildi. O zaman orada bulunan arkadaşlar hatırlarlar, kesin olarak soruldu, «Bu ek tahsisat inşaatın bitirilmesi için istenilen son miktar mıdır?» Evet denildi. İnşaat bitirilmedi. Öyle tahmin ediyorum ki, bu 11 milyon lira yine artırılsa Büyük Millet Meclisinin inşaatının bitirilmesine imkân olmayacaktır. Önümüzdeki sene içinde yine gelinecek 10 milyon, 20 milyon, 30 milyon olarak bu meblâğın artırılması için Hükümet tarafından teklifler gelecektir. Burada Sayın Nafia Vekili bir defa daha lütfen açıklasınlar. Meclis binasının tefrişi, teçhizi, binanın ikmali için daha ne kadar meblâğa ihtiyacolacaksa, binanın ikmali kaç liraya mal olacaksa lütfen burada bunu açıklasınlar. İnşaatın bir an evvel ikmali lâzımdır, zira binanın inşası uzadıkça maliyeti yükselir, ne ise nihai rakam Yüksek Meclisten istenilsin, işin sonuna varılsın, her sene munzam tahsisat için gelinmesin.

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar; Büyük Millet Meclisi binasının ikmali için geçen sene de bir tahsisat talebedil-

mişti, Yüksek Meclis de bu tahsisatı vermişti. Bendeniz o zaman söz alarak konuşmuştum. Sayın Nafia Vekili o gün 5. I. 1959 günü, yani takriben bir sene evvel aynen şunları söylemişti; Ferid Melen arkadaşımıza karşılık :

«Bina için 12 milyonluk bir tahsisat yetkisi istediler diyor arkadaşımız, 1958 de iş bitecek mi dediler, hemen şunu ifade edeyim ki, 1958 de değil 1959 da bitecektir.»

Geçen sene böyle dediler. 1959 da bitecek dediler. Hattâ bir başka yerinde iki ay sonra tamamlanacak diye teminat verdiler. Biz de ümide kapıldık; her halde bu İctima Büyük Millet Meclisi yeni binada yapılacak dedik. Olmadı. Sayın Rıza Tekelinin de ifade ettiği gibi gelecek sene de biteceğine dair kanaat verici bir işaret yok. Ne mazbatada, ne de Vekilin biraz evvelki konuşmalarından böyle bir mâna çıkarmak mümkündür. Bu bina filân zamanda yapılmış. Yapılmış ama Vekil Bey o zaman da bu memlekette başka hizmetler görülüyordu. O zaman memlekette yalnız bu yapılmıyordu. (Soldan, gürültüler)

REİS — Mevzu içinde konuşun.

MEHMET HAZER (Devamla) — Mevzu içindeyim beyefendi.

REİS — Mevzu dışına çıkmayın. Umumi hizmetlerin müzakeresini yapmıyoruz. Vekil Bey, Kâmil Boran'la muayyen bir noktada cevaplaştılar. Devam buyurun efendim.

MEHMET HAZER (Devamla) — Şimdi muhterem arkadaşlarım; binanın projesi o zaman yapılmış ve bina o zaman başlanmıştı ama bugünkü mefruşat o zaman düşünülmemiştir. Geçen senelerde 5,5 milyon lira mefruşat için tahsisat verildi. Binaenaleyh, çünkü masraflar nasıl tenkid ediliyorsa bugünkü masraflar da tenkid edilecektir.

Binaya ben bugüne kadar gitmemiştim, bugün gidip gördüm. Bir avize var ki, methal'de, saraylardakilerden daha şatafatlı, daha şaşaalı daha muazzamdır. Bunu da mı, Halk Partisi istemistir? Doğrusu şudur ki, arkadaşlar; bu binanın vüsatı ve şumulü bu memleketin malî takati üstünde olduğu gibi mefruşat ve tezvina-tı da bizim malî takatimizin çok üstündedir. Sık sık tahsisat talepleri ile gelmektense, mefruşat işini iktisadi tutalım, ille Avrupa'dan, Amerika'dan gelecek koltuklarda oturmıyalım, bunlar bizim için bir fayda sağlamaz arkadaş-

lar. İşi biraz sade, biraz iktisadi tutalım. Hükümet de bu gibi tasarılar getirerek müzakere mevzuu yapmasın.

Bu vesile ile öğrenmek istiyorum; bu bina ne zaman bitecek ve son tahsisat kâfi gelecek mi? biliyorsunuz arkadaşlar işler uzadıkça, zaman geçtikçe maliyetler de artar. Şantiye masrafları, idare masraflarını, umumi masrafları artırır. Bu bina madem ki, lüzumludur, bir an evvel bitirelim. Aksi halde idare ve şantiye masrafları eklene eklene, tahsisat kâfi gelmeyecek bizden sonra gelecek 12 nei Devre de bu binada oturamıyacaktır. İdare masraflarını kaldırmak ve mefruşat tahsisatını hiç olmazsa biraz daha kısarak bizim umumi yaşama seviyemize uydurmak lâzımdır. Bevefendi neden gülüyorsunuz? Benim seçim bölgemde vatandaşlar toprak dam altında yatmakta ve çocukları yalın avak gezmektedirler. Bu kadar para ile Amerika'dan mefruşat getirmeye ne hakkınız var? (Soldan gürültüler, «Sizin zamanınızda başlandı», sesleri)

NECATİ CELİM (Aydın) — Devlet bugün mü kuruldu Hazer?

MEHMET HAZER (Devamla) — Bizim zamanımızda başlandı ise siz daraltırsınız, kısarsınız, bu esassız bir bahanedir. Binaenaleyh Hükümetten rica ediyorum, bu kadar tahsisat ve bu binanın mefruşatı hakikaten Türk Milletinin umumi hayat seviyesine uygun değildir.

AHMET KOCABIYIKOĞLU (Bahkesir) — Biz yine bazı tadilat yaptık.

MEHMET HAZER (Devamla) — Ne tadilat, büsbütün başka bir şekilde, büsbütün şatafatlı bir tarzda inşaata devam edilmektedir. Ne tadilatından bahsediyorsunuz. İçindeki avizeyi gördünüz mü? Çekoslovak malı, 8 metre uzunluğunda 80 tane lâmbası var. (Soldan, gürültüler)

Arkadaşlar, bu binanın masrafına daha fazla bir miktar ilâve etmemek için Hükümet alacağı bu son tahsisatla bu işi artık bitirmelidir. Mefrüşattan olsun bundan sonraki kısmından bir az tasarruf etmelidir. (Soldan; gürültüler) Bunlardan tablolar için heyetler gönderilmiş, sonra da yapılanlar reddedilmiş, lüzumsuz yere paralar gitmiş 100 binlerce lira bu yolda heba edilip masrafa ilâve olunmuştur. Hükümet bunu biran evvel ikmal ederse masrafı kısılabi-

rir. Bundan sonra olduğu yerde bırakmalıyım ama, işi uzatıp yeni masraf kapıları açmıyalım, bu işi bitirelim.

REİS — Reylerini vermeyen arkadaşlar reylerini kullansınlar.

Rey toplama muamelesi bitmiştir.

Buyurun Kasım Gülek.

KASIM GÜLEK (Adana) — Muhterem arkadaşlar; T. B. M. Meclisi binasına başlanmış, yapılıyor, bitecek, ne vakit bitecek? Bunun için mütemadiyen gelip yeni sarf yetkisi istemek iyi bir yol değil. Bu binanın bir an evvel bitirilmesi için çareler aramak lâzımdır. Ve süratle bitirmek lâzımdır. Fakat bunu bilhassa sâri taahhüt yoluyla yapmak katıyen doğru olmadığı kanaatindeyim. Biraz evvel bir arkadaşımız da söyledi; şimdiye kadar iki buçuk milyar lira istenmiş bulunuyor sâri taahhüt için. Bunu bu yoldan değil başka yollardan yapmanın çarelerini aramak lâzım. (Soldan, meselâ ne gibi sesleri) T. B. M. Meclis binası hesabedilmiş, 82 milyon liraya malolacaktı. Belki de 100 milyon liraya çıkacak.

Aziz arkadaşlar; T. B. M. Meclisi binasının yapılması Büyük Atatürk'ün bir fikri, bir veditasıdır bizlere. Bunun için oturupta, şöyle olmadı, böyle olmadı, sizin devrinizde ele alınmayan işler gibi sözler (Soldan gürültüler) söylemek doğru değildir. Çok büyüktür, yapılması tarzında çok sözler söylendi, Bizim zamanımızda da söylendi. Bizim, üzerinde hassasiyetle durduğumuz şey şudur: Bu, Atatürk'ün veditasıdır; o arzu etmiştir; plânlarını görmüştür; yapılmasını istemiştir; devam edeceğiz dedik.

Bugün bu binaya başlanmış değildir, o devirde başlanmıştır; milletin işleri yapılmadı, bu yapıldı tarzında sözlere burada yer yoktur. Yakışık olmaz. Bunlar üzerinde durmalıyım. Biz en güzel yoldan nasıl yapılır, ona bakalım.

Her sene gelip sâri taahhüt talebinde bulunmak doğru değildir. Geçen sene Vekâlet, Bütçe Encümeninden son bir tahsisat istedi; son olarak istiyorum bu sene bitecektir, dedi. Geçen sene sondur dedikleri halde görüyorsunuz ki bu sene yine geliyorlar, istiyorlar. Gelecek sene istemeyeceklerine dair elimizde bir delil yoktur. Sâri taahhüt yoluna gitmemek lâzımdır. İstikbali bu kadar ipotek etmeye hakkımız yoktur.

Hürmetlerimle.

REİS — Nafia Vekili buyurunuz.

NAFIA VEKİLİ TEVFIK İLERİ (Samsun)

— Efendim, sayın Kasım Gülek'in «82 milyon liralık iş belki 100 milyona çıkabilir.» sözü ile müşterek değilim, iştirak etmiyorum. Yalnız, bir iki sözünde hem fikirim, yani niçin başlandı, bu kadar büyük başlanmalı mı idi şeklinde, konuşmalıyım, sözleri ile hem fikirim. Fakat bu sözü kendi arkadaşlarına yani Kâmil Boran ile, Mehmet Hazer'e söylemesi lâzım. Çünkü kanunu getirdiğimiz zaman bir tek arkadaşım bu mevzuda söz etmemişken Kâmil Boran, bu kadar yoksul vatandaş varken saray yapmaya ne lüzum var dedi? Hazer geldi avizeler dedi. Peki ne yapalım? Siz söylüyorsunuz. Bizzat Aziz Atatürk plânlarını görerek, yapılmasını istemiş. Şimdi bu binanın muazzam salonlarına avize koymıyalım da, kandil mi asalım.

Sür'atle bitirelim sözünde hem fikiriz, müddet uzadıkça maliyeti artıyor, hem fikiriz. Fakat bunun sebepleri üzerinde durursanız, bu sebepler üzerinde arzı malûmat ederiz. Encümeinde bahsettik, şimdiye kadar birtakım hâdiseler tahaddüs etti.

Muhterem arkadaşlar, Heyeti Vekilenin almış olduğu bir karar dolayısıyla, 4 Ağustos kararlarının neticesi olarak mütaahhitlere % 30 a yakın bir fark ödemek mecburiyetinde kaldık. Bunu yapmaya mecburduk, mütaahhitlerimizi perişan etmemek için. Bir nevi âmme hizmeti gören bu insanları eski devirlerde olduğu gibi mahkeme kapılarında süründürmemek için bu şekilde ilâve tediye yapmaya mecburduk. Ve işlerin yürümesi için buna lüzum vardı. Bu kararın Büyük Millet Meclisi binası inşaatına da inikâsı oldu. Ondan sonra bahçe meseleleri, imar plânının değişikliği karşısında yol meseleleri gibi şeyler de bu tahsisatın artırılmasını icabettirmiştir.

Ben, şimdi kısaca şunu ifade edeyim ki; hakikaten bu alacağımız yetki ile bu işi bitirmek ve huzurunuzda bir daha gelmemek en büyük kararımızdır. Ve inşallah da bu müyesser olacaktır. Bununla birlikte Meclis binası inşaatı için 82 milyon lira sarf etmiş olacağız. Bütün mefruşatı ve tasavvur ettiğimiz tezyinat, resimlerle süslenmesi, heykeli ve sairesiyle ceman yekûn bu binanın 100 milyon liraya mal olacağını ve bu miktarı aşmıyacağını huzurunuzda ifade etmek isterim. Şunu da ifade edeyim ki,

bu bina birkaç seneden beri hizmet görür hale gelmiştir, CENTO toplantıları bu binanın içinde yapılmıştır.

KASIM GÜLEK (Adana) — Meclis olarak ne zaman iş görecektir?

NAFIA VEKİLİ TEVFIK İLERİ (Devamla) — Bu millete hizmet görecektir hale gelmiştir. Ne zaman bitecek diyorlar da buna cevap vermek istiyorum. Bu binanın büyük bir kısmı ikmal edilmiş, içine girilmesi kuvvei karibeye gelmiş haldedir. Önümüzdeki Meclis toplantısını orada yapmak mümkün olacaktır. (Sağdan, daha fazla tahsisat istenecek mi sesleri) Bunun vereceğinizin son yetki olacağını ümid ediyoruz.

KASIM GÜLEK (Adana) — Söz verin, böyle olacaktır, deyin.

NAFIA VEKİLİ TEVFIK İLERİ (Devamla) — Kasım Gülek Beyin bu neviden işler yaptırmadığı anlaşılıyor. Büyük bir inşaatla karşı karşıyayız. Anıt - Kabir inşaatını dahi biz ikmal ettik. Maalesef başladığımız işlere öyle başlıyorsunuz ki, 100 milyonluk işi ikmal etmek bile çok müşkül bir hal alıyor. Bakın bizim iktidarımız zamanında 400 milyonluk işlere başlıyoruz ve kolaylıkla bitiriyoruz. (Sağdan : Gürültüler) Kötü başlamışsınız işlere. Anıt - Kabire böyle başlamışsınız. biz bitirdik. Meclise böyle başlamışsınız, biz bitiriyoruz.

Ben size katiyen söylüyorum ki, bu binayı önümüzdeki Meclis toplantısına yetiştireceğiz. Elbette bir mesul adam olarak ve her ihtimali düşünerek bir inşallah diyeceğiz. (Soldan : Bravo sesleri, şiddetli alkışlar) Yanlış mı arkadaşlar?

REİS — Remzi Birand, buyurun.

(Karşılıklı konuşmalar)

KASIM GÜLEK (Adana) — Hirfanlı barajı 100 milyon dediniz, daha fazlaya mal oldu.

NAFIA VEKİLİ TEVFIK İLERİ (Samsun) — Buları hep parti kongrelerinde söylüyorsunuz. Çıkıp kürsüde söyleyene.

REİS — Efendim, karşılıklı yerinizde konuşamazsınız. Çok rica ederim.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) — Efendim, söz istemiştiniz.

REİS — Efendim, sizden evvel söz istemiş arkadaşlar var.

Buyurun Remzi Birand.

REMZİ BİRAND (Konya) — Muhterem arkadaşlarım, Büyük Millet Meclisi binasının inşaatının ikmal vesilesiyle burada sarf edilen bâzi sözleri iğitince, bendeniz bu işlerden anlıyan bir insan olarak birkaç söz söylemek lüzumunu hissettim.

Bendeniz 1950 de mebus olduğumdan itibaren, 1951 den 1957 senesine kadar Bütçe Encümeninin, Nafia Vekâletinin bütçesine ait rapor-törlüğünü yaptım. Bu itibarla, Nafia Vekâletinin eski iktidar zamanında kalmış olan işler üzerinde çok hassasiyetle durduğunu yakinen bilmekteyim. Bu meseleyi de bildiğim için Sayın Mehmet Hazer arkadaşımızın sözlerinden hazer etmesinin lüzumunu ifade etmek maksadiyle söz almış bulunuyorum. Sayın Kasım Gülek arkadaşına çok teşekkür ederim. Kendisi arkadaşlarının sözlerini tashih etmek suretiyle burada birkaç söz sarfetti. Keşke, sonradan Vekil Beye karşı başka türlü sözleri söyleme idi daha iyi olurdu. İşin esası budur. Fakat, Meclis binasının biz iktidara geldiğimiz zaman yaptırılmı yaptırmıyalım mı diye hakikaten uzun boylu düşündük. Yerine gidip baktık. İş o halde gelmişti ki, yapılmaması halinde, başlanmış olan bu işe sarf edilmiş paranın heder olmasını icabettirecekti. Bu binayı, bu milletin daha muhtaç olduğu hastaneye tahvil etmeyi bile düşündük fakat maalesef imkânı olmadı. 1951 - 1952 yılı bütçe raporlarında bu hususu sarih olarak görürsünüz, Meclis zabıtlarında da tetkik etmek kabildir.

Şimdi, bu iş büyük Türk milletinin şanına lâyık bir eserdir, Türk milleti daha büyük eserlere de lâyıktır. Ama memleketin daha mühim, daha mübrem işleri vardır. Biz Büyük Atatürk'e her hususta hürmet ederiz. Her arzusunu yapmak Türklüğü seven, her insana yaraşan bir iş-tir. Mutlaka bu iş dursun, diğer bir işi yapalım mânasında değil, ama buna rağmen başladığımız bir işi millet hizmetine, büyük millete lâyık bir eser olarak parası ne olursa olsun bitirmeye karar verdik. İnşallah Sayın Vekilin söylediği gibi gelecek seneki içtimamızı orada yapmak nasib olur. Beyefendiler, heykel var dendi, heykelden bahsettiler. Bu heykel eserin kendi icabıdır. (Sağdan, âbide, âbide sesleri) Âbide, heykel kelime olarak ifade ediliyor. Bu sebeple bunlardan tevekki ve hazer edersek çok daha iyi olur. Kars Mebusu Hazer arkadaşım dirayetli bir insandır.

Kendilerini Nafia bütçesi dolayısıyla Bütçe Encümeninde de gördüm. Bu kürsünün icabı mı bilmiyorum, kendi kendinize bir şeyler yapıyorsunuz, bundan da başka başka mânalar çıkıyor. Eğer memleket işlerini yapmak esas ise Hükümet işleri yapacaktır. Sayın Kasım Gülek bir kelime daha sarfettiler, dediler ki; «Tevakki etsinler diğer senelere sâri...» şeklinde... Affedersiniz Sayın Kasım Gülek, bilâkis bu memleketin kalkınması için her türlü imkânlardan istifade ederek bu memlekete lâzım olan şeyleri yapma yoluna gitmemiz icabeder. Bir lokma bir hırka şeklinde bu milleti kendi haline bırakamayacağız. İki milyar borç falan denildi. Bütün bu külfetlere, yapılan işleri görüyorsunuz, büyük sui şleri, limanlar, fabrikalar için girilmişti. Yoksa Büyük Millet Meclisi binası bitsin, bitmesin sözleriyle işi bu vâdiys sirayet ettirmemek yakışırdı. Onun için, affedersiniz. Yanlış anladım mı mazur görün. Memlekette yapılan işleri her fırsatta küçümseyin. Hattâ geçen gün konuştuğunuz köy yolları mevzuunda, evvelâ büyük yollar yapılsın ve köy yolları sıra beklesin. Ama, köylünün ihtiyacı var. Elhamdülillâh bu seneki bütçeye 500 milyon lira koymak suretiyle köyün yolunu, mektebini, suyunu yapacağız. Bu imkâna sahibolacağız. Bu hale gelmiş olan Büyük Millet Meclisi binasını lüzumsuz göstermeye kalkışmamamız gerekir. Yalnız, eski iktidar zamanında olduğu için söyleyeyim. Ankara'da bir Tıp Fakültesi yapılmaya kalkışıldı. Bunu bıraktık. Niçin bıraktık? Bu memlekete Tıp Fakültesi lâzımdır, İnşallah daha iyisinin yapıldığını göreceğiz. Ama, evvelâ memleketin toptan kalkınmasını, yolunu, suyunu fabrikasını yapmadan evvel üniversite binalarına parayı gömmek için.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) — Gelip memleketimin yollarını görsen, ağlarsın.

REMZİ BİRAND (Devamla) — Kâmil Boran Bey, memleketin 67 vilâyetinin hepsini biliyorum. Şimdiki durumu iftihar vericidir. Siz, bir de 1949 dan evvelki durumunu görseydiniz. Siz, İnşallah pek yakında hemşehrilerinizin ta oradan buraya asfalt yollardan geldiklerini de göreceksiniz.

Benim söyleyeceklerim bu kadar arkadaşlarım. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

REİS — Kifayet takriri var, onu okuyacağız.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) —
Cevap vereceğim söz istiyorum.

REİS — Kifayeti reye vaz'edelim, ondan sonra.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) —
Kifayet aleyhinde söz istiyorum.

REİS — Peki. Takriri okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Mesele aydınlanmıştır. Müzakerenin kifayeti arz ve teklif eylerim.

Amasya Mebusu
Kemal Eren

REİS — Kifayet aleyhinde buyurun, Kâmil Boran.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) —
Muhterem arkadaşlar; Sayın Vekil; niçin başladınız, yarıda mı bırakalım; dedi. Ona cevap vermek için (Soldan, bunun kifayetle alâkası ne sesleri)

Ben bütün bu iddialara cevap vereceğim.

İkincisi; yaptığımız eserleri sordular. Çekinmiyorsanız bunları birer birer saymaya hazırım. Bunun için kifayetin reddini teklif ediyorum.

REİS — Kifayeti müzakere teklifini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kifayet takriri kabul edilmiştir.

Bir takrir var, okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebepler dolayısıyla T. B. M. M. binası ve eklenti binalarıyla tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki Kanuna ek kanun lâyihasının reddini arz ve teklif ediyorum.

Mardin Mebusu
Mehmet Kâmil Boran

REİS — Lâyihamın reddini mutazammın takririn dikkate alınıp alınmaması hususunu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Takrir kabul edilmemiştir.

Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Takrirden müstaaceliyet teklifi vardır, müstaaceliyetle görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binaları ile tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki Kanuna ek Kanun

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni binası ve eklenti binaları ile bu binaların her türlü tesislerinin yapımı için 5011 sayılı Kanununun 2 nci maddesi ile verilen ve 7074 sayılı ek Kanunla 47 milyon liraya çıkarılmış olan «Gelecek yıllara sâri taahhüde girişme yetkisi» 58 milyon liraya yükseltilmiştir.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

REİS — Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

REİS — Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş ve

Lâyihamın heyeti umumiyesi açık reylerinize arz edilmiştir.

1959 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâyihasına 315 rey verilmiş, 249 kabul, 65 ret ve 1 çekinse. Lâyiha kanuniyet kesbetmiştir.

Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâyihasına 313 rey verilmiş, 266 kabul, 47 ret, lâyiha kabul edilmiştir.

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek kanun lâyihasına 243 rey verilmiş, 243 rey ile kabul edilmiş olmakla beraber nisap dolmadığı için gelecek İnikatta tekrar reylerinize arz edilecektir.

Reylerini kullanmayan arkadaşlar, lütfen kullansınlar.

7. — İçel Mebusu Niyazi Soydan'ın, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanununun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı

geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde ilâvesi hakkındaki 6724 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/164)

REİS — Encümene giden madde henüz gelmediği için müzakeresine devam edemiyoruz.

Ruznamenin mütaakıp maddelerinin müzakeresine devam için şu anda ekseriyeti kâfi görmekteyim. Ancak, arkadaşlarımızın son lâyhaya reylerini vermelerini ve neticenin tebliğine kadar salondan ayrılmamalarını rica ederim.

Reylerini vermeyenler lütfen reylerini kullanınlar.

Rey toplama muamelesi bitmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binaları ile tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki Kanuna ek kanun lâyhasına 165 rey verilmiştir.

Lâyhaya 165 kabul reyi verilmiş olmasına rağmen nısap hâsıl olmadığından gelecek İnikatta tekrar reylerinize arz edilecektir.

İnikadı, 29 Ocak 1960 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere, kapatıyorum.

Kapanma saati : 17,10

TASHİHLER

Bu İnikat Zabıt Ceridesinin sonuna merbut 59 sayılı matbuada aşağıdaki tashihler yapılacaktır.

Sütun	Sayfa	Satır	Yanlış	Doğru
Serlevha	1	1	23 sayılı hanesinde	13 sayılı hanesinde
	1	12	23	13
İmza	2	11	Tokad Müstenkifim Ş. Kitapçı	Tokad Muhalfim Ş. Kitapçı

1959 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Äza adedi	: 610
Rey verenler	: 315
Kabul edenler	: 249
Reddedenler	: 65
Müstenkifler	: 1
Reye iştirak etmeyenler	: 272
Münhal mebusluklar	: 23

[Kabul edenler]

ADANA
Ali Menteşoğlu
ADİYAMAN
Sait Açar
Gani Gürsoy
Ali Yaşar
AFYON KARAHİSAR
Rıza Çerçel
Arif Demirer
Mustafa Öztürk
Murad Âli Ülgen
AGRI
Şeref Saraçoğlu
AMASYA
Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
Nazifi Şerif Nabel
ANKARA
Fuat Börekçi
ANTALYA
Mehmet Ak
Kénan Akmanlar
Attilâ Konuk
Burhanettin Onat
Yaşar Yazıcı
ARTVIN
Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçioğlu
Eyüp Doğan
AYDIN
Fethi Batur
Necati Çelim
Namık Gedik
Etem Menderes
Ekrem Torunlu

Cevat Ülkü
BALIKESİR
Esat Budakoğlu
Ali İleri
Halil İmre
Mücteba İştin
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Kocabıykoğlu
Faik Ocak
Fuat Onat
M. Halûk Timurtaş
Sıtkı Yırcalı
BİLECİK
Ertuğrul Çolak
BİNGÖL
Sait Göker
Mustafa Nuri Okcuoğlu
Ekrem Yıldız
BİTLİS
Nusrettin Barut
Rifat Bingöl
Selâhattin İnan
BOLU
Reşat Akşemsettinioğlu
Zuhuri Danışman
İhsan Gülez
BURSA
Hüseyin Bayrı
Sadettin Karacabey
Mazlum Kayalar
Halûk Şaman
Yekta Teksel
Nurullah İhsan Tolon
Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE
Nureddin Fuad Alp-
kartal
Ahmet Hamdi Sezen
Nuri Togay
Fatin Rüştü Zorlu
ÇORUM
Sedat Baran
M. Kemal Biberioğlu
Hamdi Bulgurlu
Yakup Gürsel
Kemâl Terzioğlu
DENİZLİ
Baha Akşit
Turan Bahadır
Ali Çobanoğlu
İsmail Hadımlioğlu
Ali Rıza Karaca
A. Hamdi Sancar
Refet Tavashoğlu
DIYARBAKIR
Fikri Arğ
Sezai Demiray
Hâmid Zülfü-Tigrel
Hüseyin Ülkü
EDİRNE
Rükneddin Nasuhioğlu
ERZURUM
Osman Alihocagil
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Mehmet Eyüboğlu
Melik Fırat
Sait Kantarel
Hasan Numanoğlu
Münip Özer

Fethullah Taşkesenli-
oğlu
ESKİŞEHİR
Hamit Dedelek
Hasan Polatkan
GAZİANTEP
Ekrem Cenani
Bahadır Dülger
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Nedim Ökmen
Cevdet San
Ali Şahin
GİRESUN
Sadık Altınca
Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Mustafa Hemiş
Tahsin İnanç
Doğan Köymen
Mazhar Şener
GÜMÜŞANE
Necmettin Coşar
İÇEL
Rüştü Çetin
Mehmet Dölek
Hüseyin Fırat
Sami Gökнар
İbrahim Gürgen
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu
Niyazi Soydan
İSPARTA
Kemal Demiralay

Hamdi Ongun
Tevfik Tığh
İSTANBUL
İsak Altabev
Nazmi Ataç
Arslan Nihad Bekdik
Faruk Nafiz Çamlıbel
Sedat Çetintaş
Rüştü Güneri
Aleksandros Hacopulos
Ali Harputlu
İlâdi Hüsman
Lâtîfi Kırdar
Nizamettin Kırşan
Nihat Halûk Pepeyi
Yusuf Salman
Zakar Tarver
Nazlı Tıabar
Fahrettin Ulaş
Hristaki Yoannidis
Mahmut Yüksel

İZMİR

Danyal Akbel
Selâhattin Akçiçek
Abdullah Aker
Perihan Arıburun
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Necdet İncekara
Osman Kapani
Ekmel Kavur
Vamık Tayşi
Fevzi Ucaner

KARS

Hasan Erdoğan

KASTAMONU

Muzaffer Akdoğanlı
Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar

Hilmi Dura
Şükrü Esen
Münif İslâmoğlu
Hadî Tan
KAYSERİ
Fikri Apaydın
Kâmil Gündes
İbrahim Kirazoğlu
Ali Rıza Kılıçkale
İlakkı Kurmel

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mehmet Ali Ceylân
Avni Sakman

KOCAELİ

Ömer Cebeci
Dursun Erol
Nüzhet Unat

KONYA

İshak Avni Akdağ
Mustafa Bağrıaçık
Osman Bibioğlu
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Hulki Âmil Keymen
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Halil Özyörük
Mustafa Runyun
Sabahattin Sayın

KÜTAHYA

Mehmet Diler
Ahmet İhsan Gürsoy
İrfan Haznedar
S. Süruri Nasuhoğlu
Kemal Özer

Emin Topaler

MALATYA

Kâmil Sürenkük

Mehmet Zeki Tulunay

MANİSA

Sezai Akdağ
Âtîf Akın
Selim Akiş
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu
Cevdet Özgirgin
Cemil Şener

MARAŞ

Halil Gürün
MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Halim Kermooğlu
Zeyyat Mandalinci

MUŞ

Zeki Dede

NEVŞEHİR

Zihni Üner
Münib Hayri Ürgüblü

NİĞDE

Medeni Berk
Ali Gürün
Vedat Mengi
Şefik Refik Soyer

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Osman Kavrakoğlu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
Muzaffer Önal

SAKARYA

Nüzhet Akın
Selâmi Dinçer
Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt
Salim Çonoğlu
Tevfik İleri

Asaf Saraçoğlu

Fikri Şen
Hamdi Tekay
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay
Nüzhet Ulusoy
SİİRD

Suat Bedük
Mehmet Daim Süalp
SİNOB

Nusret Kuruoğlu
Ömer Özen
Hamdi Özkan
Mahmut Pınar

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz
Zeki Erataman

TOKAD

Faruk Ayanoğlu
Mustafa Lâtifoğlu
Rıza Ulusoy

TRABZON

Sabri Dilek
Fikri Karanis
O. Nuri Lermioğlu
Pertev Sanaç
M. Reşit Tarakçıoğlu

URFA

Ömer Yüksel
VAN
Tevfik Doğanısiker

YOZGAD

Talât Alpay
Sefer Eronat
Numan Kurban
Fuad Nizamoğlu
Nazım Tanıl

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Suat Başol
Tahir Öktem
Hulûsi Timur

[Reddedenler]

ADANA
Suphi Baykam
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Saim Karaömerlioğlu
Hamdi Öner

Kemal Satır
Rıza Tekeli
ANKARA
Mehmet Ali Ceritoğlu
Übeyde Elli
İbrahim İmirzaloğlu

İlyas Seçkin
Hasan Tez
Mustafa Yeşil
BURDUR
Fethi Çelikbaş
Âlim Sipahi

ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
A. Kemal Barlas
Naşit Fırat
Kâmil Tabak
Ethem Yalçınalp

ELAZIĞ

Celâl Dora
Hürrem Müftügil
Nâzım Öztürk

ERZİNCAN

Nusret Safa Coşkun
Âdil Sağıroğlu

HATAY

Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hacıoğlu
Ömer Fevzi Reşa

KARS

Turgut Güle
Kemal Güven
Mehmet Hazer
Osman Yeltekin

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Osman Canatan
Fazıl Yalçın

MALATYA

İsmet İnönü
Nüvit Yetkin

MARAŞ

Hilmi Soydan
Emin Soysal
Mehmet Şişman
Abdullah Yaveroğlu

MARDİN

Mehmet Kâmil Boran
Vahap Dizdaroğlu
Hasan Reşit Tankut

NİĞDE

Asım Eren
Rifat Gürsoy

ORDU

Eşref Ayhan
Şevket Köksal
Muammer Tekin

SİVAS

Halim Ateşalp
Rahmi Çeltekli
Turhan Feyzioğlu
Edip İmer
Ahmet Kançal
Yalçın Kocabay
Şinasi Moran

Cemil Özcan
Nazmi Yaraş

TOKAD

Bekir Şeyhoğlu
Dâniş Yurdakul

UŞAK

Adnan Çalikoğlu
Rıza Salıcı

VAN

Abdülvahap Altinkay-
nak

ZONGULDAK

Necati Diken
Avni Yurdabayrak

*[Müstenkifler]***ANKARA**

Bülent Ecevit

*[Reye iştirak etmeyenler]***ADANA**

Nevzat Arman
Kâzım Bozdoğan
Hamza Eroğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçükte-
pepınar
M. Yılmaz Mete
Kemal Sarıbrahimoğlu
Turgut Yeğenağa

ADİYAMAN

Şefik San
Sırrı Turanlı

AFYON KARAHİSAR

Orhan Kökten
Kemal Özçoban
Osman Talu
Necati Topcuoğlu
Orhan Uygun
Gazi Yigitbaşı (İ.)

AGRI

Kasım Küfrevi
Halıs Öztürk
Celâl Yardımcı
Selim Yatağan

AMASYA

İsmet Olgaç
Hüseyin Özbay
ANKARA
Muammer Akpınar
İsmail Rüştü Aksal
Osman Alişiroğlu
Hüseyin Balık
Hıfzı Oğuz Bekata
Nuri Ciritoğlu

Recep Dengin
Avni Doğan
Halil Sezai Erkut
İsmail İnan
İbrahim Saffet Omay
Selim Soley
Ahmet Üstün

ANTALYA

Sadık Erdem
Adnan Seleker
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokus

ARTVİN

Yaşar Gümüşel
AYDIN
Hüsamettin Coşkun

Nail Geveci
Nihat İyriboz (İ.)
Piraye Levent

BALIKESİR

Vacit Asena
Muzaffer Emiroğlu
Mekki Said Esen
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı

BİLECİK

Mehmet Erdem
Şevki Hacırcı
Yümnü Üresin (İ.)

BOLU

Servet Bilir
Mithat Dayıoğlu
Mahmut Güçbilmez
Kadir Kocaeli
Nezih Tütüneoğlu

BURDUR

Osman Eroğlu
Behçet Kayaalp

BURSA

Necdet Azak
Müfit Erkuymen
Agâh Erozan (Rs. V.)

Salâhaddin Karacagil
Recep Kırım
Hüfisi Köymen
Hilâl Ülman

ÇANAKKALE

Halim Alyot
Emin Kalafat
Servet Sezgin
Nahit Ural

ÇANKIRI

Ferhan Arkan

ÇORUM

Ali Dedekargınoğlu
Kemal Erdem
Fevzi Hacırecepoglu
Cevat Köstekçi
Hüseyin Ortakeroğlu

DENİZLİ

Mehmet Karasan

DIYARBAKIR

Tahsin Cahit Çubukçu
Nuri Onur
Kâmil Tayşçı
Halil Turgut
Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Rasih Gürkan
Nurettin Manyas
Sabahattin Parsoy
Mükerrem Sarol

ELAZIG

Mustafa Altınoğan
Fahri Karakaya
İsmail Hakki Talay

ERZINCAN

Rauf Bayındır
Cemal Işık
Hüseyin Şahin
Naci Yıldırım

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Sabri Erduman
Rıza Topcuoğlu
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Halil Akkurt
Muhtar Başkurt
Mustafa Çürük
Abidin Potuoğlu
Hicri Sezen

GAZIANTEB

İhsan Daî
Samih İnal
Salâhattin Ünlü

GÜMÜŞANE

Necati Alp
Sabahattin Kadırbeyoğlu
Avni Karaman
Hüsrev Polat

Nihat Sargınalp

HAKKÂRI

Übeydullah Seven

HATAY

İhsan Ada
Ahsen Aral
Rifat Bahadır
İzzettin Cilli
Hasan İkiz
İnayet Mursaloğlu

İÇEL

Yakup Karabulut

ISPARTA

Said Bilgiç

Ali Lâtifaoğlu

İSTANBUL

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Ali Fuad Cebesoy
Muhlis Erdener

Selim Erengil
Hüsamettin Giray

Ayşe Günel
Mehmet Gürpınar

M. Faruk Gürtunca
Enver Kaya (İ.)

Mucip Kemalyeri
Adnan Menderes (Baş-
vekil)

Mithat Perin
Celâl Ramazanoğlu

İbrahim Sevel
Mıgırdıç Şellefyan

Neclâ Tekinel
Nuri Yamut

Tahsin Yazıcı
Necmi Nuri Yücel

İZMİR

Sebati Acun
Enver Dündar Başar
(İ.)

Necdet Davran
Selim Ragıp Emeç (İ.)

Rauf Onursal
Nuriye Pınar

Kemal Serdaroğlu
İlhan Sipahioğlu (Rs.
V.)

Behçet Uz
Ahmet Ünal

KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay

Şemsettin Ataman (İ.)
Rasim İlker

Behram Öcal
İbrahim Us

Ali Yeniaras
KASTAMONU

Ali Gözlük
KAYSERİ

Ömer Başeğmez

Ebubekir Develioğlu

Servet Hacıpaşaoğlu

Osman Kavuncu

Fahri Köşkeroğlu

Durdu Turan

KIRKLARELİ

Dündar Tekand

İlüsünü Yaman

KIRŞEHİR

Hayri Çopuroğlu

KOCAELİ

Cemal Tüzün

Sadettin Yalım

KONYA

Abdürrahman Fahri

Ağaoğlu

Hamdi Ragıp Atademir

Ali Saim Kaymak

Ahmet Koyuncu

Sami Soylu

Ömer Şeker

Nafiz Tahralı

KÜTAHYA

İbrahim Germeyanoğlu

MALATYA

Nurettin Akyurt

Mehmet Delikaya

Ahmet Fırat

Mehmet Kartal

Tevfik Ünsalan

MANISA

Samet Ağaoğlu

Nebil Sadi Altuğ

İlîkmet Bayur

Sudi Mihçioğlu

Orhan Ocakoğlu

İhsan Yalkın

MARAŞ

Kemal Aksüyek

Kemali Bayazıt

Nusret Durakbaşa

Hasan Fehmi Evliya

MARDİN

Şevket Dursun

Selim Telliğaoğlu

Aziz Uras

MUĞLA

Turhan Akarca

Burhan Belge

Nuri Özsan

Sadi Pekin

Turgut Topaloğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu

Şefik Çağlayan

Giyasettin Emre

NEVŞEHİR

Necmeddin Önder

Hasan Hayati Ülkün

NİGDE

İsmail Güven

ORDU

Münir Ekşi

Ferda Güley

Zeki Kumrulu

Arif Hikmet Onat

Kahraman Sağra

Atıf Topaloğlu

İlüsrev Yürür

SAKARYA

Tacetin Barış

Hamdi Başak

Hamza Osman Erkan

Baha İİun

Rifat Kadızade

SAMSUN

Naci Berkman

Necmettin Doğuyıldızı

Abdullah Eker

Ömer Güriş

Abdullah Keleşoğlu

SİİRD

Baki Erden

Veysi Oran

Fikri Şendur

SİNOB

Muharrem Tansel

SIVAS

Nüzhet Çubukçu

Hasan Değer

Necati İİter

Kâmil Kırıkoğlu

Süleyman Özsever (İ.)

Ahmet Yılmaz

TEKİRDAÇ

Ali Çakır

Hasan Gürkan
İsmail Özdoğuran
Ahmet Pakar

TOKAD

Sıtkı Eken
Keremettin Gençler
Ahmet İspirli
Şahap Kitapçı
Reşit Önder

TRABZON

Halûk Çulha
Mahmut Goloğlu

Selâhattin Karayavuz
Hasan Polat
Salih Zeki Ramoğlu
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELİ

Hızır Aydın
Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan

M. Yaşar Alhas
Aziz Gökkan
İ. Etem Karakapıcı
E. Mahmut Karakurt
Abdullah Köksel
Abdurrahman Odabaşı

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu
Avni Ural

VAN

Sait Erding
Ferid Melen

YOZGAD

Mahmut Ataman
Âtîf Benderlioğlu (V.)
Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu

ZONGULDAK

Abdullah Akın
Cemal Zühtü Aysan
Ali Kaya
Mustafa Saraç
Necati Tanyolaç
Hüseyin Ulus

[Münhal mebusluklar]

Ankara	6	Edirne	1	Kocaeli	1	Sinob	1
Artvin	1	Eskişehir	1	Konya	1	Van	1
Aydın	1	İstanbul	2	Kütahya	1	Yozgad	1
Bursa	1	Kastamonu	1	Muğla	1		—
Denizli	1	Kırklareli	1				23

Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1), (A/2) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Nisap hâsıl olmamıştır.)

Åza adedi	: 610
Rey verenler	: 313
Kabul odenler	: 266
Reddedenler	: 47
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 274
Münhal mebusluklar	: 23

[Kabul edenler]

ADANA
Ali Mentemşoğlu
ADIAMAN
Sait Açar
Gani Gürsoy
Ali Yaşar
AFYON KAHİSAR
Rıza Çerçel
Arif Demirer
Mustafa Öztürk
Osman Talu
Necati Topenoğlu
Murad Ali Ügen
Gazi Yiğitbaşı
AğRI
Halil Öztürk
Şeref Saraçoğlu
Celâl Yardımcı
AMASYA
Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
Nazifi Şerif Nabel
ANKARA
Fuat Börekeçi
ANTALYA
Mehmet Ak
Kenan Akmanlar
Attilâ Konuk
Burhanettin Onat
Adnan Selekler
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş
Yaşar Yazıcı
ARTVIN
Mecit Bumin

Hilmi Çeltikçioğlu
Eyüp Doğan
Yaşar Gümüşel
AYDIN
Fethi Batur
Necati Çelim
Namık Gedik
Nail Geveci
Etem Menderes
Ekrem Torunlu
Cevat Ülkü
BALIKESİR
Vacid Asena
Esat Budakoğlu
Ali İleri
Halil İmre
Mücteba İştin
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Kocabıyıkçoğlu
Faik Ocak
Fuat Onat
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sitki Yırcalı
BİLECİK
Ertuğrul Çolak
Mehmet Erdem
Şevki Hasırcı
BİNGÖL
Sait Göker
Ekrem Yıldız
BİTLİS
Nusrettin Barut
Rifat Bingöl
Selâhattin İnan

BOLU
Reşat Akşemsettinioğlu
Servet Bilir
Zuhuri Danışman
Mahmut Güçbilmez
İhsan Gülez
BURSA
Hüseyin Bayrı
Müfit Erkuyumcu
Sadettin Karacabey
Mazlum Kayalar
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
Yekta Teksel
Nurullah İhsan Tolon
Halâl Ülman
Kenan Yılmaz
ÇANAKKALE
Nuredlin Fuad Alpkartal
Fatin Rüştü Zorlu
ÇORUM
Sedat Baran
M. Kemal Biberoğlu
Hamdi Bulgurlu
Ali Dedekargınoğlu
Kemal Erdem
Yakup Gürsel
Cevat Köstekçi
Kemâl Terzioğlu
DENİZLİ
Baha Akşit
Turan Bahadır
Ali Çobanoğlu
İsmail Hadımlioğlu
Mehmet Karasan

Refet Tavashioğlu
DIYARBAKIR
Fikri Arıç
Sezai Demiray
Hâmid Zülfü Tigrel
Hüseyin Ülkü
EDİRNE
Rükneddin Nasuhioğlu
ELAZIG
Mustafa Altınoğan
Celâl Dora
ERZURUM
Osman Alihocagil
Sabri Erduman
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Mehmet Eyüboğlu
Sait Kantarel
Münip Özer
Fethullah Taşkesenlioğlu
Mustafa Zeren
ESKİŞEHİR
Muhtar Başkurt
Hamit Dedelek
Hasan Polatkan
İicri Sezen
GAZİANTEB
Ekrem Cenani
İhsan Dai
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Nedim Ökmen
Cevdet San
Ali Şahin

GİRESUN

Sadık Altınca
Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Mustafa Hemiş
Tahsin İnanc
Doğan Köymen
Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Necmettin Coşar
KATAY

Ihsan Ada

İÇEL

Mehmet Dölek
İbrahim Gürgen
Yakup Karabulut
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu
Niyazi Soydan

İSPARTA

Kemal Demiralay
Hamdi Ongun
Tevfik Tırlı

İSTANBUL

İsak Altıbeş
Nazmi Ataç
Arslan Nihad Bekdik
Faruk Nafiz Çamlıbel
Sedat Çetintaş
Rüştü Güneri
Aleksandros Hacıpulos
Hâdi Hüsmen
Lûtfi Kırdar
Nizamettin Kırsan
Nihat Halûk Pepeyi
Yusuf Salman
Zakar Tarver
Fahrettin Ulaş
Mahmut Yüksel

İZMİR

Danyal Akbel
Selâhattin Akçiçek
Abdullah Aker
Perihan Arıburun
Behzat Bilgin

Muammer Çavuşoğlu

Sadık Giz
Necdet İncekara
Osman Kapani
İlhan Sipahioğlu
Vamık Tayşi
Fevzi Uçaner
Behçet Uz

KARS

Hasan Erdoğan

KASTAMONU

Muzaffer Akdoğanlı
Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Şükrü Esen
Münif İslamoğlu
Hadî Tan

KAYSERİ

İbrahim Kirazoğlu
Ali Rıza Kılıçkale

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mehmet Ali Ceylan
KOCAELİ

Ömer Cebeci

Dursun Erol
Nüzhet Unat

KONYA

İshak Avni Akdağ
Mustafa Bağrıaçık
Osman Bibioğlu
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Hulki Âmil Keymen
Tariq Kozbek
Halil Özyörük
Mustafa Runyun
Sabahattin Sayın

KÜTAHYA

Mehmet Diler
İrfan Haznedar
S. Sururi Nasuhoğlu

Kemal Özer

Emin Topaler

MALATYA

Kâmil Sürenkök

MANİSA

Sezai Akdağ

Âtîf Akın

Selim Akış

Şemi Ergin

Nafiz Kotez

Muzaffer Kurbanoğlu

Cevdet Özgirgin

Cemil Şener

MARAS

Halil Gürün

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan

Halim Kermooğlu

MUĞLA

Zeyyat Mandalinci

NEVŞEHİR

Hasan İlayati Ülkün

Münib Hayri Ürgüblü

NİĞDE

Medeni Berk

Ali Gürün

Vedat Mengi

Şefik Refik Soyer

ORDU

Eşref Ayhan

Muammer Tekin

RİZE

Hüseyin Agun

İzzet Akçal

Mehmet Fahri Mete

Ahmet Morgil

Muzaffer Önal

SAKARYA

Nüzhet Akın

Selâmi Dinçer

Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt

Salim Çonoğlu

Abdullah Eker

Tevfik İleri

Asaf Saraçoğlu

Fikri Şen

Hamdi Tekay

Ferid Tüzel

Şükrü Uluçay

Nüzhet Ulusoy

SİİRT

Suat Bedük

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Nusret Kuruoğlu

Ömer Özen

Hamdi Özkan

Mahmut Pınar

SİVAS

Rahmi Çeltekli

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz

Zeki Erataman

TOKAT

Faruk Ayanoğlu

Sıtkı Eken

Mustafa Lâtifoğlu

TRABZON

Fikri Karanis

Hasan Polat

Pertev Sanaç

M. Reşit Tarakçıoğlu

URFA

Ömer Yüksel

VAN

Tevfik Doğuşiker

YOZGAD

Talât Alpay

Mahmut Ataman

Âtîf Berderlioğlu

Sefer Eronat

Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu

Numan Kurban

Fuat Nizamoglu

Nazım Tanıl

ZONGULDAK

Sehâti Ataman

Suat Başol

Tahir Öktem

Hulûsi Timur

[Reddedenler]

ADANA
Kasım Gülek
Saim Karaömerlioğlu
Rıza Tekeli
ANKARA
Übeyde Elli
İbrahim İmirzalıoğlu
İlyas Seçkin
Hasan Tez
Mustafa Yeşil
BURDUR
Âlim Sipahi
ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
A. Kemal Barlas
Naşit Fırat

Kâmil Tabak
Ethem Yalçınalp
ELÂZİĞ
Hürrem Müftügil
Nâzım Öztürk
ERZİNCAN
Nusret Safa Coşkun
HATAY
Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Ömer Fevzi Reşa
KARS
Turgut Göle
Kemal Güven
Mehmet Hazer
Osman Yeltekin

KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı
Osman Canatan
Fazıl Yalçın
MALATYA
İsmet İnönü
MARAS
Emin Soysal
Abdullah Yaycıoğlu
MARDİN
Mehmet Kâmil Boran
Vahap Dizdaroğlu
Hasan Reşit Tankut
NİĞDE
Asım Eren
Rifat Gürsoy

SİVAS
Halim Ateşalp
Edip İmer
Yalçın Kocabay
Şinasi Moran
Cemil Özcan
Nazmi Yaras
TOKAD
Bekir Şeyhoğlu
Dâniş Yurdakul
UŞAK
Adnan Çalıkıoğlu
Rıza Salıcı
ZONGULDAK
Necati Diken
Avni Yurdabayrak

[Reye iştirak etmeyenler]

ADANA
Nevzat Arman
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Hamza Eroğlu
Mehmet Geçioğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
M. Yılmaz Mete
Hamdi Öner
Kemal Sarıbrahimoğlu
Kemal Satır
Turgut Yeğenağa
ADİYAMAN
Şefik San
Sırrı Turanlı
AFYON KARAHİSAR
Orhan Kökten
Kemal Özçoban
Orhan Uygun
AĞRI
Kasım Küfrevi
Selim Yatağan
AMASYA
İsmet Olgaç
Hüseyin Özbay
ANKARA
Muammer Akpınar
İsmail Rüştü Aksal

Osman Alişiroğlu
Hüseyin Balık
İlfi Oğuz Bekata
Mehmet Ali Ceritoğlu
Nuri Ciritoğlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Bülent Ecevit
Halil Sezai Erkut
İsmail İnan
İbrahim Saffet Omay
Selim Soley
Ahmet Üstün
ANTALYA
Sadık Erdem
AĞDIN
Hüsamettin Coşkun
Nihat İyriboz (İ.)
Piraye Levent
BALIKESİR
Muzaffer Emiroğlu
Mekki Said Esen
BİLECİK
Yümnü Üresin (İ.)
BİNGÖL
Mustafa Nuri Okeuoğlu
BOLU
Mithat Dayıoğlu
Kadir Kocaeli
Nezih Tütüncüoğlu

BURDUR
Fethi Çelikbaş
Osman Eroğlu
Behçet Kayaalp
BURSA
Needet Azak
Agâh Erozan (Rs. V.)
Salâhaddin Karacagil
Recep Kırım
ÇANAKKALE
Halim Alyot
Emin Kalafat
Ahmet Hamdi Sezen
Servet Sezgin
Nuri Togay
Nahit Ural
ÇANKIRI
Ferhan Arkan
ÇORUM
Fevzi Hacerreçepoğlu
Hüseyin Ortakerioğlu
DENİZLİ
Ali Rıza Karaca
A. Hamdi Sancar
DIYARBAKIR
Tahsin Cahit Çubukçu
Nuri Onur
Kâmil Tayşi
Halil Turgut
Mehmed Hüseyin Ünal

EDİRNE
Rasih Gürkan
Nurettin Manyas
Sabahattin Parsoy
Mükerrrem Sarol
ELÂZİĞ
Fahri Karakaya
İsmail Hakkı Talay
ERZİNCAN
Rauf Bayındır
Cemal Işık
Âdil Sağiroğlu
Hüseyin Şahin
Naci Yıldırım
ERZURUM
Rıfık Salim Burçak
Melik Fırat
Hasan Numanoğlu
Rıza Topcuoğlu
ESKİŞEHİR
Halil Akkurt
Mustafa Çürük
Abidin Potuoğlu
GAZİANTEP
Bahadır Dülger
Samih İnal
Salâhattin Ünlü
GÜMÜŞANE
Necati Alp

Sabahattin Kadirbey-
oğlu
Avni Karaman
Hüsrev Polat
Nihat Sargınalp
HAKKARİ
Übeydullah Seven
HATAY
Ahsen Aral
Rifat Bahadır
İzzettin Cilli
Hasan İkiz
İnayet Mursaloğlu
İÇEL
Rüştü Çetin
Hüseyin Fırat
Sami Gökner
ISPARTA
Said Bilgiç
Ali Lâtifaoğlu
İSTANBUL
Celâl Bayar (Reisicum
hur)
Ali Fuad Cebesoy
Muhlis Erdener
Selim Erengil
Hüsametdin Giray
Ayşe Günel
Mehmet Gürpınar
M. Faruk Gürtunca
Ali Harputlu
Enver Kaya (İ.)
Mucip Kemalveri
Adnan Menderes
(Başvekil)
Mithat Perin
Celâl Ramazanoğlu
İbrahim Sevel
Mıgırdıç Şellefyan
Neclâ Tekinel
Nazlı Tlabar
Nuri Yamut
Tahsin Yazıcı
Hristaki Yoannidis
Necmi Nuri Yücel
İZMİR
Sebati Acun

Enver Dünder Başar
(İ.)
Necdet Davran
Selim Ragıp Emeç (İ.)
Ekmel Kavur
Rauf Onursal
Nuriye Pınar
Kemal Serdaroğlu
Ahmet Ünal
KARS
Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Şamsettin Ataman (İ.)
Rasim İlker
Behram Öcal
İbrahim Us
Ali Yeniaras
KASTAMONU
Ali Gözlük
KAYSERİ
Fikri Apaydın
Ömer Başeğmez
Ebubekir Develioğlu
Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu
Osman Kavuncu
Fahri Köşkeröğlu
Hakkı Kurmel
Durdu Turan
KIRKLARELİ
Avni Sakman
Dünder Tekand
Hüsnu Yaman
KIRŞEHİR
Hayri Çopuroğlu
KOCAELİ
Cemal Tüzün
Sadettin Yalın
KONYA
A. Fahri Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Ali Saim Kaymak
Ahmet Koyuncu
Himmet Ölçmen
Sami Soylu
Ömer Şeker
Nafiz Tahralı

KÜTAHYA
İbrahim Germeyanoğlu
Ahmet İhsan Gürsoy
MALATYA
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
Mehmet Kartal
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin
MANİSA
Samet Ağaoğlu
Nebil Sadi Altuğ
İlîkmet Bayur
Sudi Mihçioğlu
Orhan Ocakoğlu
İhsan Yalkın
MARAS
Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt
Nusret Durakbaşa
Hasan Fehmi Evliya
Hilmi Soydan
Mehmet Şişman
MARDİN
Şevket Dursun
Selim Telliğaoğlu
Aziz Uras
MUĞLA
Turhan Akarca
Burhan Belge
Nuri Özsan
Sadi Pekin
Turgut Topaloğlu
MUŞ
Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Zeki Dede
Giyasettin Emre
NEVŞEHİR
Necmeddin Önder
Zihni Üner
NİĞDE
İsmail Güven
ORDU
Münir Ekşi

Ferda Güley
Şevket Köksal
Zeki Kumrulu
Arif İîkmet Onat
Kahraman Sağra
Atıf Topaloğlu
Hüsrev Yürür
RİZE
Osman Kavrakoğlu
SAKARYA
Tacettin Barış
Hamdi Başak
Hamza Osman Erkan
Baha Hun
Rifat Kadızade
SAMSUN
Naci Berkman
Necmettin Doğuyıldızı
Ömer Güriş
Abdullah Keleşoğlu
SİİRD
Baki Erden
Veysi Oran
Fikri Şendur
SİNOB
Muharrem Tansel
SİVAS
Nüzhet Çubukçu
Hasan Değer
Turhan Feyzioğlu
Necati İlter
Ahmet Kangal
Kâmil Kırkoğlu
Süleyman Özsever (İ.)
Ahmet Yılmaz
TEKİRDAĞ
Ali Çakır
Hasan Gürkan
İsmail Özdoğuran
Ahmet Pakar
TOKAD
Keramettin Gençler
Ahmet İspirli
Şahap Kitapçı
Reşit Önder
Rıza Ulusoy

TRABZON
Halûk Çulla
Sabri Dilek
Mahmut Goloğlu
Selâhattin Karayavuz
O. Nuri Lermioğlu
Salih Zeki Ramoğlu
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELI
Hızır Aydın
Arslan Bora
Fethi Ülkü
URFA
Osman Ağan
Atalay Akan
M. Yaşar Alhas
Aziz Gökkan

I. Etem Karakapıcı
E. Mahmut Karakurt
Abdullah Köksel
Abdurrahman Odabaşı
UŞAK
Ali Rıza Akbıyıkoğlu
Avni Ural
VAN
Abdülvahap Altınkay-
nak

Sait Erdinç
Ferid Melen

ZONGULDAK
Abdullah Akın
Cemal Zühtü Aysan
Ali Kaya
Mustafa Saraç
Necati Tanyolaç
Hüseyin Ulus

[Münhal mebusluklar]

Ankara	6	Edirne	1	Kırklareli	1	Sinob	1
Artvin	1	Eskişehir	1	Kocaeli	1	Van	1
Aydın	1	İstanbul	2	Konya	1	Yozgad	1
Bursa	1			Kütahya	1		—
Denizli	1	Kastamonu	1	Muğla	1		23

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek Kanuna verilen reylerin neticesi

(Nisap hâsıl olmamıştır.)

Âza adedi	610
Rey verenler	: 243
Kabul edenler	: 243
Reddedenler	dl/ 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 344
Münhal mebusluklar	: 23

[Kabul edenler]

ADANA

Hamza Eroğlu
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Melih Kemal Küçüktepepınar
Kemal Sarıbrahimoğlu
Rıza Tekeli
AFYON KARAHİSAR
Rıza Çerçel
Kemal Özçoban
Mustafa Öztürk
Murad Âli Ülgen

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
Nazifi Şerif Nabel

ANTALYA

Mehmet Ak
Kenan Akmanlar
Burhanettin Onat
İbrahim Subaşı
Yaşar Yazıcı

ARTVİN

Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçioğlu
Evrip Doğan

Yaşar Gümüşel

AYDIN

Fethi Batur
Hüsamettin Coşkun
Necati Çelim
Namık Gedik
Etem Menderes

Ekrem Torunlu

Cevat Ülkü

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Muzaffer Emiroğlu
Mekki Said Esen
Ali İleri
Müteba İştin
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Kocacıyıkıoğlu
Faik Ocak
Fuat Onat
M. Halûk Timurtaş

BİNGÖL

Sait Göker
Mustafa Nuri Okcuoğlu
Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut
Rifat Ringöl
Selâhatin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Zuhuri Danışman
Mithat Dayıoğlu
Mahmut Güçbilmez
İhsan Gülez
Kadir Kocaeli
Vezih Tütüncüoğlu

BURDUR

Behçet Kayaalp
Âlim Sipahi

BURSA

Hüseyin Bayrı
Sadettin Karacabey

Mazlum Kayalar

Halûk Şaman

Nurullah İhsan Tolon

Hilâl Ülman

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal

Ahmet Hamdi Sezen

Nahit Ural

Fatin Rüşti Zorlu

ÇANKIRI

Dursun Akçaoğlu

A. Kemal Barlas

Naşit Fırat

Kâmil Tabak

Ethem Yalçınalp

ÇORUM

Sedat Baran

M. Kemal Biberioğlu

Hamdi Bulgurlu

Yakup Gürsel

Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

A. Hamdi Sancar

DIYARBAKIR

Sezai Demiray

Hâmid Zülfü Tigrel

Halil Turgut

ERZURUM

Şevki Erker

Melik Fırat

Hasan Numanoğlu

Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

Hasan Polatkan

GAZİANTEP

Süleyman Kuranel

Ali Ocak

Nedim Ökmen

Cevdet San

GİRESUN

Sadık Altınca

Hamdi Bozbağ

Ali Naci Duyduk

Hayrettin Erkmen

Tahsin İnanç

Doğan Köymen

Mazhar Sener

GÜMÜŞANE

Nihat Sargınalp

HATAY

Ahsen Aral

Ömer Fevzi Reşa

İÇEL

Rüşti Çetin

Sami Gökner

İbrahim Gürgen

Refik Koraltan

Hidayet Sinanoğlu

İSPARTA

Hamdi Ongun

İSTANBUL

İsak Altabev

Nazmi Ataç

Arslan Nihad Bekdik

Faruk Nafiz Çamlıbel

Sedat Çetintaş

Rüşti Güneri

Aleksandros Paepulos
Ali Harputlu
İlâdi Hüsman
Lûtfi Kırdar
Nizamettin Kırşan
Nihat Halûk Pepeyi
Yusuf Salman
Zakar Tarver
Hristaki Yoannidis
Mahmut Yüksel

İZMİR

Danyal Akbel
Abdullah Aker
Perihan Arıburun
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Neddet İncekara
Osman Kapani
Vamık Tayşi
Fevzi Uçaner
Behçet Uz

KARS

Sırrı Atalay
Kemal Güven
Mehmet Hazer

KASTAMONU

Muzaffer Akdoğanlı
Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Şükrü Esen
Ali Gözlük
Münif İslâmoğlu
Hadi Tan

KAYSERİ

Osman Kavuncu
İbrahim Kirazoğlu
Ali Rıza Kılıçkale

KIRKLARELİ

Mehmet Ali Ceylân
KOCAELİ
Ömer Cebeci
Dursun Erol
Nüzhet Unat

KONYA

Ishak Avni Akdağ
Mustafa Bağrıaçık
Osman Bibioğlu
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Halil Özyörük

KÜTAHYA

Mehmet Diler
Ahmet İhsan Gürsoy
İrfan Haznedar
S. Sururi Nasuhoglu
Emin Topaler

MALATYA

Mehmet Kartal

MANİSA

Selim Akış
Nebil Sadi Altuğ
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu
Sudi Mihçioğlu
Orhan Ocakoğlu
Cevdet Özgirgin
Cemil Şener
İhsan Yalkın

MARAS

Hasan Fehmi Evliya
Halil Gürün
Mehmet Şişman

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan

Vahap Dizdaroğlu

MUĞLA

Nuri Özsan
NEVŞEHİR
Münib Hayri Ürgüblü

NİĞDE

Medeni Berk
Asım Eren
Ali Gürün

ORDU

Şevket Köksal
Zeki Kumrulu
Muammer Tekin
Hüsrev Yürür

RİZE

İzzet Akçal
Mehmet Fahri Mete
Muzaffer Önal

SAKARYA

Nüzhet Akın
Selâmi Dinçer
Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt
Naci Berkman
Salim Çonoğlu
Abdullah Eker
Tevfik İleri
Asaf Saraçoğlu
Hamdi Tekay
Ferid Tüzel
Nüzhet Ulusoy

SİRD

Suat Bedük
Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Nusret Kuruoğlu
Ömer Özen
Hamdi Özkan
Mahmut Pınar
Muharrem Tansel

SİVAS

Halim Ateşalp
Nüzhet Çubukçu
Edip İmer
Ahmet Kangal
Şinasi Moran
Cemil Özcan
Nazmi Yaraş

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz
Zeki Erataman
TOKAD
Sıtkı Eken
Şahap Kitapçı
Mustafa Lâtifoğlu
Bekir Şeyhoğlu
Rıza Ulusoy

TRABZON

Mahmut Goloğlu
Fikri Karanis
O. Nuri Lermioğlu
Pertev Sanaç
M. Reşit Tarakçioğlu

UŞAK

Adnan Çalıkoglu
Rıza Salıcı

YOZGAD

Talât Alpay
Âtîf Benderlioğlu
Sefer Eronat
Fuat Nizamoglu
Nazım Tanıl

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Suat Başol
Necati Diken
Ali Kaya
Tahir Oktem
Necati Tanyolaç
Hulûsi Timur

[Reye iştirak etmeyenler]

ADANA

Nevzat Arman
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Ahmet Karamüftüoğlu
Saim Karaömerlioğlu

Ali Menteşoğlu

M. Yılmaz Mete

Hamdi Öner

Kemal Satır

Turgut Yeğenağa

ADİYAMAN

Sait Açar

Gani Gürsoy

Şefik San

Sırrı Turanlı

Ali Yaşar

AFYON KARAHİSAR

Arif Demirer

Orhan Kökten

Osman Talu

Necati Topcuoğlu

Orhan Uygun

Gazi Yiğitbaşı
AGRI
Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Şeref Saraçoğlu
Celâl Yardımcı
Selim Yatağan
AMASYA
İsmet Olgaç
Hüseyin Özbay
ANKARA
Muammer Akpınar
İsmail Rüştü Aksal
Osman Alişiroğlu
Hüseyin Balık
Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Böreği
Mehmet Ali Ceritoğlu
Nuri Ciritoğlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Bülent Ecevit
Übeyde Elli
Halil Sezai Erkut
İbrahim İmirzalıoğlu
İsmail İnan
İbrahim Saffet Omay
İlyas Seçkin
Selim Soley
Hasan Tez
Ahmet Üstün
Mustafa Yeşil
ANTALYA
Sadık Erdem
Attilâ Konuk
Adnan Selckler
Ahmet Tokuş
AYDIN
Nail Geveci
Nihat İyriboz (İ.)
Piraye Levent
BALIKESİR
Vacid Asena
Halil İbare
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sitki Yırcalı
BİLECİK
Ertuğrul Çolak
Mehmet Erdem

Şevki Hasırcı
Yümnü Üresin (İ.)
BOLU
Servet Bilir
BURDUR
Fethi Çelikbaş
Osman Eroğlu
BURSA
Necdet Azak
Müfit Erkuyumcu
Agâh Erozan (Rs. V.)
Salâhaddin Karacagil
Recep Kırım
Hulûsi Köymen
Yekta Teksel
Kenan Yılmaz
ÇANAKKALE
Halim Alyot
Emin Kalafat
Servet Sczgin
Nuri Togay
ÇANKIRI
Ferhan Arkan
ÇORUM
Ali Dedekargınoğlu
Kamal Erdem
Fevz. Paçirecepoğlu
Cevat Köstekeç
Hüseyin Ortakcıoğlu
DENİZLİ
Baha Akşit
Turan Bahadır
Ali Çobanoğlu
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
Refet Tavashoğlu
DIYARBAKIR
Fikri Arıç
Tahsin Cahit Çubukçu
Nuri Onur
Kâmil Tavşii
Hüseyin Ülkü
Mehmed Hüseyin Ünal
EDİRNE
Rasih Gürkan
Nurettin Manyas
Rükneddin Nasuhioğlu
Sabahattin Parsoy
Mükerrem Sarol

ELAZIĞ
Mustafa Altındoğan
Celâl Dora
Fâhri Karakaya
Hürrem Müftügil
Nâzım Öztürk
İsmail Hakkı Talay
ERZINCAN
Rauf Bayındır
Nusret Safa Coşkun
Cemal Isık
Âdil Sağıroğlu
Hüseyin Şahin
Naci Yıldırım
ERZURUM
Osman Alihocagil
Rıfki Salim Burçak
Sabri Erduman
Abdülkadir Eryurt
Mehmet Eyüboğlu
Sait Kantarel
Münip Özer
Fethullah Taşkesenli-
oğlu
Rıza Topenoğlu
ESKİŞEHİR
Halil Akkurt
Mustafa Çürük
Hamit Dedelek
Abidin Potuoğlu
Hicri Sezen
GAZİANTEP
Ekrem Cenani
İhsan Dağ
Bahadır Dülger
Samih İnal
Ali Şahin
Salâhattin Ünlü
GİRESUN
Mustafa Hemiş
GÜMÜŞANE
Necati Alp
Necmettin Coşar
Sabahattin Kadirbeyoğlu
Avni Karaman
Hüseyin Polat
HAKKÂRI
Übeydullah Seven
HATAY
İhsan Ada

Rifat Bahadır
İzzettin Çilli
Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Hasan İkiz
İnayet Mursaloğlu
İÇEL
Mehmet Dölek
Hüseyin Fırat
Yakup Karabulut
İSPARTA
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Ali Lâtifaoğlu
Tevfik Tığlı
İSTANBUL
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Ali Fuad Cebesoy
Muhlis Erdener
Selim Erengil
Hüsamettin Giray
Ayşe Günel
Mehmet Gürpınar
M. Faruk Gürtunca
Enver Kaya (İ.)
Mucip Kemalyeri
Adnan Menderes (Baş-
Vekil)
Mithat Perin
Celâl Ramazanoglu
İbrahim Sevel
Mıgırdiç Şellefyan
Neclâ Tekinel
Nazlı Tıbar
Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut
Tahsin Yazıcı
Necmi Nuri Yücel
İZMİR
Sebati Acun
Salâhattin Akçiçek
Enver Dündar Başar
(İ.)
Behzat Bilgin
Necdet Davran
Selim Ragıp Emec (İ.)
Ekmel Kavur
Rauf Onursal
Nuriye Pınar

Kemal Serdaroğlu
İlhan Sipahioğlu
Ahmet Ünal

KARS

Fevzi Aktaş
Şemsettin Ataman (İ.)
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Rasim İlker
Behram Öcal
İbrahim Us
Osman Yeltekin
Ali Yeniaras

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Ömer Başgeğmez
Ebubekir Develioğlu
Kâmil Gündeş
Servet Hacıprşaoğlu
Fahri Köşkerioğlu
Hakkı Kurmel
Durdu Turan

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Avni Sakman
Dündar Tekand
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Osman Canatan
Hayri Çopuroğlu
Fazıl Yalçın

KOCAELİ

Cemal Tüzün
Sadettin Yalım

KONYA

A. Fahri Ağaoğlu
Hamdi Rağıp Atademir
Ali Saim Kaymak
Hulki Âmil Keymen
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Mustafa Runyun
Sabahattin Sayın
Sami Soylu
Ömer Şeker
Nafiz Tahreli

KÜTAHYA

İbrahim Germeyenoğlu
Kemal Özer

MALATYA

Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Kâmil Sürenkök
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Sezai Akdağ
Âtîf Akın
Hikmet Bayur
Şemi Ergin (V.)

MARAS

Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt
Nusret Durakbaşı
Hilmi Soydan
Emin Soysal

Abdullah Yayıcioğlu

MARDİN

Mehmet Kâmil Bóran
Şevket Dursun
Halim Kermooğlu
Hasan Reşit Tankut
Selim Telliagaoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Turhan Akarca
Burhan Belge
Zeyyat Mandalıncı
Sadi Pekin
Turgut Tonaloğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Zeki Dede
Giyasettin Emre

NEVŞEHİR

Necmeddin Önder
Hasan Hayati Ülkün
Zihni Üner

NİĞDE

Rifat Gürsoy
İsmail Güven
Vedat Mengi
Şefik Refik Soyer

ORDU

Eşref Ayhan
Münir Ekşi
Ferda Güley
Arif Hikmet Onat
Kahraman Sağra
Atif Topaloğlu

RİZE

Hüseyin Ağun
Osman Kavrakoğlu
Ahmet Morgil

SAKARYA

Tacettin Barış
Hamdi Başak
Hamza Osman Erkan
Baha Hun
Rifat Kadızade

SAMSUN

Neemettin Doğuyıldız
Ömer Güriş
Abdullah Keleşoğlu
Fikri Şen
Şükrü Uluçay

SİİRD

Baki Erden
Veysi Oran
Fikri Şendur

SİVAS

Rahmi Çeltekli
Hasan Değer
Turhan Feyzioğlu
Necati İter
Kâmil Kırıkoğlu
Yalçın Kocabay
Süleyman Özsever (İ.)
Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Ali Çakır
Hasan Gürkan
İsmail Özdoğuran
Ahmet Paker

TOKAD

Faruk Ayanoğlu
Keramettin Gençler
Ahmet İspirli
Reşit Önder
Dâniş Yurdakul

TRABZON

Halûk Çulha
Sabri Dilek
Selâhattin Karayavuz
Hasan Polat
Salih Zeki Ramoğlu
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELİ

Hızır Aydın
Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
M. Yaşar Alhas
Aziz Gökkan
İ. Etem Karakapıcı
E. Mahmut Karakurt
Abdullah Köksel
Abdurrahman Odabaşı
Ömer Yüksel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu
Avni Ural

VAN

Abdülvahap Altınkaynak
Tevfik Doğuşiker
Sait Erdinç
Ferid Melen

YOZGAD

Mahmut Ataman
Ö. Lütfi Erzurumluoğlu
Numan Kurban

ZONGULDAK

Abdullah Akın
Cemal Zühtü Aysan
Mustafa Saraç
Hüseyin Ulus
Avni Yurdabayrak

[Münhal mebusluklar]

Ankara	6	Denizli	1	Kırklareli	1	Sinob	1
Artvin	1	Edirne	1	Kocaeli	1	Van	1
Aydın	1	Eskişehir	1	Konya	1	Yozgad	1
Bursa	1	İstanbul	2	Kütahya	1		—
		Kastamonu	1	Muğla	1		23

Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binaları ile tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki Kanuna ek Kanuna verilen reylerin net.cesi

(Nisap hâsıl olmamıştır.)

Âza adedi : 610
 Rey verenler : 165
 Kabul edenler : 165
 Reddedenler : 0
 Müstenkifler : 0
 Reye iştirak etmeyenler : 422
 Münhal mebusluklar : 23

[Kabul edenler]

ADANA	Sırrı Yırcalı	Halil Turgut	Nazmi Ataç
Kasım Gülek	Sıtkı Yırcalı	ELAZIG	Faruk Nafiz Çamlıbel
Rıza Tekeli	BİNGÖL	Mustafa Altındoğan	Sedat Çetintaş
ADIYAMAN	Sait Göker	ERZINCAN	Aleksandros Iacopulos
Sırrı Turanlı	Mustafa Nuri Okeuoğlu	Hüseyin Şahin	Hâdi Hüsmen
AFYON KARAHİSAR	BİTLİS	ERZURUM	Lûtfi Kırdar
Kemal Özçoban	Rifat Bingöl	Şevki Erker	Nihat Halûk Pepeyi
Mustafa Öztürk	Selâhattin İnan	ESKİŞEHİR	Yusuf Salman
Murad Âli Ülgen	BOLU	Hasan Polatkan	Zakar Tarver
AMASYA	Zuhuri Danışman	GAZİANTEP	Hristaki Yoannidis
Faruk Çöl	Kadir Kocaali	Süleyman Kuranel	İZMİR
Kemal Eren	BURDUR	Nedim Ökmen	Danyal Akbel
Hâmit Koray	Behçet Kayaalp	Cevdet San	Abdullah Aker
Nazifi Şerif Nabel	Âlim Sipahi	GİRESUN	Muammer Çavuşoğlu
ANTALYA	BURSA	Sadık Altınca	Necdet İncekara
Mehmet Ak	Necdet Azak	Hamdi Bozbağ	Osman Kapani
Sadık Erdem	Sadettin Karacabey	Ali Naci Duyduk	Vamık Tayşî
Attilâ Konuk	Salâhaddin Karacagil	Hayrettin Erkmen	Fevzi Uçaner
Burhanettin Onat	Mazlum Kayalar	Tahsin İnanç	Behçet Uz
İbrahim Subaşı	Recep Kırım	Doğan Köymen	KARS
Yaşar Yazıcı	Halûk Şaman	Mazhar Şener	Kemal Güven
ARTVIN	Nurullah İhsan Tolon	GÜMÜŞANE	Mehmet Hazer
Mecit Bumin	Kenan Yılmaz	Nihat Sarginalp	KASTAMONU
Eyüp Doğan	ÇANAKKALE	HATAY	Muzaffer Akdoğanlı
AYDIN	Nureddin Fuad Alp-	Ahsen Aral	Süleyman Çağlar
Fethi Batur	kartal	İÇEL	Hadi Tan
Necati Çelim	Fatın Rüştü Zorlu	Rüştü Çetin	KAYSERİ
Namık Gedik	ÇANKIRI	Hüseyin Fırat	Ömer Başeğmez
Etem Menderes	Naşit Fırat	Sami Gökner	Ebubekir Develioğlu
Ekrem Torunlu	Kâmil Tabak	İbrahim Gürgen	Kâmil Gündes
Cevat Ülkü	ÇORUM	Refik Koraltan	İbrahim Kirazoğlu
BALIKESİR	M. Kemal Biberoglu	İhidayet Sinanoğlu	Ali Rıza Kılıçkale
Esat Budakoğlu	Hamdi Bulgurlu	Niyazi Soydan	Durdu Turan
Ali İleri	Kemâl Terzioğlu	İSPARTA	KIRKLARELİ
Halil İmre	DİYARBAKIR	Hamdi Ongun	Mehmet Ali Ceylân
Müeteba İştin	Fikri Arıç	İSTANBUL	KIRŞEHİR
Ahmet Kocabıykoğlu	Sezai Demiray	İsak Altavev	Osman Bölükbaşı

KOCAELİ

Ömer Cebeci
Dursun Erol
Nüzhet Unat

KONYA

Mustafa Bağrıaçık
Sıtkı Salim Burçak
Muhittin Güzelkılıç
Halil Özyörük

MANİSA

Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu
Cevdet Özgirgin

MARAŞ

Hasan Fehmi Evliya

MUŞ

Şefik Çağlayan
Zeki Dede

NİĞDE

Medeni Berk
Asım Eren
Ali Gürün
Vedat Mengi

RİZE

İzzet Akçal
Mehmet Fahri Mete

SAKARYA

Selâmi Dinger
Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt
Salim Çonoğlu
Abdullah Eker
Tevfik İleri
Asaf Saraçoğlu
Hamdi Tekay

Ferid Tüzel

SİİRD

Suat Bedük

SİNOB

Ömer Özen
Mahmut Pınar
Muharrem Tansel

SİVAS

Nüzhet Çubukçu
Edip İner
Ahmet Kangal
Şinasi Moran
Cemil Özcan
Nazmi Yaraş
Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz

TOKAD

Mustafa Lâtifoğlu
Rıza Ulusoy

TRABZON

O. Nuri Lermioğlu
Pertev Sanaç
M. Reşit Tarakçioğlu

UŞAK

Adnan Çalikoğlu

YOZGAD

Talât Alpay
Sefer Eronat
Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu
Fuat Nizamoğlu

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Suat Başol

[Reye iştirak etmişenler]

ADANA

Nevzat Arman
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Hamza Eroğlu
Mehmet Geçioğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Saim Karaömerlioğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
Ali Menteşoğlu
M. Yılmaz Mete
Hamdi Öner
Kemal Sarıbrahimoğlu
Kemal Satır
Turgut Yeğenağa

ADYAMAN

Sait Açar
Gani Gürsoy
Şefik San
Ali Yaşar
AFYON KARAHİSAR
Rıza Çerçel
Arif Demirer
Orhan Kökten
Osman Talu
Necati Topcuoğlu
Orhan Uygun
Gazi Yiğitbaşı (İ.)

AĞRI

Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Şeref Saraçoğlu
Celâl Yardımcı
Selim Yatağan
AMASYA
İsmet Olmaz
Hüseyin Özbay
ANKARA
Muammer Akpınar
İsmail Rüştü Aksal
Osman Alişiroğlu
Hüseyin Balık
Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Börekçi
Mehmet Ali Ceritoğlu
Nuri Ciritoğlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Bülent Ecevit
Übeyde Elli
Halil Sezai Erkut
İbrahim İmirzalıoğlu
İsmail İnan
İbrahim Saffet Omay
İlyas Seçkin
Selim Soley
Hasan Tez

Ahmet Üstün

Mustafa Yeşil

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Adnan Selekler
Ahmet Tokuş

ARTVİN

Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüşel

AYDIN

Hüsamettin Coşkun
Nail Geveci
Nihat İyriboz (İ.)
Piraye Levent

BALIKESİR

Vacit Asena
Muzaffer Emiroğlu
Mekki Said Esen
Arif Kalıpsızoğlu
Faik Ocak
Fuat Onat
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay

BİLECİK

Ertuğrul Çolak
Mehmet Erdem
Şevki Hasırcı
Yünnü Üresin (İ.)

BİNGÖL

Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Servet Bilir
Mithat Dayıoğlu
Mahmut Güçbilmez
İhsan Gülez
Nezih Tütüncüoğlu

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Osman Eroğlu

BURSA

Hüseyin Bayrı
Müfit Erkuyumeu
Agâh Erozan (Rs. V.)
Hulûsi Köymen
Yekta Teksell
Hilâl Ülman

ÇANAKKALE

Halim Alyot
Emin Kalafat
Ahmet Hamdi Sezen
Servet Sezgin
Nuri Togay
Nahit Ural

ÇANKIRI

Dursun Akçaoğlu
Ferhan Arkan
A. Kemal Barlas
Ethem Yalçınmalp

ÇORUM

Sedat Baran
Ali Dedekarginoğlu
Kemal Erdem
Yakup Gürsel
Fevzi Hacırecepoglu
Cevat Köstekçi
Hüseyin Ortakcioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Turan Bahadır
Ali Çobanoğlu
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
A. Hamdi Sancar
Refet Tavashoğlu

DİYARBAKIR

Tahsin Cahit Çubukçu
Nuri Onur
Kâmil Tayşı
Hâmid Zülfü Tigrel
Hüseyin Ülkü
Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Rasih Gürkan
Nurettin Manyas
Rükneddin Nasuhioğlu
Sabahattin Parsoy
Mükerrem Sarol

ELAZIĞ

Celâl Dora
Fahri Karakaya
Hürrem Müftüoğlu
Nâzım Öztürk
İsmail Hakkı Talay

ERZİNCAN

Rauf Bayındır
Nusret Safa Coşkun
Cemal Işık
Âdil Sağroğlu
Naci Yıldırım

ERZURUM

Osman Alihocagil

Rıfki Salim Burçak
Sabri Erduman
Abdülkadir Eryurt
Mehmet Eyüboğlu
Melik Fırat

Sait Kantarel
Hasan Numanoğlu
Münip Özer
Fethullah Taşkesenli-
oğlu

Rıza Topcuoğlu
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Halil Akkurt
Muhtar Başkurt
Mustafa Çürük
Hamit Dedelek
Abidin Potuoğlu
Hicri Sezen

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
İhsan Dağ
Bahadır Dülger
Samih Inal
Ali Ocak
Ali Şahin
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Mustafa Hemiş
Necati Alp
Nemettin Coşar
Sabahattin Kadirbeyoğlu
Avni Karaman
Hüsrev Polat

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

İhsan Ada
Rifat Bahadır
İzzettin Cilli
Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Hasan İkiz
İnayet Mursaloğlu
Ömer Fevzi Reşa

İÇEL

Mehmet Dölek
Yakup Karabulut

İSPARTA

Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Ali Lâtifaoğlu
Tevfik Tığlı

İSTANBUL

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Arslan Nihad Bekdik
Ali Fuad Cebesoy
Muhlis Erdener
Selim Erengil
Hüsamettin Giray
Ayşe Günel
Rüştü Güneri
Mehmet Gürpınar
M. Faruk Gürtunca
Ali Harputlu
Enver Kaya (İ.)
Mucip Kemalyeri
Nizamettin Kırşan
Adnan Menderes (Baş-
Vekil)

Mithat Perin
Celâl Ramazanoğlu
İbrahim Sevel
Mıgırdıç Şellefyan
Neclâ Tekinel
Nazlı Tılabar
Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut
Tahsin Yazıcı
Necmi Nuri Yücel
Mahmut Yüksel

İZMİR

Sebati Acun
Selâhattin Akçiçek
Perihan Arıburun
Envre DüNDAR Başar
(İ.)
Behzat Bilgin
Necdet Davran
Selim Ragıp Emeç (İ.)
Sadık Giz
Ekmel Kavur
Rauf Onursal
Nuriye Pınar
Kemal Serdaroğlu
İlhan Sipahioğlu
(Reis V.)

Ahmet Ünal

KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Şemsettin Ataman (İ.)
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Rasim İlker
Behram Öcal
İbrahim Us
Osman Yeltekin
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Basri Aktaş
Nâzım Batur
Hilmi Durâ
Şükrü Esen
Ali Gözlük
Münif İslâmoğlu

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Servet Hacıpaşaoğlu
Osman Kavuncu
Fahri Köşkeroglu
Hakkı Kurmel

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Avni Sakman
Dündar Tekand
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Canatan
Hayri Çopuroğlu
Fazıl Yalçın

KOCAELİ

Cemal Tüzün
Sadettin Yalım

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu
İshak Avni Akdağ
Hamdi Ragıp Atademir
Osman Bibioğlu
Remzi Birand
Reyhan Gökmenoğlu
(İ. Â.)
Ali Saim Kaymak
Hulki Âmil Keymen
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek

Himmet Ölçmen
Mustafa Runyun
Sabahattin Sayın
Sami Soylu
Ömer Şeker
Nafiz Tahrah

KÜTAHYA

Mehmet Diler
İbrahim Germeyanoğlu
Ahmet İhsan Gürsoy
İrfan Haznedar
S. Sururi Nasuhoglu
Kemal Özer
Emin Topaler

MALATYA

Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Kâmil Sürenkök
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANISA

Samet Ağaoğlu
Sezai Akdağ
Âtîf Akın
Selim Akiş
Nebil Sadi Altuğ
Hikmet Bayur
Şemi Ergin (V.)
Sudi Mihçioğlu
Orhan Ocakoglu
Cemil Şener
İhsan Yalkın

MARAS

Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt
Nusret Durakbaşı
Halil Gürün
Hilmi Soydan
Emin Soysal
Mehmet Şişman
Abdullah Yayıcioğlu

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Mehmet Kâmil Boran

Vahap Dizdaroglu
Şevket Dursun
Halim Kermooğlu
Hasan Reşit Tankut
Selim Telliagaoglu
Aziz Uras

MUĞLA

Turhan Akarca
Burhan Belge
Zeyyat Mandalinci
Nuri Özsan
Sadi Pekin
Turgut Topaloğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Giyasettin Emre

NEVŞEHİR

Necmeddin Önder
Hasan Hayati Ülkün
Zihni Üner
Münib Hayri Ürgüblü

NİĞDE

Rifat Gürsoy
İsmail Güven
Şefik Refik Soyer

ORDU

Eşref Ayhan
Münir Ekşi
Ferda Güley
Şevket Köksal
Zeki Kumrulu
Arif Hikmet Onat
Kahraman Sağra
Muammer Tekin
Atif Topaloğlu
Hüsrev Yürür

RİZE

Hüseyin Agun
Osman Kavrakoglu
Ahmet Morgil
Muzaffer Önal

SAKARYA

Nüzhet Akın (İ. Â.)
Tacettin Barış
Hamdi Başak
Hamza Osman Erkan
Baha Hun
Rifat Kadızade

SAMSUN

Naci Berkman
Necmettin Doğuyıldızı
Ömer Güriş
Abdullah Keleşoglu
Fikri Şen
Şükrü Uluçay
Nüzhet Ulusoy

SİİRD

Baki Erden
Veysi Oran
Mehmet Daim Süalp
Fikri Şendur

SİNOB

Nusret Kuruoglu
Hamdi Özkan

SİVAS

Halim Ateşalp
Rahmi Çeltekli
Hasan Değer
Turhan Feyzioğlu
Necati İlter
Kâmil Kırıkoglu
Yalçın Kocabay
Süleyman Özsever (İ.)

TEKİRDAĞ

Ali Çakır
Zeki Erataman
Hasan Gürkan
İsmail Özdoğuran
Ahmet Paker

TOKAD

Faruk Ayanoglu
Sıtkı Eken
Kerametdin Gençler
Ahmet İspirli
Şahap Kitapeç
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Dâniş Yurdakul

TRABZON

Halûk Çulha
Sabri Dilek
Mahmut Goloğlu
Fikri Karanis
Selâhattin Karayavuz

Hasan Polat
Salih Zeki Ramoğlu
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELI

Hızır Aydın
Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
M. Yaşar Alhas
Aziz Gökkan
İ. Etem Karakapıcı
E. Mahmud Karakurt
Abdullah Köksel
Abdurrahman Odabaşı
Ömer Yüksel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu
Rıza Salıcı
Avni Ural

VAN

Abdülvahap Altınkaynak
Tevfik Doğuşıker
Sait Erdinç
Ferid Melen

YOZGAD

Mahmut Ataman
Âtîf Benderlioğlu (V.)
Numan Kurban
Nazım Tanıl

ZONGULDAK

Abdullah Akın
Cemal Zühtü Aysan
Necati Diken
Ali Kaya
Tahir Öktem
Mustafa Saraç
Necati Tanyolaç
Hulûsi Timur
Hüseyin Ulus
Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Ankara	3	Denizli	1	Kırklareli	1	Sinob	1
Artvin	1	Edirne	1	Kocaeli	1	Van	1
Aydın	1	Eskişehir	1	Konya	1	Yozgad	1
Bursa	1	İstanbul	2	Kütahya	1		—
		Kastamonu	1	Muğla	1		23

Devre : XI
İçtima : 3

S. SAYISI : 59

Orhaneli'nin Pınarı köyünün 23 sayılı hanesinde kayıtlı Osman oğlu 15.7.1931 doğumlu Mehmet Arı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasası (3/475)

T. C.
Başvekâlet
Zat ve Yazı İşleri
Umum Müdürlüğü
H. No : 5/4 - 1550

23 . VII . 1959

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

10. VI. 1955 tarihinde aralarında mevcut husumet sebebiyle Süleyman Aydın'ı taammüden öldürmekten maznun Orhaneli'nin Pınarı Köyünün 23 sayılı hanesinde kayıtlı Osmanoğlu, Meryem'den doğma, 15. VII. 1931 doğumlu Mehmet Arı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Bursa Ağır Ceza Mahkemesinden verilen hükmün tasdikine ve sonraki kanuni muamelenin Büyük Millet Meclisince yapılmasına dair olup Adliye Vekâletinin 16. VII. 1959 tarih ve 22204 sayılı tezkeresiyle gönderilen Temyiz Mahkemesinin 13 III. 1959 gün ve esas : 958/2268, karar : 959/748 sayılı ilâm ile bu işe ilişkin dosyanın, dizi pusulası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

Adliye Encümeni mazbatasası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No. 3/475
Karar No. 24

19 . I . 1960

Yüksek Reisliğe

10. VI. 1955 tarihinde aralarında mevcut husumet sebebiyle Orhaneli kazasının Büyükorhan nahiyesine bağlı pınarı köyünden 1316 doğumlu Süleyman Aydın'ı taammüden öldüren Bursa'nın Orhaneli kazasının Büyükorhan nahiyesi Pınarı köyü 13 hane, 2. 6 cilt, 47 sahifede nüfusa kayıtlı Osmanoğlu, Meryem'den doğma 15. VII. 1931 doğumlu, evli, çocuksuz, sabıkasız, okur yazar, çiftçi, Türk ve İslâm Mehmet Arı'nın Türk Ceza Kanununun 450/4 neü maddesi gereğince idam cezasıyla mahkûmiyetine dair Bursa Ağır Ceza Mahkemesinin 7. VII. 1958

tarih ve 957/291 esas, 958/165 karar sayılı hükmü, Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 10. III. 1959 tarih ve 958/2268 esas, 959/748 karar ve 958/3797 tebliğname sayılı ilâmiyle tasdik olunmuş ve mütaakıp kanuni muamelelerin ifası için dosya Başvekâletin 23. VII. 1959 tarih ve 5/4-1550 sayılı tezkeresiyle Yüksek Riyasetçe encümenimize havale edilmiş olmakla muhtevası tetkik ve müzakere edildi :

Dosya münderecatına, duruşma safahatıyla kararda gösterilen mucip sebeplere nazaran Süleyman Aydın'ı taammüden öldürmekten hü-

kümlü Mehmet Arı'ya verilen idam cezasının Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 ncı maddesi gereğince tahfifini veya kaldırılmasını gerektirir sebeplerin bulunmadığı anlaşıldığından mezkûr cezanın infazı hususuna encümenimizce 18 . I . 1960 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Adliye Encümeni Reisi Bu M. Muharriri

Aydın

C. Ülkü

Balıkesir

V. Asena

Denizli

İ. Hadımlıoğlu

Siird

F. Şendur

Bursa

H. Bayrı

İçel

Müstenkifim

M. Dölek

İsparta

S. Bilgiç

Konya

H. Özyörük

Mardin

Müstenkifim

M. A. Arıkan

Uşak

A. Çalıkoğlu

Kastamonu

H. Dura

Maraş

H. F. Evliya

Trabzon

Müebbet ağır hapse

tahviline taraftarım

S. Z. Ramoğlu

Aydın

N. Geveci

Tokad

Müstenkifim

Ş. Kitapçı

Devre : XI
İçtima : 3

S. SAYISI : 61

1959 Malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağı A/2 işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun lâiyhası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/490)

T. C.
Başvekâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 1055/49

15 . I . 1960

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 13 . I . 1960 tarihinde kararlaştırılan 1959 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâiyhasının, esbabı mucibesi ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı bütçesinin (A/1) işaretli cetvelinin 419 neu «Mahkeme masrafları» faslına 40 000 lira; (A/2) işaretli cetvelinin 781 nei «Yollar, köprüler ve binalar» faslının 10, 40, 60 ve 70 nei maddelerine 125 600 000 lira; 782 nei «Teknik hizmetliler muvakkat vazife harcırahı» faslına da 500 000 lira olmak üzere ceman 126 140 000 lira munzam tahsisat verilmesi iktiza etmiştir.

Bu miktarın 16 140 000 lirası mezkûr umum müdürlüğün geçen yıldan müdevver varidatiyle (Nakit devriyle) karşılanmış, mütebaki 110 000 000 lirasının Hazine yardımıyla karşılanması zureti hâsil olmuştur.

Munzam tahsisatın 65 000 000 lirası Karayolları Umum Müdürlüğünce yabancı memleketlerden satınalınp halen yurdumuza gelmiş veya malî yıl sonuna kadar gelecek makina ve vasıtaların Gümrük resimlerinin tediyesi için verildiğinden, Hazine yardımının 65 milyon lirasının varidat fazlasiyle ve bakiye 45 milyon lirasının da bütçe tasarruflarıyla karşılanması derpiş olunarak bu kanun lâiyhası hazırlanmış bulunmaktadır.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/490
Karar No. 22

21 . I . 1960

Yüksek Reisliğe

1959 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 15 . I . 1960 tarihli ve 71-1055/49 sayılı tezeresiyle gönderilen kanun lâyihası encümenimize havale edilmiş olmakla Maliye Vekâleti mümessili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde yazılı mucip sebeplere istinaden 1959 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmının 792 ncı (5539 sayılı Kanunun 19 ncü maddesinin 5 ncü fıkrası gereğince Karayolları Umum Müdürlüğü) faslına (110 000 000) liranın munzam tahsisat olarak konulmasını istihdaf etmektedir.

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerde bu munzam tahsisatın karşılığının, Karayolları Umum Müdürlüğünün, memleketimize gelmiş ve malî sene sonuna kadar gelecek olan makine ve vasıtaların Gümrük Resmi olarak tediye edeceği (65 000 000) liradan mütehassıl gelir fazlalığından ve bakıyesinin bütçe tasarruflarından temin edileceği anlaşılmış bulunmaktadır.

Lâyihanın sevkini mucip sebepler encümenimizce de yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş ve lâyiha Hükümetin teklifi ve hile aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Mazbata M.
Balıkesir	Muğla	İzmir
H. İmre	N. Özsan	B. Bilgin

Kâtip		
Diyarbakır		Afyon Karahisar
M. H. Ünal		M. A. Ülgen
Ankara		Ankara
M. Akpınar		İ. Seçkin
Izmada bulunamadı		İmzada bulunamadı
Antalya	Artvin	Artvin
K. Akmanlar	H. Çeltikçioğlu	Y. Gümüzel
Aydın	Balıkesir	Bolu
N. Çelim	M. H. Timurtaş	S. Bilir
Bolu	Bursa	Çankırı
N. Tütüncüoğlu	H. Köymen	F. Arkan
Çorum	Çorum	Denizli
H. Bulgurlu	Y. Gürsel	M. Karasan
Diyarbakır	Diyarbakır	Edirne
H. Z. Tigrel	H. Turgut	M. Sarol
Erzincan	Eskişehir	Gaziantep
R. Bayındır	M. Başkurt	E. Cenani
İstanbul	İstanbul	Kastamonu
N. Kırsan	M. Şellefyan	N. Batur
Kastamonu	Kayseri	Kocaeli
M. İslâmoğlu	O. Kavuncu	C. Tüzün
Konya	Konya	Maraş
M. Bağrıaçık	H. Ölçmen	Muhafifim
		E. Soysal
Nevşehir	Sakarya	Siird
N. Önder	N. Kirişcioğlu	B. Erden
Siird	Sinob	Tekirdağ
M. D. Süalp	Ö. Özen	Z. Erataman
Yozgad		Zonguldak
T. Alpay		T. Öktem

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1959 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 1959 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmının 792 nci (5539 sayılı Kanunun 19 ncu maddesinin 5 nci fıkrası gereğince Karayolları Umum Müdürlüğüne) faslına (110 000 000) lira munzam tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarifinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

13 . I . 1960

Başvekil <i>A. Menderes</i>	Devlet Vekili ve Başvekil Yardımcısı <i>M. Berk</i>
Devlet Vekili <i>İ. Akçal</i>	Devlet Vekili
Devlet Vekili	Adliye Vekili <i>E. Budakoğlu</i>
Milli Müdafaa Vekili <i>E. Menderes</i>	Dahiliye Vekili ve Hariciye V. V. <i>Namık Gedik</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili <i>A. Benderlioğlu</i>	Nafia Vekili <i>T. İleri</i>
Ticaret Vekili ve İmar ve İskân V. V. <i>H. Erkmen</i>	Sih. ve İç. Mua. Vekili <i>Dr. Lütfi Kırdar</i>
Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsman</i>	Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>
Münakalât Vekili <i>Ş. Ergin</i>	Çalışma Vekili ve Bas. - Yay. ve Turz. V. V. <i>H. Şaman</i>
Sanayi Vekili <i>S. Ataman</i>	Bas - Yay. ve Turz. Vekili
İmar ve İskân Vekili	Koordinasyon Vekili <i>A. Aker</i>

Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/489)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1054/48

15 . I . 1960

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 13.I.1960 tarihinde kararlaştırılan Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâyihasının, esbabı mucibesi ve ilişiği ile birlikte, sunulduğunu saygularıyla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

A/1

419 Mahakeme masrafları :

Artan dâvalar dolayısıyla mahkeme masrafları da artmış olduğundan 1959 yılı bütçesi ile kabul edilen 420 000 liralık tahsisat kâfi gelmediğinden 40 000 liralık munzam tahsisat teklifi zaruri olmuştur.

A/2

1. 781 - 10 Yapım :

Bu madde için istenilen 19 500 000 lira iki zaruri ihtiyaçtan meydana gelmektedir.

a) İstanbul Boğaziçi köprüsü mühendislik masrafları için 1 500 000 lira :

Boğaziçi asma köprüsünün proje ve şartnamelerinin hazırlanması için Amerikan D. B. Steinman firmasıyla aktedilen 24 . X . 1957 tarih ve 20501 sayılı Mukavele hükümlerine göre müşavir mühendislik ücreti olarak dolâr ve Türk lirası üzerinden 1 - 19 No. istihkaklarla şimdiye kadar tahakkuk eden 1 943 000 lira köprü yapım idari giderlerinden ödenmiş ise de, bu şekil ödeme ile bâzı hizmetlere ayrılan tahsisler karşılıksız kalmıştır. Mukavele hükümlerine göre malî yıl sonuna kadar miktar ve ödeme tarihleri aşağıda yazılı 1 500 000 liranın daha ödenmesi icabetmektedir ki, bunun hiç bir suretle karşılığı mevcud olmadığı gibi, esasen açık kalan bu kısımdan her hangi bir tasarruf sağlanması da kabil olamayacaktır.

İstihkak No.	Tarih	Ödenecek miktar	
			Lira
20	1 . 10 . 1959	(*)	381 000
21	1 . 11 . 1959		458 000
22	1 . 12 . 1959		277 000
23	1 . 1 . 1960		240 000
24	1 . 2 . 1960		138 000
Yekûn			1 494 000
% 4 Damga Resmi			6 000
Umumi Yekûn			1 500 000

b) Fiyat farkı ve yevmiye artışları için 18 000 000 lira :

İcra Vekilleri Heyetinin 16 . VII . 1959 tarih ve 4/11884 sayılı Kararıyla 4 . VIII . 1958 kararlarından evvel yapılan ihalelerden devam eden işler için müteahhitlere 1959 yılı rayiçlerine göre fiyat farkı verilmesi kabul edilmiştir. Bunun 1959 yılı bütçesine yaptığı tesir 12 000 000 liradır.

1959 yılı bütçesinin kabulünden sonra işçi ve diğer personel yevmiyelerindeki zaruri artışlar tutarı da 6 000 000 liradır.

Gerek fiyat farkı, gerekse yevmiye artışları 1959 mali yılı bütçesinin kabulünden sonra meydana gelmiş olmaları sebebiyle, bunları karşılayacak tahsisat olmadığı gibi, her hangi bir tasarrufla da sağlanması mümkün olamamaktadır.

2. 781 - 40. Satın alınacak makina ve vasıtalar :

Bu madde için istenilen 48 324 828 lira şu zaruri sebepten meydana gelmiştir.

a) Amerikan (International Harvester) müessesesine 48 324 828 lira. Bu işe ait 13,5 milyon dolarlık mukavele 7.IV.1958 tarihinde akdedilmişti. Mukavele hükümlerine göre taahhüdün % 10 ile Amerika dahili navlun ve sevk masrafları olan 1 850 000 dolar karşılığı peşin ödenecekti.

Navlun ve sevk masrafı karşılığı olan miktardan 300 000 dolarlık kısmının transferi vaktinde yapılmış 1 550 000 dolarlık kısmın transferininin 17 gün gecikmesinden müteahhit firma mukavelelenin feshi cihetine gitmiştir. Yüksek makamların alâka ve müzaheretleri sayesinde ki 28.I.1959 tarihinde ek bir mukavele ile asıl mukavelelenin yürürlükte kalması sağlanmıştır.

1959 mali yılı bütçesinin kabulü sırasında bu durumda olan mukavele için bütçeye ancak 6 000 000 liralık bir tahsisat ayrılabilmişti. Bu hale rağmen bu mukavele için 20.X.1959 tarihine kadar

Masrafın nev'i	Ödenen Lira
Sigorta ve navlun	3 816 925
Gümrük Resmi	21 313 922
Mümessillik komüsyonu	2 391 897
Vâdesi gelen taksitler	6 463 000
Bono pulları ve kurs masrafı	705 000
	34 687 744

liranın iş ve malzeme tahsislerimizden yapılabilen âzami tasarruflarla ödenmesi kabil olabilmiş ise de daha 1959 mali yıl sonuna kadar mukaveleye göre

(*) Henüz döviz permisi alınmadığından ödenememiştir.

Masrafın nev'i	Ödenecek miktar Lira
Taksit bedelleri	4 918 016
Kambiyo primi	10 770 812
Gümrük Resmi	32 000 000
Müessellik komüsyonu	636 000
	<hr/>
	48 324 828

liranın ödenmesi icabetmektedir. Bu miktarın 1959 bütçesinden karşılanması mümkün olamamaktadır. (Yine ilâve edilebilir ki, bu tahsisatın da büyük bir kısmının karşılığı varidat sağlanmış oluyor.)

3. 781 - 60 sürekli onarımlar :

Bu madde için istenen tahsisat 5 000 000 liradır.

Uzun senelerdir görülmemiş tufanasâ yağmurlar bu sene yollarımızda büyük sel tahribatına sebeb olmuştur. Bu tahribat, bilhassa Samsun - Hopa sahil yolu ile Rize - Artvin, Erzurum - Gümüşane, Urfa vilâyeti ve Güney - Doğu bölgesindeki yollarda fazlaca olmuştur. Yapılan tetkiklere göre sellerin maydana getirdiği maddî zarar 30 000 000 liradır. 1959 yılı bütçesinde sürekli onarımlar maddesine normal bakım masraflarına yetecek miktarda tahsisat konulmuş olduğu için fevkalâdeden olan sel tahribatını bütçedeki tahsisat ile karşılamak mümkün olamamış, ancak 5 000 000 lira sarf edilerek yalnız geçit temini sağlanabilmiştir. Açılan yol geçitlerini emniyet ve bakım altında bulundurmaya zarureti vardır. Aksi takdirde açılan geçitler kış tahribatı ile tekrar kapanabilir. Kapanmaya mâni olabilmek için 5 000 000 lira tahsisata zaruri ihtiyaç vardır.

4. 781 - 70 vilâyet ve köy yolları yapımı ve yapımına yardım (Dağıtım ve harcama şekli Heyeti Vekilece belirtilir.)

Madde için istenen munzam tahsisat 52 775 172 lira olup, dört zaruri ihtiyaçtan meydana gelmiştir.

a) İtalyan Fiyat Müessesesi ile yapılan anlaşma 40 775 172 lira 1959 mali yılı bütçemizin hazırlanış ve kabulünde bu anlaşma henüz yapılmamıştı. Vilâyetlerimizin yol makinası ve vasıta ihtiyacı her gün biraz daha artmakta idi. Bu zaruri ihtiyacı karşılamak maksadı ile İtalyan Fiyat Firmasının teklif ettiği müsait şartlardan faydalanılarak 14. VII. 1959 tarihinde bu müessesesi ile 7 000 000 dolârlık bir anlaşma yapılmıştır.

21. VII. 1959 tarihinde 7371 sayılı Kanunla bu maddeye verilen 30 000 000 liralık munzam tahsisattan bu maksat için :

Masrafın nev'i	Miktarı Lira
Mukaveleye göre peşin ödenmesi icabeden	6 317 640
Mukavele masrafları için	500 000
Bono pulları için	410 000
İlk parti gelen malların Sigorta, Navlun, Gümrük Resmi için	700 000
	<hr/>
	Yekûn 7 927 640

lira sarf edilmiştir.

7 000 000 dolârlık anlaşma mevzuu olan makina ve malzemenin 1959 yılı sonuna kadar memlekete tamamı gelmiş olacaktır. Bunların gelişinde,

Masrafın nev'i	Miktarı Lira
Sigorta, navlun ve liman mas.	2 896 487
Gümrük Resmi	33 000 000
17. II. 1960 da ödenecek ilk taksit (Prim dâhil)	4 878 685

40 775 172 lira ödenmesi

icabettmektedir. Bu miktarın 3 351 488 lirası kambiyo primi 33 000 000 lirası da Gümrük Resmidir ki, tahsisat karşılığı varidatı temin edecektir.

b) Karayolları Umum Müdürlüğü eliyle yapılmakta olan il yolları köprüleri 8 000 000 lira.

1959 yılı içinde hali inşada olan 298 aded köprüden mühim kısmı il yollarına aittir. 1959 malî yılı bütçesinden 15 000 000 lira ve 7371 sayılı Kanunla verilen munzam tahsisattan da 4 000 000 lira ayrılmak suretiyle il yolları köprülerine 19 000 000 lira tahsis edilmiştir. 21 . X . 1959 tarihine kadar yapılan fiilî ödeme 4 730 964 lirası malzeme siparişi olmak üzere 19 335 771 liradır. Hali inşada olan il yolları köprüleri için yıl sonuna kadar 7 700 000 liralık bir ödeme yapılması zarureti vardır. Tahsisat üstü sarf edilen 300 000 lira ile birlikte 8 000 000 liralık bir munzam tahsisata ihtiyaç hâsıl olmuştur.

c) Ankara - İvedik yolu köprüleri 3 000 000 lira.

(b) fıkrasında açıklanan il yolları köprüleri tahsisatı dışında, hali inşada olan Ankara - İvedik yolu köprüleri ve takarrüp imlâları için 3 000 000 liralık bir tahsisata ihtiyaç vardır.

d) Dahiliye Vekâleti ve Jandarma Umum Komutanlığı Hakkâri ile Karkamış arasında kaçaklığı önlemek maksadı ile hududa muvazi bir yol istemekte idiler. Başvekâlette bu maksatla mütaaddit toplantılar yapıldı ve Ağustos 1959 da bu yolun yapılması kararlaştırılarak, işe başlandı. 1959 bütçesinde bu yol için her hangi bir tahsisat derpiş edilmemiş olmasına rağmen sağlanabilen imkânlardan faydalanılarak şimdiye kadar 500 000 lira sarf edilmiştir. Sene sonuna kadar 1 000 000 liranın daha sarfı zaruri olup bütçeden karşılanması mümkün olamayacağı için munzam tahsisat istenilmesi zarureti hâsıl olmuştur.

5. 782 teknik hizmetliler muvakkat vazife harcırahı.

Fasla 1959 bütçesi ile kabul edilen tahsisat genişleyen karayolu hizmetleri dolayısıyla tamamen sarf edilmiştir. Teknik hizmetlerin icabettirdiği etüd, istikşaf, sondaj, kontrol ve diğer yol, köprü inşaa ve bakımı ile ilgili hizmetlerin devamı için fasla 500 000 liralık munzam tahsisat teklifi zaruri olmuştur.

6. Munzam tahsisat olarak istenilen 126 140 000 liranın 110 000 000 lirası Hazine yardımı olacak, 16 140 000 lirası da; (Geçen ve eski yıllardan devreden nakit) olarak (B) cetvelinde yenden açılan 7 nei fasla konulan tahsisatla karşılanacaktır.

16 140 000 lira şöyle tesbit edilmiştir.

1958 yılı sonunda :

Kasa mevcudu	30 267,38
Banka	15 179 303,65
Hazine emaneti	34 837 411,02
	<hr/>
Emanetler toplamı	50 046 982,05
	<hr/>
Geçen yıl ve eski yıllardan devreden nakit	33 904 932,94
	<hr/>
	16 142 049,11

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/489
Karar No. 21

21 . I . 1960

Yüksek Reisliğe

Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvel-lerde değişiklik yapılması hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 15 . I . 1960 tarihli ve 71-1054/48 sayılı tezkere-siyle gönderilen kanun lâyihası encümenimizce havale edilmiş olmakla Nafia Vekili, Karayolları Umum Müdürü ve Maliye Vekâleti mümessille-ri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde de tafsilen arz ve izah edildiği üzere Karayolları Umum Müdürlüğünün 1959 malî yılı zarfında tahakkuk eden ihtiyaçlarını karşılamak üzere 110 000 000 lira-sı umumi bütçeden verilecek yardımdan, 16 140 000 lirası idarenin eski yıllardan devreden nakit mevcudundan karşılanmak üzere Umum Müdürlük 1959 bütçesinin (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerine ceman 126 140 000 liralık munzam tahsisat verilmesini temin maksadı-yla ihzar olunmuştur.

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerde 7244 sayılı Kanunla yapılan zam-lar dolayısıyla 202 nci ücretler faslının 11 ve 12 nci maddelerinde mevcut tahsisatın malî yıl so-nuna kadar kifayet etmiyeceği ifade edilmiş ve tasarrufu mümkün olan 203 ncü geçici hizmetli-ler ücreti faslının 12 nci vilâyetler geçici hizmet-lileri ücreti maddesinden 706 000 liranın tenzil edilerek 450 000 lirasının 202 nci faslın 11 nci merkez hizmetlileri ücreti maddesine, 250 000 lirasının aynı faslın 12 nci vilâyetler hizmetlileri ücreti maddesine aktarılmasına ve 6 000 lirası-nın da ahiren kabul olunan kasa tazminatı hak-kindaki kanun gereğince müstahiklerine tediye-ye bulunulmak üzere yeniden açılacak 218 nci fasla fevkalâde tahsisat olarak vaz'edilmesine dair ya-pılan teklif ile lâyihanın sevkini mucip sebepler encümenimizce uygun görülmüş ve maddelerin

müzakeresine geçilmiş ve encümenimizce kabul olunan şekle göre lâyihanın başlık ve madde-leri, cetveli ile birlikte yeniden tanzim edil-miştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Mazbata M.
Balıkesir	Muğla	İzmir
H. İmre	N. Özsan	B. Bilgin

Kâtip

Diyarbakır	Afyon Karahisar
M. H. Ünal	M. A. Ülgen
Ankara	Ankara
M. Akpınar	İ. Seçkin

İzmada bulunamadı İmzada bulunamadı

Antalya	Artvin	Artvin
K. Akmanlar	H. Çeltikçiöğlü	Y. Gümüşel
Aydın	Balıkesir	Bolu
N. Çelim	M. H. Timurtaş	S. Bilir
Bolu	Bursa	Çankırı
N. Tütüncüoğlü	H. Köymen	F. Arkan
Çorum	Çorum	Denizli
H. Bulgurlu	Y. Gürsel	M. Karasan
Diyarbakır	Diyarbakır	Edirne
H. Z. Tığrel	H. Turgut	M. Sarol
Erzinean	Eskişehir	Gaziantep
R. Bayındır	M. Başkurt	E. Cenani
İstanbul	İstanbul	Kastamonu
N. Kırşan	M. Şellefyan	N. Batur
Kastamonu	Kayseri	Kocaeli
M. İslâmoğlü	O. Kavucu	C. Tüzün
Konya	Konya	Maras
M. Bağrıaçık	H. Ölçmen	Muhafifim

Nevşehir	Sakarya	Siird
N. Önder	N. Kirişçiöğlü	B. Erden
Siird	Sinob	Tekirdağ
M. D. Süalp	Ö. Özcan	Z. Erataman

Yozgad
T. Alpay

Zonguldak
T. Öktem

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ilişik cetvelde yazılı tertiplerine 126 140 000 liralık munzam tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Aynı kanuna bağlı (B) işaretli cetvelin 2 nci (Hazineden yardım) faslına 110 000 000 lira eklenmiştir.

MADDE 3. — Aynı kanuna bağlı (B) işaretli cetvelin sonunda (Geçen ve eski yıllardan devreden nakit) adıyla yeniden açılan 7 nci fasla 16 140 000 lira tahsisat konulmuştur.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

13 . I . 1960

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili ve
Başvekil Yardımcısı
M. Berk

Devlet Vekili
İ. Akçal

Devlet Vekili

Devlet Vekili

Adliye Vekili
E. Budakoğlu

Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes

Dahiliye Vekili ve
Hariciye V. V.
Namık Gedik

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Karayolları Umum Müdürlüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1), (A/2) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Karayolları Umum Müdür-
lüğü 1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işa-
retli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelinde yazılı
tertipleri arasında 700 000 liralık münakale ya-
pılmıştır.

MADDE 2. — Karayolları Umum Müdürlüğü
1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli
cetvelin 203 ncü (geçici hizmetliler ücreti) faslı-
nın 12 nci (vilâyetler geçici hizmetlileri ücreti)
maddesinden 6 000 lira tenzil edilerek aynı cet-
velin sonunda (7399 sayılı Kanunun 1 nci mad-
desine göre ödenecek kasa tazminatı) adı ile ye-
niden açılan 218 nci fasla fevkalâde tahsisat ola-
rak aktarılmıştır.

MADDE 3. — Karayolları Umum Müdürlüğü
1959 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2)
işaretli cetvellerin ilişik (2) sayılı cetvelinde ya-
zılı tertiplerine 126 140 000 liralık munzam tah-
sisat verilmiştir.

MADDE 4. — Aynı kanuna bağlı (B) işaretli
cetvelin 2 nci (Hazineden yardım faslına
110 000 000 lira ilâve edilmiştir.

MADDE 5. — Aynı kanuna bağlı (B) işaretli
cetvelin sonunda (geçen ve eski yıllardan devre-
den nakit) adıyla yeniden açılan 7 nci fasla
16 140 000 lira konulmuştur.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinde me-
riyete girer.

MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini icraya
Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

HL

Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Maarif Vekili	<i>H. Polatkan</i>
<i>Â. Benderlioğlu</i>	Nafia Vekili
Ticaret Vekili ve	<i>T. İleri</i>
İmar ve İskân V. V.	Sih. ve İç. Mua. Vekili
<i>H. Erkmén</i>	<i>Dr. L. Kırdar</i>
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
<i>H. Hüsman</i>	<i>N. Ökmen</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili ve
<i>Ş. Ergin</i>	Bas. - Yay. ve Turz. V. V.
Sanayi Vekili	<i>H. Şaman</i>
<i>S. Ataman</i>	Bas - Yay. ve Turz. Vekili
İmar Ve İskân Vekili	Koordinasyon Vekili
	<i>A. Aker</i>

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

(A/1) Cetveli

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Eklenen Lira
419		Mahkeme masrafları	40 000

(A/2) Yatırımlar

781	Yollar, köprüler ve binalar	
10	Yapım	19 500 000
40	Satılınacak makina ve vasıtalar	48 324 828
60	Sürekli onarmalar	5 000 000
70	Vilâyet ve köy yolları yapımı ve yapımına yardım (Dağıtım ve harcama şekli Heyeti Vekilece belirtilir)	52 775 172
	Fasıl yekûnu	125 600 000
782	Teknik hizmetliler muvakkat vazife harcırahı	500 000
	A/2 yekûnu	126 100 000
	Umumi yekûnu	126 140 000

Bütçe Encümeninin tadiline bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Düşülen	Eklenen
202		Ücretler		
	11	Merkez hizmetlileri ücreti		450 000
	12	Vilâyetler hizmetlileri ücreti		250 000
		Fasıl yekûnu		700 000
203		Geçici hizmetliler ücreti		
	12	Vilâyetler geçici hizmetlileri ücreti	700 000	
		Yekûn	700 000	700 000

[2] SAYILI CETVEL

419		Mahkeme masrafları		40 000
781		Yollar, köprüler ve binalar		
	10	Yapım		19 500 000
	40	Satılmalınacak makina ve vasıtalar		48 324 828
	60	Sürekli onarmalar		5 000 000
	70	Vilâyetler ve köy yolları yapımı ve yapımına yardım (Dağıtım ve harcama şekli Heyeti Vekilece belirtilir.)		52 775 172
		Fasıl yekûnu		125 600 000
782		Teknik hizmetliler muvakkat vazife harcırahı		500 000
		Yekûn		126 140 000

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek kanun lâiyhası ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/385)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 924/1415

12 . VI . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Nafia Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 9 . VI . 1959 tarihinde kararlaştırılan Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek kanun lâiyhasının, esbabı mucibesıyla birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Asya ile Avrupa arasında müstesna bir coğrafi mevkide olan ve bu iki kıtanın en kısa hava yolu üzerinde bulunan yurdumuzun bu hususiyeti göz önüne alınarak gerek beynelmilel havayollarının yurdumuzdan geçmesini ve gerekse yurt içi hava seferlerinin kolaylığını temin maksadıyla 1946 yılında 4860 sayılı Kanunla gerekli meydan ve yardımcı radyo tesislerinin yapılması için senelik ödeme miktarı 5 000 000 lirayı geçmemek ve ertesi yıllara sâri olmak üzere 15 000 000 liraya kadar taahhüde girmek yetkisi Münakalât Vekâletine verilmiştir.

Bilâhara beynelmilel havacılığın süratle inkişafı ve Avrupa ile Asya'yı bağlayan havayolunun büyük önem kazanması yapım ve tesislerin maliyetinin pahalılaşması yüzünden 1947 yılında 5076 sayılı Kanunla bu yetki senelik ödeme miktarı 12 000 000 lirayı geçmemek üzere 43 000 000 liraya çıkarılmıştır.

Münakalât Vekâletince, bu kanunun verdiği yetkiye dayanılarak İstanbul, Ankara ve Adana meydanlarının Beynelmilel Sivil Havacılık Teşkilâtı ve standartlarına uygun olarak yardımcı tesisleriyle birlikte inşası ve yurt havacılığında kolaylık ve uçuş emniyetini temin için Afyon, Konya, Eskişehir, Erzurum, Elâzığ, Diyarbakır Hava meydanlarının radyo yardımcı tesislerinin yapılmasına karar verilmiş ve bu işlere gerekli radyo elektrik ve bina malzemesi için Westinghouse Şirketiyle 4 740 000 dolârlık meydan ve tesislerin proje ve mukavelelerinin tanzimi için de J. G. Whit'e Şirketiyle 1 425 450 dolârlık sözleşmeler akdedilmiştir.

1949 yılında 5367 sayılı Kanunla hava meydanlarının tevsi ve ıslahı ve yenilerinin yapılması ile Nafia Vekâleti vazifelendirilmiş ve 5076 sayılı Kanunla hava meydanlarının beynelmilel standartlara göre tevsi ve ıslahı için Münakalât Vekâletine verilen 43 milyon liralık yetki de Nafia Vekâletine devredilmiştir. 5843 sayılı Kanunla 65 milyon liraya çıkarılan bu salâhiyet 1954 malî yılı sonuna kadar tamamen sarf edilmek suretiyle;

- a) 23,9 milyon liraya mal olan 2 700 metre pist uzunluğunda beynelmilel Yeşilköy Hava Meydanı,
- b) 25,7 milyon liraya mal olan 2 750 metre pist uzunluğunda beynelmilel Esenboğa Hava Meydanı,
- c) Milletlerarası B - 2 sınıfına dâhil beynelmilel Adana Hava Meydanı,
- d) Yeşilköy, Esenboğa, Adana, İzmir, Afyon, Konya, Sivas, Erzurum, Elâzığ ve Diyarbakır Hava meydanları müstemilât binaları inşaatı ve elektronik tesisler montajı, ikmal edilmiş olup Trabzon Hava Meydanının kaplama işi de 1956 yılında bitirilerek meydan işletmeye açılmıştır.

Bilâhara yurdumuzun süratle kalkınması ve hava münakalesinin devamlı inkişafı neticesinde artan ihtiyaçları karşılamak üzere Samsun, Van, İzmir, Erzurum, Kars, İskenderun, Urfa, Gaziantep, Antalya ve Ağrı Hava meydanlarının inşası için 4 . I . 1957 gün ve 6213 sayılı Kanunla 65 milyon liralık yetki 110 milyon liraya çıkarılmıştır. Bu salâhiyete istinaden Samsun ve Van Hava meydanları inşaatına geçen yıllarda başlanmış olup Van Hava Meydanı ikmal edilmiş ve Samsun Hava Meydanının yapımına devam edilmektedir.

Ancak, uçuş trafiğinin süratle inkişafı karşısında hava meydanları inşaatına ait 6213 sayılı Kanuna dâhil program yeniden etüd edilmiş ve tadil edilmek zarureti hâsıl olmuştur.

Beynelmilel hava münakalesinde görülen süratli inkişafa muvazi olarak hava meydanları gündün güne tekâmül etmekte ve eski hava meydanları yeni uçuşların ihtiyaçlarını karşıyamamaktadır.

Tecrübeleri muvaffakiyetle yapılan jet motorlu dev yolcu uçakları, bugünkü 4 motorlu uçakların yerini 1960 senesinde tamamen alacaktır. Beynelmilel sefer yapan uçak şirketleri memleketimize yaptıkları müracaatlerde 1960 senesinde yukarıda mâruz uçakların iniş ve kalkışını temin edecek beynelmilel bir meydan yapılmadığı takdirde Avrupa ile Asya arasındaki transit yolunun memleketimizden değil, Atina ve Beyrut üzerinden geçirileceğini bildirmiş bulunmaktadırlar.

Memleketimizin ekonomik inkişafı bakımından ehemmiyeti malûm bulunan hava meydanlarımızın, Millî Emniyet bakımından da önemi büyüktür.

1959 senesinde mevcut imkânlar dâhilinde tahditli seferlere başlamış bulunan jet uçaklarına ilâveten en kısa zamanda kıtalararası seferler yapacak büyük jet uçaklarına iniş imkânlarını sağlayacak yeni Yeşilköy pist ve müstemilâtı ile Esenboğa, İzmir, Aydın, Bursa, İskenderun meydanlarının istimlak ve inşa bedellerini karşılamak üzere 6213 sayılı Kanunla verilen 110 milyon liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhütlere girişme salâhiyetinin 250 milyon liraya çıkarılması maksadiyle ilişik kanun lâyihası hazırlanmış bulunmaktadır.

Nafia Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Nafia Encümeni
Esas No. 1/385
Karar No. 9

15 . I . 1960

Yüksek Reisliğe

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun 1 nci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası, encümenimizde ilgili vekâletler temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

Vekâlet temsilcilerinin verdikleri izahlara göre; son seneler zarfında hava seferlerinde ve uçakların bünyelerinde büyük değişmeler olduğu, süratlerinin ve tonajlarının arttığı, yolcu adedlerinin çoğaldığı bu yüzden beynelmil durumda olan Yeşilköy ve Esenboğa Hava meydanlarındaki pistlerin uzunluğu ve kalınlığı ve diğer hususları, sürati çok ve tonajı fazla olan yolcu uçaklarının rahatça inip kalkmalarında müşkülât tevlihdettiği bu yüzden beynelmil hava seferleri yapan acentaların alâkalarına müracaat ederek kısa bir zamanda bu durumun düzeltilmesini istedikleri, aksi halde merkezi sıkletin Orta - Doğu memleketlerindeki hava meydanlarına intikal ettiriceklerini bildirmeleri üzerine, bunun yerinde bir talebolduğunu kabul eden Hükümetimizin sözü geçen her iki meydanlarında yaptırdığı tetkikat neticesinde Yeşilköy'e yeni bir pist ilâvesi icabettiği henüz yeni yapılmış olan Esenboğa'nın ise pistlerinin uzatılması ile iktifa edileceği kanaatine varıldığını Yeşilköy için 108 milyon, Esenboğa için ise 16 milyon liranın sarfını icabettirdiği tesbit olunmuş, diğer İzmir, Bursa Hava meydanlarının ıslahı Aydın ve İskenderun Hava meydanlarının inşasına zaruret olduğu beyan edilmiş daha önce 6213 sayılı Kanunla verilen 110 milyon lira ile yapılması Nafia ve Bütçe encümenince kararlaştırılan Gazianteb, Ağrı, Urfa ve Kars Hava meydanları ise tahsisat kifayetsizliği yüzünden yapılamadığı ve halen de istenilen 140 milyon lira ile bu işlerin tamamının ikmâline imkân bulunamadığı dermeyeran olunmuş, Kars Hava Meydanına ayrılan kontenjanın % 111, Gazianteb % 110, Ağrı %

76, Urfa % 70 ni kullandığını buna göre Gazianteb'le Kars kontenjanından fazlasına ihtiyaç gösterildiği ve keza Gazianteb Hava Meydanı için 1945 yılında bir milyon üç yüz bin metre kare sahayı halk bilâbedel Havayollarına hibe ettiğini, o günden bugüne programın başında olmasına rağmen yapılmadığını, buna rağmen yukarıda bahsedilen hava meydanlarının bugünün şartlarına ve imkânlarına göre yapılmasının zaruri olduğu bildirilmiş ayrıca 6213 sayılı Kanunda bulunmayan Bursa ve Aydın bu seferki tahsisat içerisinde mütalâa edildiği izah edilmiştir.

Uzun ve etraflı izahattan sonra encümen âzaları bu konular üzerinde noktai nazarlarını bildirmişler, diğer milletler gibi Türkiye'nin de hava seferlerine gereken önemin verilmesini yerinde olduğunun yeni yolcu uçaklarının sipariş edilmesini memnuniyetle karşıladıklarını yalnız daha önce hükümetçe teklif olunan Nafia ve Bütçe encümenlerinde kabul edilen Kars, Gazianteb, Ağrı ve Urfa Hava meydanlarını bu yerlerin hususiyetine rağmen ele alınmamış olmalarını, buna mukabil programda bulunmayan ve çok kısa mesafelerde Hava meydanları bulunan ve bunlardan istifade etmeleri mümkün olan Aydın'la halen beton pisti bulunan Bursa'nın diğer hava meydanlarına tercih olunmaları encümenin üzüntüsünü mucibolmuştur.

Yapılan uzun incelemeler ve hesaplardan sonra istenilen 140 milyondan 124 milyonunu Yeşilköy ve Esenboğa meydanlarına ayrılmasıyla geriye kalacak olan 16 milyon lirayla da hükümetin yapmayı tasarladığı ve yukarıda adları belirtilen hava meydanlarının inşaa ve ikmaline encümenimiz imkân göremediğinden hizmetin ifasında hem hükümet ve hem de encümen zaruri gördüğünden 140 milyon liranın 210 milyon liraya çıkarılmasına ve hükümet teklifinde olduğu gibi 1960 yılındaki 30 milyon liralık ödemenin aynen kabulüne ve bundan sonraki senelerde kırkar milyon liralık ödeme yapılmasını uygun gör-

müş ise de Maliye temsilcisi Vekâlet olarak tahsisatın artırılmasına itirazı olmadığına, yalnız senelik ödeme miktarının otuzar milyon lira olarak kabulünü talebetmiş ise de encümenimiz böyle mühim meselelerin sürüncemede kalmaması ve beş senede ikmali için Maliye Vekâleti temsilcisinin teklifini uygun bulmamış ve neticede 110 milyon liralık eski tahsisata 210 milyon daha ilâvesiyle 320 milyon liraya çıkarılmasını uygun mütalâa etmiştir.

Ayrıca bundan sonraki inkişaf lar ve tekâmüller göz önünde tutularak Hava meydanlarının civarlarında uçakların inip kalkmalarına mâni olacak binalara müsaade edilmemesinde encümenimizce şayanı tavsiye görülmüştür.

Kanun lâyihasının 1 nci maddesi yukarıda izah edildiği veçhile tadilen diğer maddeleri ise aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Nafia Encümeni Reisi	M. M.	
Gazianteb	Artvin	
S. Kuranel	M. Bumin	
Kâtip		
Bilecik	Denizli	Erzurum
M. Erdem	B. Akşit	F. Taşkesenlioğlu
Gazianteb	Konya	Kütahya
C. San	O. Biboğlu	M. Diler
Niğde	Niğde	Rize
R. Gürsoy	V. Mengi	M. F. Mete

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No : 1/385

Karar No : 24

21 . I . 1960

Yüksek Reisliğe

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek olarak Nafia Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılan Başvekâletin 12.VI.1959 tarihli ve 71-924/1415 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Nafia Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, esbabı mucibesinde de muhafassalan belirtildiği üzere 1959 senesinde seferlere başlamış olan jet uçaklarına ilâveten en kısa zamanda kıtalararası seferler yapacak büyük jet uçaklarına iniş imkânlarını sağlayacak yeni Yeşilköy pist ve müstemilâtı ile Esenboğa İzmir, Aydın, Bursa, İskenderun meydanlarının istimalâk ve inşa bedellerini karşılamak üzere 6213 sayılı Kanunla verilen 110 000 000 liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhüt salâhiyetinin 250 milyon liraya çıkarılmasını temin maksadıyla ihzar ve sevk edilmiş bulunmaktadır.

Lâyihayı bidâveten tetkik eden Nafia Encümeni program dâhilinde bulunan diğer hava meydanlarının da insası için, Hükümetçe 250 milyon lira olarak teklif edilmiş bulunan sâri

taahhüt salâhiyetinin 320 milyon liraya iblâğını kabul ve lâyihamın birinci maddesini bu esasa göre tadilen kabul etmiştir.

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerde malî imkânlar göz önünde bulundurulmak suretiyle Hükümetçe istihâsal edilmek istenen sâri taahhüt yetkisinin bu malî imkânlar hududunu aşacak şekilde genişletilmesi mahzurlu telâkki edilmiş ve bu sebeple sâri taahhüt miktarının 250 milyon liraya rûâğı hakkındaki Hükümetin teklifi yerinde mütalâa edilerek maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve kanun lâyihası Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Kanun lâyihası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Mazbata M.
Balıkesir	Muğla	İzmir
H. İmre	N. Özsan	B. Bilgin
Kâtip		
Diyarbakır		Afyon K.
M. H. Ünal		M. A. Ülgen
Ankara		Ankara
M. Akpınar		İ. Seçkin
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı	
Antalya	Artvin	Artvin
K. Akmanlar	H. Çeltikcioğlu	Y. Gümüşel

Aydın N. Çelim	Balıkesir M. H. Timurtaş	Bolu S. Bilir	Kastamonu Nafia Encümeni mazbatasının müzakereye esas tutulmasını istediğimi arz ederim. M. İslamoğlu	Kayseri O Kavuncu
Bolu N. Tütüncüoğlu	Bursa H. Köymen	Çankırı F. Arkan	Kocaeli C. Tüzün	Konya H. Ölçmen
Çorum H. Bulgurlu	Çorum Y. Gürsel	Denizli M. Karasan	Maraş Muhalifim.	Konya H. Ölçmen
Diyarbakır H. Z. Tigrel	Diyarbakır H. Turgut	Edirne M. Sarol	E. Soysal	Nevşehir N. Önder
Erzincan R. Bayındır	Eskişehir M. Başkurt	Gaziantep E. Cenani	Siiird B. Erden	Sakarya N. Kirişcioğlu
İstanbul N. Kırşan	İstanbul M. Şellefyan	Kastamonu N. Batur	Tekirdağ Z. Erataman	Sinob Ö. Özen
			Yozgad T. Alpay	Zonguldak T. Öktem

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1. — Memleket içi ve dışı hava ulaştırmasının sağlanması maksadiyle yeniden meydan, pist, hangar, işletme binaları ve diğer zaruri ihtiyaçların yapılması, mevcutların genişletilmesi ve düzenlenmesi, bu meydanlara gerekli her türlü makina, teçhizat ve tesisat ve taşıtların satın alınması veya yaptırılması için 5843 sayılı Kanunun 1 nci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle verilen 110 milyon liralık sâri taahhüt salâhiyeti ödeme miktarı 1960 ve 1961 malî yılları için 30 ar milyon ve mütaakıp yıllar için 25 er milyon liraya geçmemek üzere 250 milyon liraya çıkarılmıştır.

NAFIA ENCÜMENİNİN TADİLİ

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun 1 nci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1. — Memleket içi ve dışı hava ulaştırmasının sağlanması maksadiyle yeniden meydan, pist, hangar, işletme binaları ve diğer zaruri ihtiyaçların yapılması, mevcutların genişletilmesi ve düzenlenmesi, bu meydanlara gerekli her türlü makina, teçhizat ve tesisat ve taşıtların satın alınması veya yaptırılması için 5843 sayılı Kanunun 1 nci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle verilen 110 milyon liralık sâri taahhüt salâhiyeti ödeme miktarı 1960 yılı için 30 milyon lirayı ve mütaakıp yıllar için 40 ar milyon lirayı geçmemek üzere 320 milyon liraya çıkarılmıştır.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Devlet Hava Meydanları Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi hakkındaki 5843 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 6213 sayılı Kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

III.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

9 . VI . 1959

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili

Devlet Vekili ve

Bas. - Yay. ve Turz. V. V.

A. Aker

Devlet Vekili ve

Münakalât V. V.

M. Kurbanoglu

Devlet Vekili ve

Çalışma V. V.

H. Şaman

Adliye Vekili

E. Budakoğlu

Milli Müdafaa Vekili

E. Menderes

Na. E.

MADDE 2. — Kanun lâyihasının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Kanun lâyihasının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Dahiliye Vekili ve

Hariciye V. V.

N. Gedik

Hariciye Vekili

Maliye Vekili

H. Polatkan

Maarif Vekili

Nafia Vekili ve

Maarif V. V.

T. İleri

Ticaret Vekili

H. Erkmen

Sih. ve İç. Mua. Vekili

Dr. L. Kırdar

B. E.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Güm. ve İnh. Vekili

H. Hüsmen

Ziraat Vekili

N. Ökmen

Münakalât Vekili

Çalışma Vekili

Sanayi Vekili

Bas. - Yay. ve Turz. Vekili

İmar ve İskân Vekili

M. Berk

Koordinasyon Vekili ve

Sanayi V. V.

S. Ataman

Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binalarıyla tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki kanuna ek kanun lâiyhası ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/471)

T. C.
Başvekâlet
Kanunlar ve Kararlar
Fetkik Dairesi
Sayı: 71 - 1029/2800

12 . XII . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Nafia Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 12 . XII . 1959 tarihinde kararlaştırılan Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binaları ile tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki kanuna ek kanun lâiyhasının, esbabı mucibesini ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Halen inşaatı ikmal safhasına getirilmiş olup kısa zamanda tamamlanarak kullanılmağa başlanacak olan (Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni binası ve müstemilât binaları ile tesisleri) için 7074 sayılı Kanunla (47) milyon liraya yükseltilmiş olan gelecek yıllara sâri taahhüt salâhiyetinin bu kanunla arttırılan 12 milyon lirasından :

- a) (7) milyonu fiyat farkları ve munzam umumi masraflara
  - b) (4.1) milyonu ilâve iş ve idare masraflarına,
  - c) (900) bin lirası da gayrimelhuz işlere ait masraflara,
- Karşılık gösterilmişti.

1957 seçesi Eylül ayında yapılan hesap ve tahminlere ve inşaatın 1958 sonunda ikmali programına istinadeden bu rakamlar, inşaatın döviz tahsisine lüzum göstermesi bakımından bir buçuk ilâ iki sene daha gecikmesine sebeb olmasından ve o tarihten itibaren de inşaat rayiçlerinde tahassül eden farklardan ve artan masraflardan dolayı değişmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan; evvelce talebedilmiş yetkilerde nazarı itibara alınmamış olan :

- a) «Bahçenin tanzimi, ağaçlandırma ve yeşillendirilmesi» ni daha fazla geciktirmemek,
- b) Meclis Reisliğine bağlı olan teknik teşkilâtın, yeni Meclis binasının kullanılması ve bakımı için kifayetsiz kalması, eleman yetiştirme zamanının da çok azalmış bulunması sebebiyle, kullanma ve bakım hizmetlerinin esas nüvesini teşkil edecek personeli kontrol teşkilâtı emrinde ve bünyesinde yetiştirmek,

Gayeleri ile bu mevzuların ele alınmaları da uygun görülmüştür.

Miktar olarak :

1. Fiyat farkları (5.2 milyon), munzam umumi masraflar (1.26) milyon artmıştır.

2. Evvelce nazarı itibara alınmamış olan (Bahçe tanzimi, ağaçlandırılması, yeşillendirilmesi), işletme ve bakımı teşkilâtı ve masrafları, 1960 senesi müteferrik ve idari masrafları ile kontrol masrafları için (1.59 milyon) liraya ihtiyaç hâsıl olmuştur.

3. Yeni hâsıl olan vaziyetler veya evvelce tahmin edilememiş olan ihtiyaçlar sebebiyle bâzi ilâve işlerin yaptırılması zaruri olmaktadır ki bunların yekûnu da (1.57 milyon) lirayı bulmaktadır.

Ceman 9 623 000.— lirayı bulan bu ihtiyaçlara : - Şayet lüzum hâsıl olursa - tekrar bir yetki tezyidine mahal kalmaması için (gayrimelhuz farklar ve işler) e karşılık 1 377 000 liralık yetkinin de ilâvesi ile : Evvelce (47 milyon) liraya yükseltilmiş olan gelecek yıllara sâri taahhütlere girişme salâhiyetinin (58 milyon) liraya çıkarılması binanın ikmalî için zaruri görülmektedir.

Bu maksatla ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Nafia Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Nafia Encümeni
Esas No. 1/471
Karar No. 8

25 . XI . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binaları ile tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki Kanuna ek kanun lâyihası, encümenimizle Hükümet temsilcilerinin de iştiraki ile tetkik ve müzakere edildi.

Hükümet temsilcilerinin verdiği izahattan anlaşıldığına göre binanın tamamen bittiği, Büyük Umumi Heyet Toplantı Salonunun Riyaset kürsüsünün yapılmakta olduğu anlaşılmıştır. İstenilen bu tahsisatla binanın möble ihtiyacı, bahçesinin tanzimi, ağaçlandırılması ve yeşillendirilmesi ile bina 1960 yılının Kasımında bitirilerek Meclisin taşınmasına imkân hâsıl olacaktır.

Bunlardan başka inşaat rayiçlerinde tahasül eden artan masraflardan ötürü meydana gelen fiyat farkları da bu istenilen tahsisatla ödeneceği verilen izahlardan anlaşılmıştır.

Bu hususları göz önünde tutan encümenimiz binanın bir an evvel bitirilerek hizmete

açılabilmesini temin maksadiyle Hükümet esbabı mucibesini yerinde görerek kanun lâyihasını aynen ve ittifakla kabul etmiştir.

Yalnız encümenimiz binada istihdam edilecek memur ve elemanların bu binada hizmet görebilmelerini temin için Teşkilât Kanununun bir an evvel getirilmesini temenniye şayan görmüştür.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete arz olunur.

Nafia Encümeni Reisi	Mazbata M.
Gazianteb	Artvin
S. Kuranel	M. Bumin
Kâtip	
Bilecik	Afyon K.
M. Erdem	O. Uygun
Denizli	Erzurum
B. Akşit	M. Fırat
Konya	Kütahya
O. Bibioğlu	M. Diler
	Bingöl
	S. Göker
	Gazianteb
	C. San
	Rize
	M. F. Mete

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/471
Karar No. 23

21 . I . 1960

Yüksek Reisliğe

Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binaları ile tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki Kanuna ek olarak Nafia Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 12 . XII . 1959 tarihli ve 71 - 1029/2800 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Nafia Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Nafia Vekili ve Maliye Vekâleti mümessili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde de ekseriyetle arz ve izah edildiği üzere inşaatı ikmal edilmek üzere bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve müştemilât binaları ile tesisleri için 7074 sayılı Kanunla - 1957 senesinde yapılan hesap ve tahminlere göre - 47 milyon liraya yükseltilmiş olan gelecek yıllara sâri taahhüt salâhiyetinin, inşaatın 1958 senesinde ikmali icabederken döviz tahsisine bağlı işler bakımından bir buçuk ilâ iki sene gecikmesi dolayısıyla o tarihten itibaren de inşaat rayçlelerinde tahassul eden farklardan ve artan masraflardan dolayı mezkûr salâhiyetin 58 milyon liraya yükseltilmesini temin maksadiyle ihzar ve sevk edilmiş bulunmaktadır.

•Nafia Encümenince aynen kabul olunan lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerden ve Hükümet mümessillerinin verdikleri mütemmim izahattan sonra lâyihanın sevkini mucip sebepler encümenimizce de yerinde mütalâa edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiş ve kanun lâyihası Hükümetin teklifi vechile encümenimizce de aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Mazbata M.
Balıkesir	Muğla	İzmir
H. İmre	N. Örsan	B. Bilgin
Kâtip		
Diyarbakır		Afyon K.
M. H. Ünal		M. A. Ülgen
Ankara		Ankara
M. Akpınar		İ. Seçkin
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı	
Antalya	Artvin	Artvin
K. Akmanlar	H. Çeltikcioğlu	Y. Gümüşel
Aydın	Balıkesir	Bolu
N. Çelime	M. H. Timurtaş	S. Bilir
Bolu	Bursa	Çankırı
N. Tütüncüoğlu	H. Köymen	F. Arkan
Çorum	Çorum	Denizli
H. Bulgurlu	Y. Gürsel	M. Karasan
Diyarbakır	Diyarbakır	Edirne
H. Z. Tigril	H. Turgut	M. Sarol
Erzincan	Eskişehir	Gaziantep
R. Bayındır	M. Başkurt	E. Cenani
İstanbul	İstanbul	Kastamonu
N. Kırşan	M. Şellefyan	N. Batur
Kastamonu		Kayseri
M. İslamoğlu		O. Kavuncu
Kocaeli	Konya	Konya
C. Tüzün	M. Bağrıaçık	H. Ölçmen
Maraş	Nevşehir	Sakarya
Muhallifim.	N. Önder	N. Kirışcioğlu
E. Soysal		
Süird	Süird	Sinob
B. Erden	M. D. Süalp	Ö. Özen
Tekirdağ	Yozgad	Zonguldak
Z. Erataman	T. Alpay	T. Öktem

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi binası ve eklenti binaları ile tesislerinin yapımı yetkisinin Nafia Vekâletine devri hakkındaki Kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni binası ve eklenti binaları ile bu binaların her türlü tesislerinin yapımı için 5011 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile verilen ve 7074 sayılı ek Kanunla 47 milyon liraya çıkarılmış olan «Gelecek yıllara sâri taahhüde girişme yetkisi» 58 milyon liraya yükseltilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini iera-ya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

10 . XII . 1959

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	_____
Devlet Vekili	Devlet Vekili
<i>A. Aker</i>	<i>I. Akçal</i>
Devlet Vekili	Adliye Vekili
_____	<i>E. Budakoğlu</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
<i>E. Menderes</i>	<i>N. Gedik</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
<i>F. R. Zorlu</i>	<i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili	Nafia Vekili
<i>A. Benderlioğlu</i>	<i>T. İleri</i>
Ticaret Vekili	Sih. ve İç. Mua. Vekili
<i>H. Erkmén</i>	_____
Güm. ve İnş. Vekili	Ziraat Vekili ve Sih.
<i>H. Hüsmán</i>	ve İç. Mua V. V.
_____	<i>N. Ökmen</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili ve
<i>S. Ergin</i>	Bas.-Yay. ve Turz. V. V.
_____	<i>H. Şaman</i>
Sanayi Vekili	Bas.-Yay. ve Turz. Vekili
_____	_____
İmar ve İskân Vekili	Koordinasyon Vekili ve
<i>M. Berk</i>	Sanayi V. V.
_____	<i>S. Ataman</i>